

Labar Jigan gɛn Isa al-Masi gɛn Jan

Kupm mɛtn taar taadjeki doobm gɛn dooy Labar Jigan gɛn Isa al-Masi gɛn Jan

Labar Jiga gɛn Isa al-Masi kɛn Jan raanɔ se, naan raanɔ jeege tun ɪŋ taa naanɔe tun kuuy kɛn maakɔ naan Yaudge tu eyo. Jan se raan tɔnd daap taarɪnge kaam kuuy tec aan gɔɔ taar jigan kɛn jee kuuy raanɔden se eyo ɔɔ maakɔ taarɪnge tun naan taad se kic ɔɔ tec kuuy. Ɔɔ ko taargen maak ki se kic ɔɔ kaam kuuy. Taargen kɛn naan aakiɔ jiga cir paac se, taargen kɛn jeege jeel mɛtiɔ eyo kɛn Isa taad ɔɔ ute nakgen kɛn naan tɛda. Labar Jigan gɛn Isa kɛn Jan raanɔ se, denɔ taad ute Yaudge. Ɔɔ tap tap se naan taad ute magalgen jeel tɔɔkɔ mɛtn Ko Taar kɛn Raa ɛdo Musa ki. Naade se ɔɔ jee taamooy Isage. Ey num Isa, ute jee mɛtiɔ ki se kic ɔɔ, Yaudge aan gɔɔ naade. Kɛn Jan jaay taad mɛtn taar ro Yaudge tu se, ute Yaudgen ute dɛnde sum eyo, num naan taad ute jeegen paacɔ do naan ki kɛn baate tookɔ taariɔa. Maakɔ kitapm kɛn Jan raan se, taad te mɛtn taar koojɔ Isa eyo ute mɛtn kuun naabiɔ naan jeege tu ey kici. Naɔo kɛn naan utu uun kuun mɛtn taariɔ se, naan taadga dena kɛn ɔɔ Isa se naan ɔɔ Taara ɔɔ Taara se baado uun ro deba ɔɔ tiɔg daan jeege tu taa aden 'tɛdn gaan Raage.

Isa se naan̄ 6o debm ken k'dan̄in̄ Taara se

¹ Do d̄okin̄ ken *Raa utu aalo kaal do naan̄a se, debm ken k'dan̄in̄ Taara se, naan̄ utu tap. Ɔo naan̄ ting te Raa ɔ naan̄ mala kic 6o Raa.

² Anum do d̄okin̄ ken Raa utu aalo kaal do naan̄a se, debm k'dan̄in̄ Taara se, naan̄ ing te Raa t̄el̄e.

³ Nakgen ken Raa aalde paac se, naan̄ aalde te debm ken k'dan̄in̄ Taara se ɔ ne d̄im ken Raa aalin̄ jaay te naan̄ ey se, ḡot̄o.

⁴ Debm ken k'dan̄in̄ Taara se, naan̄ 6o debm eɔ kaaja jeege tu. Ɔo kaaj̄in̄ naan̄ eɔden se 6o, w̄oorden ḡot̄o.

⁵ Ɔo ḡot̄n w̄oer se, w̄oer maak̄n̄ ḡot̄n ken ɔd̄o nabo ḡot̄n ɔd̄ se ɔn gaasīn̄ te eyo.

⁶ Bii kalan̄ se Raa ɔlo debm kaan̄ naabīna ɔ naan̄ se ron̄ Jan*.

⁷ Naan̄ baado gen t̄ed̄n saada, taa taad̄n saad̄n ḡot̄n w̄oer se jeege tu, ken bin se jeege paac jaay booy ɔkga taarīn̄ num, 'kuunu.

⁸ Jan se, naan̄ 6o ḡot̄n w̄oer eyo, num naan̄ se baado taad̄n saad̄n debm ken k'dan̄in̄ ḡot̄n w̄oer se 6o jeege tu.

⁹ Debm k'dan̄in̄ Taara se, naan̄ se 6o ḡot̄n w̄oer mala mala, ken naan̄ jaay baado do naan̄ ki se, w̄oer ḡot̄o jeege tu paac.

¹⁰ Num debm k'dan̄in̄ Taara se, naan̄ baadoga do naan̄ ki ɔ Raa aalo do naan̄a se utu ro naan̄a, nabo jee do naan̄ ki se, ɔn jeelīn̄ te eyo.

¹¹ Naan̄ baado ḡot̄n taasīnge tu, nabo taasīnge mala kic 6o baate d̄oed̄n k̄akīna.

* **1:6** Jan ara se k'taad̄ ute Jan-Batist.

12 Num gan̄ jee m̄etingen took uunga taariṇa ɔ̄ aalga maakde don̄ ki se, naan̄ ɔ̄ddenga doobo taa naade t̄edn̄ gaan Raage.

13 Ken̄ naade jaay t̄ed̄ gaan Raage se, naade se jikilimge ɔ̄ toojde eyo ɔ̄ keṣe ute maakje jikilimge eyo, num Raa mala ɔ̄ t̄edden̄ naade se t̄edga ḡeninge.

14 Debm̄ ken̄ k'dan̄j̄ Taara se, t̄edga debkilimi ɔ̄ naan̄ ɔ̄aado inḡ daanjege tu ɔ̄ naaje se j'aakga *nookiṇa; ɔ̄ nook̄j̄ naan̄ se Bubiṇ̄ Raa ɔ̄ eḏiṇo, naan̄ ɔ̄ Gooniṇ̄ kalan̄ lak̄ se. Ɔ̄ naan̄ se, debm̄ b̄eε aak̄ eyo ɔ̄ taad̄ taar̄ m̄et̄ ki ɔ̄ ken̄ taad̄ jeege tu jaay ɔ̄lden̄ naade jeel̄ Raa mala mala se kic̄ ɔ̄, naaṇa.

15 Ken̄ Jan̄ jaay aakiṇ̄ se naan̄ taad̄ saad̄n̄ naan̄ se jeege tu ɔ̄: «Aakki! Keṣe ɔ̄ gaabm̄ maam̄ taadseno taariṇa m'ɔ̄: «Debm̄ utu ɔ̄aado m̄etum̄ ki se, naan̄ magal̄ cirum̄ maama ɔ̄ naan̄ se do d̄akiṇ̄ ken̄ j'oojum̄ te ey kic̄ ɔ̄, naan̄ utu tap.»»

16 Taa naan̄ se ɔ̄ aan̄ ḡɔ̄ naan̄ maakiṇ̄ jiga do jeege tu se, t̄ed̄jekiga b̄eε d̄en̄ aak̄ eyo. Ɔ̄ b̄eεṇ̄ se ɔ̄orse kic̄ ɔ̄, utu t̄ed̄jeki t̄ed̄ r̄ok̄.

17 Do d̄akiṇ̄ se Raa ɔ̄lo *Musa ɔ̄ ɔ̄aado taad̄ *Ko Taariṇ̄ jeege tu. Num ken̄ ɔ̄aado taad̄ b̄eε Raa ute taar̄ m̄et̄ ki se, Isa *al-Masi.

18 Nam̄ nam̄ b̄ii kalan̄ aak̄ te Raa eyo. Num Gooniṇ̄ kalan̄ lak̄j̄ tinḡ te Bubiṇ̄ t̄eε se ɔ̄, taad̄ jeege tu ɔ̄lden̄ naade jeel̄ Raa se.

Jan-Batist taad̄ saad̄iṇa

(Mt 3.1-12; Mk 1.1-8; Lk 3.15-18; Jn 5.33-36)

19 Ḡɔtn̄ se magal̄ Yaudgen̄ maak̄j̄ ḡeḡer̄ ken̄ Jeruzalem̄ ki ɔ̄lo *jee t̄ed̄n̄ s̄er̄k̄e Raage tu ute Lebiḡe ɔ̄aado t̄ond̄ m̄etn̄ Jan̄ ɔ̄: «Naai tap̄ ɔ̄ naṇa?»

20 Ɔ Jan se ɔyden te taar d̄im eyo, deekdensin naande ki tal ɔ: «Maam se, *m'al-Masi eyo.»

21 Ter naade t̄ond metin daala ɔ: «Bin se naai tap ɔ naɲa? Lɔ naai ɔ *Eli do d̄okin se la?» Naan terlden ɔ: «Maam se m'naan eyo.» Ter naade t̄ond metin kuuy daala ɔ: «Lɔ naai ɔ debm taad taar teeco taar Raa ki ken taado do d̄okin se la?» Naan terlden ɔ: «Ḡoto.»

22 Ḡotn se naade deekin ɔ: «'Taadj̄en tu naai tap ɔ naɲa? Taa naaje se, j'ɔljeno k̄al naaba ḡoti ki taa naaje k'baa taadn̄ jeege tun ɔljeno se. Naai mala tap ɔ taadj̄en tu, naai tap ɔ naɲa?»

23 Jan-Batist terlden ute taar debm taad taar teeco taar Raa ki k'dan̄in̄ Ezayi ken taado do d̄okin ɔ:

Maam ɔ mind debm ken taad do k̄ad-baar ki m'ɔ: Doobm Meljege se 'ted̄ins̄inki jiga tood̄n tal.†

24 Gaɲ jeege magal Yaudge ɔldeno ḡotn Jan-Batist ki se jee metinge se, *Parizige.

25 Ḡotn se naade t̄ond metin ɔ eyo ɔ: «Ken naai ɔ al-Masi eyo, ɔ *Eli eyo, ɔ ter debm taad taar teeco taar Raa ki ken utu ade ɔaa se eyo, num naɲa taa d̄i jaay ɔ *batiz jeege se?»

26 Gaɲ Jan-Batist terlden ɔ: «Maam se m'batiz jeege ute maane sum. Anum debm kalan̄ utu maakse ki se, naase 'jeelin̄ki eyo.

27 Naan ɔ debm ken utu ɔaado metum ki ɔ maam se, k̄al saan̄ kic ɔ m'aas gen no tuutin̄ eyo.»

28 Nakgen se paac deel maakɲ naan̄ Betani ki do ool Jordan ken kaam naane, ḡotn se ɔ ḡotn ken Jan-Batist lee batizn̄ jeege.

*Isa se naan̄ ɔ *Goon Baatn Raa*

† 1:23 Aak Eza 40.3.

²⁹ Metbeen̄ki se, Jan-Batist jaay aak Isa utu baado gōtin̄ ki se, naan̄ deek ɔɔ: «Aakki! Kese ɔo Goon Baatn̄ Raa ken̄ utu kooɔn̄ *kusiñ̄ jeege do naan̄ ki se.

³⁰ Taa naan̄ se ɔo maam m'taado m'ɔɔ: debm utu baado m̄ɛt̄um ki se, naan̄ magal cirum maama. Ken̄ do d̄okin̄ j'oojum te ey ɔort se, naan̄ utu tap.

³¹ Maam mala kic ɔo m'jeeliñ̄ eyo ken̄ kese ɔo naana se, anum m'baado *m'batiz jeege te maane se, taa m'an̄ taadiñ̄ gaan̄ *Israelge tu an̄ jeele.»

³² Ter Jan-Batist taad̄ saad̄n̄ gen̄ Isa deek ɔɔ: «Maam m'aako *Nirl Raa ɔooɔɔ maak̄n̄ raa ki aan̄ goo deere baado inḡ doñ̄ ki.

³³ Ey num maam se, m'jeeliñ̄ eyo naɔo debm ɔlumo ɔɔ m'batiz jeege ute maane se, naan̄ ɔo debm taadumo ɔɔ: debm naai utu 'kaak̄n̄ Nirl Raa 'ɔooɔ baado kinḡ doñ̄ ki se, naan̄ se ɔo debm ken̄ utu *batizn̄ jeege ute Nirl Salal.

³⁴ Nak̄n̄ se maam mala m'aako te kaamuma ɔɔ maam se m'saada, naan̄ se Goon Raa deere.»

Jee m̄ɛtn̄ Isa ken̄ deet deet
(Mt 4.18-22)

³⁵ Metbeen̄ki se, Jan-Batist baado inḡ te jee m̄ɛtin̄ ken̄ di se gōtn̄ ese daala.

³⁶ Ken̄ jaay Isa deel deel se, Jan-Batist ɔndiñ̄ kaama tak ɔɔ deek ɔɔ: «Aakki! Kese ɔo *Goon Baatn̄ Raa.»

³⁷ Ken̄ jee m̄ɛtn̄ Jan-Batist ken̄ di jaay booy naan̄ taadden̄ se, naade iin̄ ɔk m̄ɛtn̄ Isa.

³⁸ Isa jaay terl̄ aakde naade utu baado m̄ɛtin̄ ki se, naan̄ deekden̄ ɔɔ: «Naase 'jeki dio?» Naade terliñ̄ ɔɔ: «Raabi, naai inḡ gay?» (Raabi se, je deek̄n̄ ɔɔ: Debm dooy jeege.)

³⁹ Gōtn se Isa tərlden ɔɔ: «'Baakiro aki ɓaa kaaka.» Ɔɔ naade tumo te naan̄ tɛɛ ɔɔ ɓaadɔ aak gōtn kɛn naan̄ ing. Ɔɔ naade ɔɔp ing te naana. Kaad kɛn naade aan gōt kɛn ese se tɛgɛr.

⁴⁰ Gan̄ maakɲ jeege tun di kɛn booyo taar Jan-Batist, jaay ɔko mɛtn Isa se, deb kalan̄ se ron̄ Andre; naan̄ ɓo gɛnaa Simon Piɛr.

⁴¹ Kɛn Andre jaay iin̄ ɔn̄ Isa se, naan̄ ɓaa ɔn̄ gɛnaan̄ Simon Piɛr ɓo deete. Gōtn se naan̄ deekin̄ ɔɔ: «Naaje se, j'ɔn̄oga *al-Masi. (Al-Masi ute taar Grɛk se je deekɲ ɔɔ: *Krist)‡.»

⁴² Andre se ɔk ɓaan te gɛnaan̄ gōtn Isa ki. Kɛn naade jaay aan se, Isa ɔnd kaama ro Simon ki ɔɔ deekin̄ ɔɔ: «Naai se Simon goon Jan, num naan̄ ki se jaay dan̄i Sepas.» (Ro Sepas se, ute taar *Ebre se je deekɲ ɔɔ: dɛlbɛ.)

⁴³ Mɛtbeen̄ki se Isa uun doa gɛn ɓaa taa naan̄ Galile ki. Gōtn se, naan̄ ɔn̄ Pilip ɔɔ deekin̄ ɔɔ: «Naai se ɔk mɛtuma.»

⁴⁴ Pilip se, naan̄ goon jee Betsaida ɔɔ Betsaida se ɓo, maakɲ naan̄ Piɛr ute gɛn gɛnaan̄ Andre kici.

⁴⁵ Tɛr Pilip se ɓaa ɔn̄ Natanaɛl deekin̄ ɔɔ: «Naaje j'ɔn̄oga debm kɛn Raa ɔl *Musa raan̄ɲo maakɲ *Ko Taar Raa ki ute kɛngen jee taad taar teeco taar Raa ki raan̄o taarin̄ se kici. Naan̄ ɓo, Isan̄ kɔɔf Nazaret kɛn goon Yusup se.»

⁴⁶ Gōtn se Natanaɛl tərliɲ ɔɔ: «Maakɲ naan̄ kɛn Nazaret ki se ɓo, ade kɔn̄ teecɲ nakɲ bɛɛ kic dey la?» Gan̄ Pilip deekin̄ ɔɔ: «'Baadɔ aaka.»

⁴⁷ Kɛn Isa jaay aak Natanaɛl utu ɓaadɔ gōtin̄ ki se, naan̄ taad jeege tu ɔɔ: «Aakki! Kɛse ɓo kɔɔf *Israel

‡ **1:41** Krist se je deekɲ ɔɔ: naan̄ ɓo debm Raa ɓo ɔliɲo gɛn kaajn̄ jeege.

mala. Naan̄ taad̄ taar̄ m̄et̄ ki *salal.»

⁴⁸ Ḡotn̄ se Natanael̄ t̄erlin̄ ɔɔ: «A-a naka, naai 'jeel ɔŋum gay?» Gaŋ̄ Isa t̄erlin̄ ɔɔ: «Ken̄ Pilip̄ jaaȳ utu ɔaaī ɔaā daŋā se, maam̄ m'aakī naaī inŋ̄ kinḡ m̄etn̄ kō bā ki se.»

⁴⁹ Natanael̄ t̄erlin̄ ɔɔ: «Debm̄ dooȳ jeege, naaī se Goon̄ Raa; naaī ɔō Gaar̄ Israelge.»

⁵⁰ Gaŋ̄ Isa t̄erlin̄ ɔɔ: «Taā maam̄ taad̄igā taad̄ m'ɔō m'aakigā kaak̄ m̄etn̄ kō bā ki se ɔō, naaī aal̄ maakī dom̄ ki la? Naan̄ ki se, naaī utū kaak̄ŋ̄ nakgen̄ magal̄ cir̄ naan̄ se daala.»

⁵¹ T̄er̄ Isa taad̄in̄ ɔɔ: «'Booykī b̄eɛ̄ m'asen̄ taadā: utū akī kaak̄ŋ̄ maak̄ŋ̄ raā utū k̄oɔd̄ waŋ̄ ɔɔ ute ɔoobm̄ *Goon̄ Deba se *k̄oɔdn̄ Raagē utū anō ɔooyō ɔɔ an̄ kooko.»

2

Isa ute jee m̄et̄in̄ ki ɔaā ḡotn̄ k̄ok̄ŋ̄ m̄end̄ ki

¹ Ken̄ ɔiī dī jaaȳ deelē ɔɔ aan̄ ɔiī k-m̄ot̄ogē tu se, jeegē ɔaā k̄ok̄ŋ̄ m̄endā maak̄ŋ̄ naan̄ ken̄ Kanā ken̄ taā naan̄ Galilē ki. ɔō ɔiin̄ se kō Isā kic̄ ɔō utū ḡotn̄ ese.

² Ḡotn̄ se Isā kic̄ ute jee m̄et̄in̄ ki, k'dan̄ɔenō ɔaad̄ogā ḡotn̄ k̄ok̄ŋ̄ m̄end̄ ken̄ se kici.

³ Gaŋ̄ t̄otn̄ kooj̄n̄ biŋ̄ ken̄ j'ed̄ jeegē tun̄ ɔaad̄ō se ɔaā nan̄ga. Ḡotn̄ se kō Isā ɔaā taad̄ goon̄in̄ Isā ki ɔɔ: «B̄ere, t̄otdē se nan̄ga.»

⁴ Num̄ gaŋ̄ Isā t̄erl̄ koŋ̄ ki ɔɔ: «Kaaya, naabm̄ maam̄ m't̄ed̄ se, naaī ɔō am̄ taad̄ eyo, ɔɔ kaad̄n̄ maam̄ m'an̄ t̄ed̄n̄ naabm̄ se le, utū aan̄ te eȳ ɔort̄o.»

⁵ Ḡotn̄ se kō Isā taad̄ jee t̄ed̄n̄ naabgē tu ɔɔ: «Nak̄ŋ̄ naan̄ utū asen̄ taad̄ paac̄ se, 't̄ed̄in̄sin̄ki.»

⁶ Anum gɔtde ki se, ɔk dugulgen gen koa mɛɛ ken Yaudge tɔmb maane gen lee tugɲ rode taa tɛdn aak bɛɛ naan *Raa ki ɔɔ duguldege se ɔs kɔɔyɔ sɔɔ ey lɛ ɔs kɔɔyɔ mii.

⁷ Isa taad jee tɛdn naabge tu ɔɔ: «Dugulge se ɓaa doocdeki ute maane.» Ɔɔ jee tɛdn naabge se, ɓaa tak dooc maane dugulge tun se cɛlɛl cɛlɛl.

⁸ Ken naade dooc dugulge aas se, Isa taad jee tɛdn naabge tu ɔɔ: «Bɔrse se, 'tak 'ɓaa ɛdki debm ken j'ɔndin naan gen kɔsɔ se.» Ɔɔ naade tak ɓaa ɛdin.

⁹ Ken naan jaay uum naam maane se, naamin delga tɔtn koojn bin. Num tɔtn se naan jeel gɔtn k'ɓaansin eyo. Anum jee tɛdn naabgen tako maane se, naade kalde ki sum ɓo jeel gɔtina. Gɔtn se debm ken j'ɔndin naan gen kɔsɔ se, naar danjo gaabm menda se,

¹⁰ ɔɔ naan deekin ɔɔ: «Jeege paac ken jaay ɓaadoga gɔtn kɔkn mend ki num, j'ɛdden tɔtn koojn bin atak ɓo deete. Ɔɔ ken naade aay dɛɛɲga te maraadde jaay ɓo, j'ɛdden tɔtn ken atak baat se, kaam mɔɔtn. Gan naai num ɛd tɔtn atak baat se ɓo deete ɔɔ ɔn ken atak tap ɓo kaam mɔɔtn.»

¹¹ Kana ken taa naan Galile ki se ɓo, gɔtn ken Isa baag tɛdn nakɲ-kɔɔɓingen deet deetn ken j'ansin kaakɲ jeele. Nakɲ-kɔɔɓgen naan tɛd se, naan taad *nookin jeege tu ɔɔ jee metin ki se took aal maakde don ki.

¹² Ken nakgen se jaay deel se, Isa iin te koɲa, jee metin ki ɔɔ te genaange ɓɔɔy ɓaa maakɲ geɛɛr ken Kaparnayum ki. Naɓo, Kaparnayum ki se, naade tinjo ɓii kandum sum.

*Isa tuur jee tɛdn zogen maakj *Bee Raa ki
(Mk 11.15-18; Mt 12.38-40; Lk 19.45,46)*

¹³ Kɛn Isa jaay aak *laa Paakj gɛn Yaudge ɔɔpɔga gɔɔr se, naan̄ iin̄ ook ɔaa Jeruzalɛm ki.

¹⁴ Kɛn naan̄ aan Jeruzalɛm ki, jaay end daan bɔɔr Bee Raa ki se, ɔŋ jee tɛdn zo maran̄ge, gɛn baatge, ute gɛn dɛɛrge ɔɔ gɔtn se, naan̄ ɔŋ jee lee pɛlɛkŋ gursgen gɛn taa naan̄gen kuuy utu in̄g king gɔtn ese kici.

¹⁵ Kɛn Isa jaay aakde se naan̄ tɔs kɔlɔ ɔɔ tɛdin̄ ria. Gɔtn se naan̄ tuurde paac daan bɔɔr Bee Raa ki se, baatdege ute maran̄dege. Naan̄ tɔt tɔɔl tund te tabil jee pɛlɛkŋ gursgen ese, ɔɔ gursdege se kic ɔo si wɔɔk kalan̄ kalan̄.

¹⁶ Ɔɔ naan̄ taad jee tɛdn zo dɛɛrge tu ɔɔ: «Naksege se ɔɔd teedeki naatn gɔtn ara! Ɔŋte 'tɛdki bee Bubum se 'tɛdn gɔtn tɛdn suuk!»

¹⁷ Jee mɛtin̄ ki jaay saap do nakŋ naan̄ tɛd se, naade saap ɔŋ taar kɛn k'raan̄iŋo do dɔkiŋ kɛn ɔɔ: *Raama, maam se m'je bei. Maakje kɛn maam m'ɔk do bee naai ki se den aak eyo ɔɔ tulum maakum ki aan gɔɔ poodo.**

¹⁸ Gan̄ magal Yaudge taadin̄ ɔɔ: «Nakŋ kɔɔɔm gay kɛn naai ajen 'tɛd jaay naaje j'an kaakŋ jeel ro ki ɔɔ ajen taadn̄ ɔɔ naai se ɔk doobo gɛn tɛdn nakgen se?»

¹⁹ Isa tɛrlɛn ɔɔ: «Bee Raa daar se, 'tɔɔkiŋki naatn, daan ɔiige tun mɔtɔ sum ɔo maam m'an̄ kiin̄iŋ gɔtin̄ ki.»

²⁰ Gɔtn ese magal Yaudge tɛrlin̄ ɔɔ: «Bee Raa se, naaje j'ɔk ɔaara si-sɔɔ-kaar-mɛɛɛ jaay j'iin̄ j'aasiŋa.

* **2:17** Aak KKR 69.10.

Garj naai num əɔ daan ʒiige tun mətə ki sum ʒo an 'kiin kaasn ɡətɪn ki bin ne?»

²¹ Ken Isa jaay taadden taa ʒee bin se, naan aalden kaal naagn taara. Ey num naan taad te ron mala.

²² Taa naan se ʒo ken Isa jaay ooy duro daan yoge tu se, jee metin ki ʒaa saap əŋ taar ken naan taaddeno se əɔ ter naade took do taar ken k'raanjo do dəkina əɔ ute taargen Isa taaddeno.

Isa jeel nan nakj maakj debkilim ki

²³ Kaad ken Isa utu Jeruzalem ki maakj *laa Paak gen Yaudge se, naan tedoga nakj-kəɔʒge dena ken taad jeege tu an kaakj jeel ro ki əɔ ken jeege jaay aak nakj-kəɔʒgen naan ted se, maakde ki se, jeege dena aal maakde don ki.

²⁴ Garj Isa aalde maak ki eyo, taa naan se jeel nan maakde paac.

²⁵ Nakj maakj debkilim ki se naan je nam ʒo an tedn saadin eyo, taa naan mala se jeel nan nakj ken maakj debkilim ki.

3

Nikodem ʒaa tənd metn Isa (Mt 18.3; Jn 1.12-13; 1Pr 1.3,23)

¹ Maakj jeege tun k'dandə *Parizige se, gaaba kalan k'danin Nikodem əɔ naan se debm maakj magal Yaudge tu kici.

² Bii kalan naan ʒaado əŋ Isa nəər tənd metn əɔ: «Debm dooy jeege, naaje se k'jeeli naai se debm dooy jeege *Raa ʒo əlio, taa nakj-kəɔʒgen naai 'tedin se, debm ken Raa te naan ey num an kəŋ tedin eyo.»

3 Gaŋ Isa tərliŋ ə: «'Booy bεε m'ai taada: debkilim jaay j'ooj k'dəəliŋ te kuuy ey se, naaŋ kəŋ kaakŋ *maakŋ Gaar Raa eyo.»

4 Gətn se Nikodem tərliŋ ə: «Debkilimi gəəlga gəəl kic ʒo j'aŋ kəŋ koojŋ dəəl la? Naaŋ 'kəŋ kənd maakŋ koŋ ki daal jaay j'aŋ koojŋ dəəl ne?»

5 Isa tərliŋ ə: «'Booy bεε m'ai taada: debm jaay j'oojiŋ te ute maane eyo ə te *Nirl Raa ey se, naaŋ 'kəŋ kənd maakŋ Gaar Raa ki eyo.

6 Debm kən debkilimi ʒo oojiŋ se, naaŋ goon debkilimi, num gaŋ debm kən Nirl Raa ʒo oojiŋ se, naaŋ se gen Nirl Raa.

7 Taar kən maam m'taadī m'ə: bεeki num j'asen koojŋ dəəl kuuy se, əŋte deel doi.

8 Kən kuulu jaay baagga kəə se, naaŋ əl ʒaa gətn naaŋ jen ro ki; naai se 'booy booy ʒo gətiŋ sum, ey num gətn naaŋ iinno ə gətn naaŋ əl ʒaa se, naai 'jeel eyo. Bin ʒo debm kən j'oojiŋ te Nirl Raa se, tec aan gəə naaŋ se kici.»

9 Gətn se Nikodem deekiŋ ə: «Nakŋ se 'tədn ə dīo?»

10 Isa tərliŋ ə: «Naai debm dooy *Israelge kic ʒo, taar se naai 'jeel ək mətīŋ ey la!

11 'Booy bεε maam m'ai taada: naaje se k'taad nakgen naaje k'jeel j'ək mətīŋa, ə k'taadŋen nakŋ naaje j'aako te kaamje, gaŋ naase se əŋ 'tookki te do saadŋ naaje ki eyo.

12 Kən maam m'taadŋen te nakgen do naaŋ ki se kic ʒo, naase 'tookki eyo. Ə kən m'baagsega taadŋ te nakgen maakŋ raa ki se, naase aakki kuun taarum əki dīo?

13 Taa ʒii kalaŋ nam ook aan te maakŋ raa ki eyo; kən bəəyo maakŋ raa ki se, *Goon Deba kaliŋ ki

sum.

¹⁴ Aan gɔɔ *Musa do kɔɔf-ɔaar ki se, ɔaap wɔɔjɲ maala* ɔɔ uun ɔaariɲ raan do kaag ki, maam Goon Deba kic ɔɔ j'utu j'am kuun kɔlum raan bini.

¹⁵ Bin ɔɔ debm kɛn aalga maakiɲ do maam ki se, naaɲ 'kɔɲ *kaajɲ gɛn daayum.

¹⁶ Taa Raa se, naaɲ je jeege dɛn aak eyo, naaɲ ɔlo Goon naaɲ kalaɲ lak, taa debm jaay aal maakiɲ do naaɲ ki se, naaɲ 'kɔɲ kut eyo, gaɲ naaɲ se kɔɲ kaajɲ gɛn daayum.

¹⁷ Raa jaay ɔlo Gooniɲ do naaɲ ki se, gɛn kɔjɲ bɔɔrɔ do jeege tu eyo. Num gaɲ naaɲ ɔliɲo do naaɲ ki se gɛn kaajɲ jeege.

¹⁸ Debm jaay aalga maakiɲ do naaɲ ki se, bɔɔrɔ kooɔɲ don ki eyo. Num gaɲ debm baate kaal maakiɲ do naaɲ ki se, naaɲ se bɔɔrɔ oocga don ki. Taa naaɲ baatega kaal maakiɲ do Goon Raa kalaɲ lak se.

¹⁹ Kɛse ɔɔ bɔɔr kɛn Raa utu kɔjɲ do jeege tu. Taa debm kɛn k'daɲiɲ gɔtn wɔɔr se ɔaado do naaɲ ki, naɔo jikilimge se je gɔtn ɔɔɔ se ɔɔ cir gɔtn wɔɔrɔ taa nakgen naade tɛɔ se, nakgen *kusiɲa.

²⁰ Taa debm tɛɔɲ nakɲ kusiɲ se, naaɲ je gɔtn wɔɔr eyo ɔɔ je ade ɔaa gɔt kɛn wɔɔr eyo taa naaɲ ɔeere sɔm nakgen naaɲ tɛɔ se mɛtiɲ teece.

²¹ Gaɲ debm kɛn lee te kɛn mɛt ki se, naaɲ ɔaa gɔt kɛn wɔɔrɔ taa j'kaakɲ naabm naaɲ tɛɔ se 'tood tal ɔɔ naabiɲ naaɲ tɛɔɲ se aan gɔɔ kɛn Raa jen ro ki.»

Jan-Batist taad taar Isa daala

* **3:14** Taa debm wɔɔjɔ dɔɔɲinga jaay tɛrɲ aakga wɔɔjɲ kɛn k'daapiɲ ute maala se ɔɲ lapiɲ. Aak Nmb 21.9.

22 Kɛn nakgen se jaay paac deel se, Isa iin̄ ɓaa te jee mɛtiŋ ki taa naan̄ Jude ki. Naade ɓaa tiŋg gɔtn ese ɔɔ Isa lee *batiz jeege.

23 Kaad kɛn se Jan-Batist kici utu in̄g Aynon ki kɛn cɛɛ Salim ki, naan̄ kic lee batiz jeege, taa gɔtn se ɔk maane dɛna. Gɔtn se jeege ɓaado gɔtiŋ ki ɔɔ naan̄ batizɗe.

24 Taa kaad kɛn se, Jan-Batist j'ɔkiŋ te dangay ki ey ɓortɔ.

25 Gan̄ ɓii kalan̄ maakŋ jee mɛtn Jan-Batist ki se, baag naajŋ te kɔɗ Yaud kalan̄ bini taa tug ro kɛn debkilimi tɛɗn aak bɛɛ naan̄ Raa ki se.

26 Jee mɛtn Jan-Batist ki se, ɓaa ɔŋ Jan deekiŋ ɔɔ: «Debm dooy jeege, debm kɛn in̄go te naai do jɛŋ ool Jordan kɛn kaam naane se, ɔɔ kɛn naai 'taado saadiŋ jeege tu se, ɓorse naan̄ kic baagga batizn jeege ɔɔ jeege se paac ru ɓaa ɓaa gɔtn naan̄ ki.»

27 Jan-Batist tɛrlɗen ɔɔ: «Debkilimi se, kɛn Raa jaay undiŋ te kul d̄im ey se, naan̄ kaliŋ ki kɔŋ tɛɗn d̄im eyo.

28 Naase mala saadumge kɛn maam taadseno m'ɔɔ: maam se, *m'al-Masi eyo, num gan̄ maam Raa ɔlumo kɔl ɓo naaniŋ ki.

29 Naase kic 'jeelki, debm ɔk mɛnda se, naan̄ ɓo gaabm mɛnd se ɔɔ mɛɗn gaabm mɛnd in̄g cɛɛŋ ki se booy taariŋa ɔɔ taariŋ se ɛɗiŋ maak-raap dɛn aak eyo. Maam kic maakum-raapo ɔɔ maak-raapm se dɛn aak eyo.

30 Bɛɛki se, ɔŋ naan̄ magal ɓaa ute naaniŋa ɔɔ maam m'kɔɔpm baata m'ɓɔy m'ɓaa ute naanuma.»

Debm kɛn ɓɔyɔ maakŋ raa ki

³¹ Jan taad daala ɔɔ: «Debm kɛn booyo maakɲ raa ki se, naan magal do nakge tun ɓaa se paac. Gaɲ debm kɛn j'oojin do naan ki se, naan se debm do naan ki ɔɔ naan taad kic ɓo te nakgen do naan ki ese sum. Num debm kɛn booyo raan se, naan magal do nakge tun ɓaa se paac.

³² Naan se saada do nakɲ kɛn naan aako te kaamina ɔɔ kɛn naan booyo te biɲa, naɓo nam jaay tookɲ do saadɲ naan ki se gɔɔ.

³³ Gaɲ debm took do saadɲ naan ki se, naan jeel maakin ki, Raa se taad taar mɛt ki *salal.

³⁴ Taa debm kɛn Raa ɔliɲo se, naan taad taar Raa, taa Raa ɛdiɲ Niriɲa ɔɔ ɛdiɲsin te maraadiɲa.

³⁵ Raa Bubu se je Gooniɲa ɔɔ naan ɔɲiɲ nakge paac kaam jiɲa.

³⁶ Debm jaay aalga maakin do Goon ki se ɛ, naan kɔɲ *kaajɲ gen daayum. Ɔɔ debm jaay baate kaal maakiɲa do Goon kɛn se ɛ, naan kɔɲ kaaj eyo, num gaɲ daayum Raa se maak-taariɲ ing don ki.»

4

*Isa taad te mɛnd *Samari*

¹ Kɛn Isa jaay booy ɔɔ *Parizige booyga ɔɔ naan jee mɛtiɲ ki tɛdga dɛna ɔɔ naan lee *batiz jeege dɛn cir gen Jan se,

² kɛn tap se, Isa mala ɓo lee batiz jeege eyo, num jee mɛtiɲ ki ɓo lee batiz jeege.

³ Gɔtn se Isa iin ɔɲ taa naan Jude se ɔɔ ɔk tɛrl ɓaa taa naan Galile ki daala.

⁴ Gen ɓaa Galile ki se, bɛɛki se, naan utu 'kaal taa naan Samari ki jaayo.

⁵ Kɛn naan jaay aal kaal taa naan Samari ki se, naan aan maakɲ naan kɛn k'danɲ Siikar. Ɔɔ Siikar

se, naan̄ cɛɛ maakɲ ɡət kɛn *Yakub ɛdo do dɔkin̄ goonin̄ Ȳusup ki.

⁶ Ɔɔtn̄ ese ɔk budu ɔɔ budn̄ se k'dan̄in̄ budn̄ Yakub. Kɛn Isa jaay aan ɡɔtn̄ ese se, kaadā aasga katara tir ɔɔ naan̄ jaay lee ɔɔr se ɔaa in̄g cɛɛ bud̄ kɛn ese.

⁷ Ɔɔtn̄ se mɛnd Samari kalan̄ bini ɔaado ɡɛn takɲ maane. Isa deekin̄ ɔɔ: «ɛdumo tu maane m'kaaye.»

⁸ Kaad̄ kɛn se jee mɛtin̄ ki ɔaaga maakɲ ɡɛɡɛr ki taa adeno ɔaa dugɲ nakɲ kɔɔɔ.

⁹ Ɔan̄ mɛnd kɛn mɛnd Samari se deek Isa ki ɔɔ: «Naai ɛ kɔd̄ Yaud, num 'tɔnd mɛtn̄ maan kaaye ɡɔtn̄ maam mɛnd Samari ki se, ɡɛn d̄io?» (Taa Yaudge ute Samarige se ɛ, taarde ɔaa eyo.)

¹⁰ Ɔɔtn̄ se, Isa ɛrlin̄ ɔɔ: «Kɛn naai jaay 'jeel nakɲ kɛn *Raa utu kɛdn̄ jeege tu se num, debm kɛn deeki ɔɔ ɛdumo maane m'kaay se, ey num naai ɔɔ 'tɔnd mɛtn̄ maan kaaye ɡɔtin̄ ki. Ɔɔ naan̄ se ai kɛdn̄ maan daayum tood̄ ɔɔy kɔl kɔl ɔɔ ɛd̄ kaaja.»

¹¹ Ɔan̄ mɛnda se deekin̄ ɔɔ: «Naka, budu se ɛ jɛrlɛ ɔɔ naai ɛ ɔk dɛɛ eyo. Num maan daayum tood̄ ɔɔy kɔl kɔl ɔɔ ɛd̄ kaaja se an̄ kɔɲ gay?

¹² Bugje Yakub kɛn udjeno budn̄ se, naan̄ mala, ɡɛninge ɔɔ te maalinge kic ɔɔ aayo bud̄ kɛn ara. Num naai se, magal cir bugje Yakub la?»

¹³ Isa ɛrlin̄ ɔɔ: «Debm kɛn aay maan bud̄ kɛn ese se, ɛd̄ga sum ɔɔ maane utu an̄ tɔɔl kuuy daala.

¹⁴ Num debm kɛn jaay 'kaay maan maam m'an̄ kɛd̄ se, mɔɔtn̄ kuuy maane an̄ tɔɔl eyo, taa maan maam m'an̄ kɛd̄ se, daayum tood̄n̄ kɔɔy kɔl kɔl maakin̄ ki ɔɔ an̄ kɛdn̄ *kaajɲ ɡɛn daayum.»

¹⁵ Ɔɔtn̄ se mɛnda deekin̄ ɔɔ: «Naka, ɛdumo maan se taa mɔɔtn̄ kuuy maane am tɔɔlum eyo, ɔɔ maam

le mɔɔtn m'ade ɓaa ara ɓen takɲ maan ey sum.»

16 Isa deekiɲ ɔɔ: «'Baa danjo gaabi ɔɔ tum 'baakiro kalan ɓɔtn ara.»

17 Gaɲ mɛnda se tɛrlin ɔɔ: «Maam se m'ɔk gaab eyo.» ɓɔtn se, Isa tɛrlin ɔɔ: «Taar ken naai 'taad ɔɔ maam se m'ɔk gaab ey se, kɛse mɛt ki.

18 Taa naai se 'tɔkoga gaabge mii, num gaabm ken naai inɓ ɓorse se gaabi eyo. Taa naan se, taar naai 'taad se taar mɛt ki.»

19 ɓɔtn se mɛnda deekiɲ ɔɔ: «Naka, maam m'aaki naai se, debm taad taar tɛeco taar Raa ki.

20 Ey num bubm naajege se, eem Raa do ko ken ese, num naase Yaudge le ɔki ɓɔtn keem Raa se, maakɲ gɛgɛr Jeruzalɛm ki kalin ki sum.»

21 Isa deekiɲ ɔɔ: «Ko naka, 'took taar ken maam m'taadi se: kaadiɲ utu kaana ɓen keem Raa Bubu se, naase anki ɓaa kɔɲ keem do ko ken ara ki eyo ɔɔ Jeruzalɛm ki eyo kici.

22 Naase jee Samari ki se le, eemki Raa ken naase 'jeel ɔkki mɛtin eyo. Num gaɲ naaje Yaudge se naaje k'l'eem Raa ken naaje k'jeel j'ɔk mɛtin, taa debm utu kaajɲ jeege se ade teecn daan Yaudge tu.

23 Num kaadiɲ se utu 'kaana ɔɔ ɓorse kaadiɲ se aasga, *Nirl Raa se utu tɛdn jeege se 'jeel keem Raa mala mala. Jeege eem Raa bin se ɓo ken Raa Bubu jen ro ki.

24 Raa se naan ɓo Mɛl-kaaja ɔɔ jee jaay an keemin naan mala mala se, jee se ken Nirlin tɛddenga naade aasga jee an lee keeme. Naade se ɓo ken naan ɛddenga kaaja.»

25 ɓɔtn se mɛnda taadiɲ ɔɔ: «Maam se m'jeel debm k'danin *al-Masi, ken ute taar Grek k'danin *Krist se, utu ade ɓaao. Ken naan jaay ɓaadoga se

utu ajen taadn tɔɔkɲ mɛtn nakgen se paac kalan kalan.»

²⁶ Isa tɛrlɪn ɔɔ: «Debm ken taadi se ɓo, maama.»

²⁷ Gɔtn se jee mɛtɪn ki ɓaado ɔɲɪna. Ken naade jaay aak Isa taad taad te mɛnda se*, paac ɔkden taad eyo. Num gan debm ken jaay an taadn ɔɔ naai 'je di? Lɔ taad te mɛnd se, gen di se gɔtɔ?

²⁸ Gɔtn ese mɛnda iɪn ɔɲ kɔɔyɪna ɔɔ ɔk tɛrl ɓaa maakɲ gɛgɛr ki ɔɔ ɓaa taad jeege tu ɔɔ:

²⁹ «'Baado aakki tu. Maam m'ɔɲo gaabm naane se, taad tɔɔɗumo mɛtuma do nakge tun maam tɛdo se paac. Naan se ɓo 'tɛdn al-Masi lɛ daam?»

³⁰ Jeege se teeco maakɲ gɛgɛr ki ɔɔ ɓaado ɔɲ Isa.

³¹ Kaad ken mɛnda jaay tɛrl ɓaa been se, jee mɛtn Isa ki taad dɔɔkiɲ taara ɔɔ: «Debm dooyje, ɓaado ɔs jaayo.»

³² Gan naan tɛrlɛn ɔɔ: «Nakɲ kɔsn ken maam m'lee m'ɔs se naase 'jeelki eyo.»

³³ Gɔtn se jee mɛtɪn ki taad te naapa ɔɔ: «Kaadn naane nam ɛɗɪnga nakɲ kɔsɔ lɛ daam?»

³⁴ Tɛr Isa taaddɛn daala ɔɔ: «Kɛse ɓo nakɲ kɔsuma: maam Raa ɔlumo se, taa m'an 'tɛdn nakɲ ken maakiɲ jen ro ki, ɔɔ naabm ken naan ɛɗumsɪn se m'an tɛd kaas te doobiɲa.

³⁵ Naase lee 'taadki ɔɔki: «Kaadn kɔjɔ se, ɔɔpga laapa sɔɔ jaayo.» Num maam m'deeksen m'ɔɔ: uunki kaam se, aakki maakɲ-gɔtɔ se tɛdga gen kɔjɔ.

³⁶ Debm kɔjɲ maakɲ gɔtɔ se ɓorse ɓo baagga kɔɲ bɛɗɪna, taa naan tus tus nakgen naan ɔj† se gen tɪng

* **4:27** Taa debm dooy jeegeen maakɲ Yajude tu se taad ute mɛndge eyo. † **4:36** Nakgen naan ɔj tus se je taadn ute jeegeen took aal maakɛ do Isa ki.

gen daayum. Taa naan se debm kooɔo ute debm kɔjn maakn gɔto se, naade paac maakde raap aas kaasa.

³⁷ Kaañ kaa taar ese se, taad taar met ki, ken deek ɔɔ: «Deb kalan baado ɔɔɔ, debm kuuy bo baado ɔjɔ.»

³⁸ Maam se m'ɔlse gen kɔjn maakn gɔtn ken naase 'naamki te dubar naabiñ eyo; jee kuuy naab dabaro, num gan naase se, 'baado ɔñki bo ɔjki kɔj sum.»

³⁹ Maakn gegɛr ken ese se *Samarige dena ken took aal maakde do Isa ki, do taar mend ken deekdeno ɔɔ: «Naan taad toɔfumo metuma do nakge tun maam m'tɛdo se paac.»

⁴⁰ Ken Samarige jaay baado ɔñ Isa se, naade tond metiñ ɔɔ: «Inɔ te naaje.» Gɔtn se Isa ɔɔp inɔ te naade bii dio.

⁴¹ Gɔtn se do taar ken Isa taadden se, jee took aal maakde don ki se den cir daala.

⁴² Gɔtn se naade taad mend ki ɔɔ: «Naaje j'aal maakje don ki se, do taar naai ki sum eyo. Num naaje mala k'booyga te bije ɔɔ k'jeelinga deere, naan se bo Debm Kaajñ jeegen do naan ki.»

Magala kalan bin se Isa ed lapi gooniñ ken gaaba (Lk 7.1-10)

⁴³ Gɔtn se Isa tɛd bii dio, jaay bo iin ɔñ gɔtn ese ɔɔ ɔk tɛrl baa taa naan Galile ki daala.

⁴⁴ Taa naan mala taadga taad te taariña ɔɔ debm taad taar teeco taar Raa ki se, jee maakn naanin ki mala se aalin maak ki eyo.

⁴⁵ Num ken naan jaay aan taa naan Galile ki se, jee Galile ki doɔd ɔkin jiga taa naade kic inɔ Jeruzalem ki gen *laa Paak ɔɔ naade kic aakkiga nakgen paacñ ken Isa tɛdo se.

46 Gətn se Isa tərlo maakŋ naaŋ Kana ki kən taa naaŋ Galile ki; gətn se ʒo kən naaŋ dəl maane təd tətŋ koojŋ biŋ se. Gaŋ maakŋ Kaparnayum ki se magala kalaŋ bin se gooniŋ gaaba kəəŋə.

47 Kən gaabm se jaay booy j'əə Isa iino taa naaŋ Jude ki əə ʒaadoga taa naaŋ Galile ki se, gətn se naaŋ ʒaadə əŋiŋə əə tənd mətiŋ əə: «Jaamus, 'bəəy 'ʒaadə ədum lapiə goonum kən əəpga baata ʒaa ʒaa kooyo se.»

48 Isa deekiŋ əə: «Kən naase se, jaay aakki te nakŋ-kəəə eyo, te nakŋ kən deel do debkilimi ey se, naase maakse 'took eyo.»

49 Magal se deekiŋ əə: «Jaamus, kər goonum ooy te ey ʒərt se 'bəəy 'ʒaadə.»

50 Isa tərliŋ əə: «Iiŋ 'ʒaa, gooni gaaba se aajga.» Gaabm se aal maakiŋ do taar kən Isa taadiŋ se əə naaŋ uun doobiŋə ək tərլ ʒaa.

51 Kən gaabm se jaay uun doobo tərլ bəəy ʒaa ʒaa se, jee tədŋ naabiŋge aŋ ʒaadə dəədiŋə əə deekiŋ əə: «Gooni gaaba se aajga.»

52 Naaŋ tənd mətde əə: «Goono se əŋ lapiə kaad fi?» Naade tərliŋ əə: «Tərko katar do teger ki sum ʒo roŋ əŋ kədək se təəliŋ.»

53 Gətn se bubm goono saap əŋ kaadŋ ese ʒo, kaadŋ kən Isa taadiŋ əə: «Gooni kən gaaba se aajga.» Gətn ese se sum ʒo, naaŋ ute jee maakŋ beəŋ ki se paac took aal maakde do Isa ki.

54 Kese ʒo nakŋ-kəəəbm ɣən k-dige, kən Isa tədŋ taa naaŋ Galile ki kaad kən naaŋ iino taa naaŋ Jude ki.

*Isa eɗ lapi debm k'runɗuy ki
(Jn 7.19-24, 9.1-17)*

¹ Ken nakgen se jaay deel se, bii kalan Yaudge tɛɗ tɛɗ laade, ɔɔ Isa ook ɓaa Jeruzalem ki taa laade se.

² Jeruzalem ki se ɔk taa doobo, ɔɔ taa doobm se k'danɗin taa doobm baatge, ɔɔ gɔɔr te gɔtn ese ɔk gɔɔ ken j'iin k'daapiɗ gen kɔkɗ maane. Gɔɔ se, k'danɗin te taar *Ebre *Betzata*, ɔɔ gɔtn se ɔk daabgen gen leke, gɔɔ kaam mii, ken ɔl gurug gɔɔ ese.

³ Ɔɔ metn daabgen se, jee kɔɔnɗe toof dooc tak tak, jee kaam-tɔɔkge jee cɛkɛɗge ute jee ken jidege ute jɛdege ooyga kooyo. [Naade se inɗ booy kaadn maane utu tɛɗ dagalec dagalec.

⁴ Taa tɛɗga num *kɔɔɗn Raa kalan lee bɔɔy bɔɔy maakɗ maan ken se, ɔɔ ken maane jaay baagga tɛɗn dagalec dagalec se, debm kɔɔn jaay bɔɔy deet deet maakɗ maan ken se, ken kɔɔnɗin se kɔɔn ɔɔ ɗi kic ɓo, ɔɗ lapia.]*

⁵ Taa naan se ɓo gaaba kalan bin se k'runɗuyu, ɔɔ gɔtn naan tɛɗ k'runɗuyu sum se ɔkga ɓaara sik-mɔɔ-kaar-marta.

⁶ Ken Isa jaay aak gaabm se toof toofɔ, ɔɔ Isa se jeele, gaabm se gɔtn naan tɛɗ k'runɗuyu sum se, daaniɗ ɔɔkga. Naan deekiɗ ɔɔ: «Naai 'je kɔɗ lapi la?»

⁷ Gan debm k'runɗuyu se tɛrliɗ ɔɔ: «Naka, ken maane jaay baagga tɛɗn dagalec dagalec se, nam am kuun kɔlum maak ki se gɔɔ. Kɔr jaay m'ɔɔ m'kiin ɓaa se le, deb kuuy naar booy deet naanum ki.»

* **5:4** Taar se, maakɗ Kitapge tun do ɔkɗin se, metiɗge maakɗe ki se gɔɔ.

8 Gōtn se Isa deekiñ ၵ: «Iini! 'Teel raagi ၵ 'lee 'ၵaa.»

9 Gōtn se sum ၵo gaaba se naar ၵၵ lapi, naan uun raagiña ၵo baag lea. Gañ ၵii se, *ၵii sebit.

10 Gōtn se magal Yaudge deek gaab ken ၵၵ lapi se ၵ: «Jaaki se ၵii sebit; naai ၵk ၵoobm gen kuun raagi eyo.»

11 Gañ gaabm se tērlēn ၵ: «Gaabm ken ၵdum lapi se ၵo deekumo ၵ: Uun raagi se, iin 'lee 'ၵaa.»

12 Gōtn se naade tōnd mētiñ ၵ: «Debm ken taadī ၵ: Uun raagi ၵ 'lee 'ၵaa se, nanja?»

13 Num gañ gaabm se debm jaay ၵdīñ lapi se naan jeeliñ eyo. Taa Isa se, ၵndga maakñ jeege tun ၵēn se, naan jeel te gōtiñ eyo.

14 Num gañ ၵokၵ se, Isa ၵaa ၵၵiñ maakñ ၵoor *Bee Raa ki ၵo deekiñ ၵ: «'Booyo, ၵorse naai ၵၵga lapi. Mōōtn ၵၵte tēdn *kusiñ sum, ey num naan ki se naai utu 'kōñ nakñ ၵၵñ cir naan se daala.»

15 ၵo gaabm se ၵaa taad magal Yaudge tu ၵo ken ၵdīñ lapi se, Isa.

16 Gōtn se magal Yaudge baag je tēdn kusiñ Isa ki, taa naan tēdga tēd nakñ se ၵii sebit ki.

17 Num gañ Isa tērlēn ၵ: «Bubum *Raa se ၵorse kic utu tēd tēd naabiñ rōk, ၵo maam kic m'tēdn naabm ese kici.»

18 Taa naan se ၵo magal Yaudge je ၵၵ ၵoobm taar kuuy ken 'cir naan se daala ken an tōal Isa. Taa Isa se aal deelga do taarde, ၵၵ ၵoob te ၵii sebit se eyo; naan se sum eyo, num gañ naan taadga taad kici ၵo Raa se ubiñ mala. Bin se naan tēd rōñ aas te Raa mala.

Raa ၵd tōagō gooniñ ki

19 Isa tɛrl taaddɛn daala ɔ: «'Booyki bɛɛ m'asen taada: goono se kɔŋ kuun do kalin̄ ki jaay 'tɛdn̄ nakŋ gɛn doŋ eyo, num nakŋ kɛn Bubiŋ tɛd se ɓo, naan̄ aaka ɔ tɛdin̄ kici. Taa nakŋ kɛn Bubu lee tɛd se ɓo, Goono kic lee tɛdin̄ bin kici.

20 Taa Bubu se je Gooniŋa, ɔ taadin̄ nakgen naan̄ mala in̄g tɛd se paac ɔ naan̄ utu an̄ taadn̄ nakgen magal cir kɛngen deel kɛn naase aakkiro se daala. Bin se naase utu aki kaak se asen kɔkŋ taad eyo.

21 Aan gɔɔ Bubu dur jee ooyga kooyo ɔ ɛddɛn kaaja se, Goono kic ɛd kaaja jeege tun aan gɔɔ kɛn naan̄ jen ro ki.

22 Bubu se naan̄ ɔj bɔɔrɔ do nam ki eyo, num gan̄ gɛn kɔjn̄ bɔɔr do jeege tu paac se, naan̄ ɔnin̄ kaam ji Gooniŋa.

23 Taa naan̄ se ɓo jee paac aal Goono maak ki se, kɛse aan gɔɔ naade aal Bubu ɓo maak ki ɔ debm jaay baate kaal Goono maak ki se, Bubm kɛn ɔlin̄o se kic ɓo naan̄ aalin̄ maak ki eyo.

24 «'Booyki bɛɛ m'asen taada: debm jaay booy uun taar maama ɔ aal maakin̄ do deb kɛn ɔlumo se, naan̄ ɔŋga *kaajŋ gɛn daayum. Naan̄ se bɔɔrɔ kooçŋ doŋ ki eyo. Num gan̄ naan̄ se teecga naatn̄ maakŋ yo ki ɔ ɔŋga kaaja.

25 «'Booyki bɛɛ m'asen taada: ɓii kalan̄ kaadin̄ utu 'kaana ɔ ɓɔrse kaadin̄ se aasga kɛn jeegeen aan gɔɔ jee ooyga kooy naan̄ Raa ki se utu booy mind Goon Raa ɔ jee kɛn booy uunga se, utu 'kɔŋ kaaja.

26 Taa aan gɔɔ Raa Bubu se naan̄ ɓo Mɛl-kaaja, taa naan̄ se ɓo Goonin̄ kic naan̄ tɛdin̄ tɛdga Mɛl-kaaja kici.

27 Gen kəjŋ bəər do jeege tu se, naaŋ əŋiŋsiŋga kaam jiŋa taa naaŋ se *Goon Deba.

28 Naase taar se əŋte gen deel dose, ɬii kalaŋ kaadŋ utu 'kaan se jeegeŋ ooyga kooy paac se utu 'booy mindiŋa.

29 Jee ken tɛdga nakŋ aak bɛɛ se, utu 'duru əə utu 'tiŋg gen daayum. Əə jee ken tɛd nakŋ aak kus se lɛ, naade se kic utu 'duru, naɬo bəərə utu koocŋ dode ki.

30 Nakŋ maam tɛd se, m'uun dom ki kalum ki ɬo m'tɛd eyo, maam m'əj bəərə te ken maam m'booyo əə kəjŋ bəər maam se ken mɛt ki. Taa maam se, m'tɛd nakŋ do maak-jem ki eyo, num gaŋ maam m'tɛd nakŋ ken do maak-je deb ken əlumə.»

Saadŋ ken Raa taad ro Isa ki

31 «Ken maam mala ɬo m'tɛd saada gen dom sum num, saad maam se 'kəsn kaay eyo.

32 Num gaŋ deb kuuy ɬo tɛdum saaduma, əə maam m'jeele saadŋ naaŋ se saadŋ ken mɛt ki.

33 Bii kalaŋ naase əlkiro jeege gətn Jan-Batist ki əə saadŋ ken naaŋ taadseno ro maam ki paac se, ken mɛt ki.

34 Maam se m'je nam kuuy ɬo am taadŋ saadum eyo, num gaŋ ken əlum maam taad bin se taa naase aki 'kəŋ kaaja.

35 Əə Jan-Batist se, naaŋ tecŋ aan gəə ləəmpəŋ ken j'əəsiŋga num wəər gətə se. Kaad ken naane se, naase maakse raapo do gətn wəər ken wəərseno gətə se.

36 Num gaŋ saad maam se cir gen Jan-Batist. Kese ɬo naabm ken Bubum ɛdumo əə m'aŋ tɛdŋ kaasn ute doobiŋ se. Naabgen se ɬo ken taad saadŋ

maama, ɔ naade se ɓo taad ɔ maam se Bu ɓo ɔlumo.

³⁷ Bu ken ɔlumo se, naan mala kic ɓo saaduma, naɓo naase se bii kalan 'booyki te mindin eyo ɔ aakiŋki te te eyo.

³⁸ Ɔ naase le ɔkki taarin maakse ki eyo, taa di naase 'baate kaalki maakse do deb ken naan ɔliŋo se.

³⁹ Naase inŋ 'dooyki taargen k'raaninɔ do dakin ese, maakse ki se, 'saapki ɔki te naan ese sum ɓo, naase aki 'kɔŋ *kaajŋ gen daayum. Gaŋ taar ken taad taargen se, taad te maama.

⁴⁰ Ken akiro ɓaa gɔtum ki jaay, gen kɔŋ kaajŋ gen daayum se le, naase 'baateki.

⁴¹ «Maam m'je jeege ɓo am nook eyo.

⁴² Anum maam se m'jeelse naase se 'jeki Raa eyo.

⁴³ Maam ɓaadɔ se, te ro Bubuma, num gaŋ naase 'baate 'tookki taaruma. Ɔ deb kuuy ken utu ade ɓaa gen doŋ se, naan se naase utu aki tookŋ taarin.

⁴⁴ Ɔ naase se 'jeki ɓo tɔm naapa sum. Ey num naase se 'jeki Raa ɓo asen tɔm eyo. Bin se naase aki 'kɔŋ kaal maakse dom ki ɔ di?

⁴⁵ Ɔnte 'saapki ɔki maam ɓo m'asen ɓaa kɔŋ mindse naan Bu ki. Num ken asen ɓaa kɔŋ mindse se, *Musan ken naase ɔndki dose doŋ ki se.

⁴⁶ Ken naase jaay aalki maakse do Musa ki deer num, naase aki kɔŋ kaal maakse do maam ki kici. Taa Musa se taar ken naan raanɔ se, taad te maama.

⁴⁷ Num ken naase 'tookki te taar ken naan raanɔ do dakin ey se, naase aki tookŋ taar maam taadsen se ɔ di?»

6

Isa eɗ kəsə gaabge tu dupu-mii
(Mt 14.13-21; Mk 6.30-44; Lk 9.10-17)

¹ Kɛn nakgen se jaay deel paac se, Isa gaan̄ ɓaa taa baar Galile ki kɛn kaam naane ɔɔ baar Galile se ɓo k'dan̄in̄ baar Tiberiad se kici.

² Gɔtn se jeege dɛna ɔk mɛtiɲa, taa naade aakga kaak nakɲ-kɔɔɓgen Isa tɛdo do jee kɔɔn̄ge tu se.

³ Taa naan̄ se ɓo, Isa ute jee mɛtiɲ ki se iin̄ ook ɓaa in̄g do kəs ki.

⁴ Kaad kɛn se, laa Yaudgen k'dan̄in̄ *Paak se, ɔɔpga gɔɔrɔ.

⁵ Gɔtn se, Isa uun kaamiɲa ɔɔ aak jee dɛnge utu ɓaado gɔtiɲ ki. Naan̄ deek Pilip ki ɔɔ: «Je j'akiro ɓaa dugɲ mappa kaam gay jaay 'kaasn̄ kəsɲ jeeɓen se?»

⁶ Kɛn Isa jaay taad̄ bin se, naan̄ je nan̄ taar maakɲ Pilip ki sum. Ey num Isa se jeele nakɲ kɛn jaay naan̄ ɓaan̄ tɛda se.

⁷ Gɔtn se Pilip tɛrliɲ ɔɔ: «Kɛn j'uuno tamma kaar-dio* jaay k'dugɲ mappa ɔɔ k'nigɗesɲ cɔkɔ cɔkɔ kic ɓo aden̄ kɔɲ kaas̄ eyo.»

⁸ Maakɲ jeege tun mɛtiɲ ki se deb kalan̄ ron̄ Andre, naan̄ se ɓo ɓɛnaa Simon Pier deekiɲ ɔɔ:

⁹ «Goon gaaba utu ese se ɔk mappa mii kɛn k'tɛdiɲ ute ruɲɲ ɔrj† ute ken̄jge sɛɛm sɛɛm dio. Num jee tɛ dɛnde se kɛse aden̄ kaasn̄ di?»

¹⁰ Gɔtn se ɔk mu zɛɛɛ dɛna; Isa deek jee mɛtiɲ ki ɔɔ: «Jee se 'taad̄deki j'in̄g naan̄ ki.» Gɔtn se naade taad̄den̄ ɔɔ naade in̄g naan̄ ki. Ɔɔ jee se gaabge kalin̄ ki ɓo ɓaa ɓaa nakɲ dupu-mii.

* **6:7** Kaad kɛn se tamma kalan̄ se aas kɔɲɲ deba gen naabm ɓii kalan̄. † **6:9** Ɔrj se napar game kici.

11 Gətn se Isa təs mappa jin ki, təəm *Raa əd dup əl k'nigin jeege tun se paac. Ɔə kənɲge kic naan tedin bini naade əs dɛrɛɲ te maraadde.

12 Kɛn naade jaay əs dɛrɛɲ te maraadde aas se, Isa deek jeege tun metin ki ə: «Togɲ əp se 'tuuninki, ɔntɛ kənki kalan 'kutn cɛrɛ.»

13 Togɲ mappan mii ute kɛɲɲgen naade əs əp se, k'təsin se dooc gərnə sik-kaar-dio.

14 Kɛn jeege jaay aak nakɲ-kəəbm kɛn Isa tɛd se, naade deek ə: «Deere, kɛse ɓo debm taad taar teeco taar Raa ki mala mala, kɛn j'ə te ade ɓaa do naan ki se, kɛse ɓo naana.»

15 Anum Isa se jeele, jee se utu an kuun kəl gaara taa təg se, gətn se naan iin iik cɛs ki ɓaa inɲ do ko ki kalin ki.

*Isa lee do maane ki
(Mt 14.22-34; Mk 6.45-53)*

16 Kɛn kaadn tɛgɛr jaay aan se, jee metn Isa ki se, iin ɓəy ɓaado taa baar ki.

17 Naade ook maakɲ markab ki, gɛn ɓaa Kaparnayum ki, jɛɲ baar kɛn kaam naane. Kaad kɛn se gətə tɛdga nɔɔɔ, əd Isa se aan ɔɲden te ey ɓərtə.

18 Gətn se kuulu dəəbə əd əl makəɲə do maane ki. Ɔə əlin maane se aal walak walak.

19 Kaad kɛn se naade ɓaaga nakɲ kiləmetir mii lə mɛcɛ do maane ki kɛn jee metn Isa ki jaay aak Isa lee do maane ki əd utu ɓaado ɓaa cɛɛ markab ki se. Gətn se naade ɓeere əkde.

20 Gaɲ Isa deekden ə: «Ɔntɛ 'ɓeerki, kɛse maama.»

21 Gətn se naade je an kuunin maakɲ markab ki, naɓo markaba se naar aanga jɛɲ ki, gət kɛn naade ɓaan ɓaa ro ki se.

*Isa se naan̄ aan gəə kəsn̄ bəəyə raan̄
(Jn 3.14-16; 1Jn 5.10-13; 1Kər 11.23-26)*

²² Mətbeen̄ki se, jee dəngen əpə do jən̄ kən̄ kaam naane se, naade aako markaba se əpga kalan̄ sum, ə Isa ute jee mət̄in̄ ki se ook te maak̄n̄ markab kən̄ se eyo. Jee mət̄in̄ ki se baaga kalde ki.

²³ Kaad̄ kən̄ se, markabgen̄ kuuȳ iin̄o Tiberiad ə baado gəər ute gətn̄ kən̄ Isa təs mappa jin̄ ki, jaay təəm Raa ə ed̄ jeege tu əs se.

²⁴ Kən̄ jee denge jaay aak Isa ute jee mət̄in̄ ki, gətə gətn̄ ese se, naade took̄ maak̄n̄ markabge tu ə baə Kaparnayum ki taa baə je Isa.

²⁵ Kən̄ naade jaay baə ənj̄n̄ naan̄ baar kən̄ kaam naane se, naade tənd̄ mət̄in̄ ə: «Debm̄ dooy jeege, naai tap 60 aan̄ gətn̄ ara nuñ̄ ki?»

²⁶ Gətn̄ se Isa tərlden̄ ə: «'Booyki bəe maam m'asen̄ taada: naase 'jemki se, taa nak̄n̄-kəəbm̄ maam m'ted̄ se 60 naase 'jeel əkkiga kək̄ mət̄in̄ eyo, num gan̄ naase 'jemki se, taa nak̄n̄ kəsn̄ naase əs 'dərən̄kiro te maraadse se.

²⁷ Ūnte 'ted̄ki naaba kalin̄ ki gen̄ nak̄n̄ kəsn̄ kən̄ ted̄ga sum 60 'ruum se. Num 'ted̄ki naaba taa nak̄n̄ kəsn̄ kən̄ 'tin̄g gen̄ daayum. Nak̄n̄ kəsn̄ ese 60 kən̄ maam *Goon̄ Deba m'utu m'asen̄ kədə, taa Raa Bubu mala se ed̄ga təəgin̄ goonin̄ ki.»

²⁸ Gətn̄ se naade tənd̄ mət̄in̄ ə: «Naabm̄ Raa se j'an̄ ted̄n̄ ə dī jaay 60 j'aki ted̄n̄ aan̄ gəə kən̄ naan̄ jen̄ ro ki se?»

²⁹ Isa tərlden̄ ə: «Kese 60 naabm̄ kən̄ Raa je ə naase aki tədə; naan̄ je ə aki kaal maakse do deb kən̄ naan̄ əlin̄o.»

³⁰ Naade tərliñ̄ ə: «Num naai tap 60 ajen̄ 'ted̄n̄ nak̄n̄-kəəbm̄ dī jaay naaje k'kaaka, jaay 60 j'kaal

maakje doi ki se? Nakɲ naai 'ɓaa 'tɛɗa tap ɓo ne ɗi?

³¹ Do kɔɗ-ɓaar ki se, bubjege ɔso nakɲ kɔsn kɛn k'danjɲ *maan*, kɛse ɓo taar kɛn k'raanɲo taado ɔɔ: *Gen kɔsɗe se Raa ɛddeno mappan ɓɔɔyɔ raan.*‡»

³² Gaɲ Isa tɛrlɗen ɔɔ: «'Booyki bɛɛ m'asen ɗeeke: kɛn ɛɗsɛno mappan ɓɔɔyɔ raan se *Musa eyo, num mappan mala mala kɛn ɓɔɔyɔ raan se, Bubum ɓo, ɛɗsɛni.

³³ Ɔɔ mappan gɛn Raa se, naanɲ ɓo debm kɛn ɓɔɔyɔ raan, ɔɔ naanɲ ɓo debm ɛɗ kaaja jeege tun do naan ki.»

³⁴ Gɔtn se naade ɗeeɲɲ ɔɔ: «Jaamus, ɓii-raa ɛɗjen mappan ese.»

³⁵ Isa tɛrlɗen ɔɔ: «Maam ɓo mappan kɛn ɛɗ kaaja se, debm kɛn jaay ɓaado gɔtum ki se, mɔɔtn ɓo aɲ tɔɔl eyo; ɔɔ debm jaay aal maakiɲ do maam ki se, mɔɔtn maane aɲ tɔɔl eyo.

³⁶ Ey num maam m'taadsɛnoga, ɔɔ naase mala kic ɓo aakumkiroga naɓo naase 'baate 'kaalki maakse dom ki.

³⁷ Jeegen paacɲ Bu ɓo ɛɗumɗe se utu aɗe ɓaa gɔtum ki, ɔɔ debm kɛn ɓaado gɔtn maam ki se, maam m'aɲ kɔɲ kɔɔɗn kund eyo.

³⁸ Taa maam m'ɓɔɔyɔ raan se, gɛn tɛɗn nakɲ kɛn maam ɓo m'je eyo, num gaɲ m'ɓaado se, gɛn tɛɗn nakɲ kɛn debm ɔlumo se ɓo jea.

³⁹ Debm ɔlumo se, nakɲ naanɲ je se, jeegen naanɲ ɛɗumsɲ paac se, m'ɔɲte kutn deb kalaɲ. Num naanɲ je ɓii kɛn kaam mɔɔtn se, maam m'aden dur daan yoge tu.

‡ 6:31 Aak Ekz 16.15 ɔɔ KKR 78.24.

40 Kεse 6o nakη ken Bubum jea. Debm jaay aak Goono ɔ aal maakin don ki se, naan se ɔnga *kaajη gen daayum. Bii ken kaam mɔɔtn se, maam m'an durin daan yoge tu.»

41 Gɔtn ese Yaudge baag mooy naan ki dir dir utu naapa ro Isa ki, taa Isa taadga taad ɔ: «Maam 6o kɔsn ken bɔɔyo raan.»

42 Ter naade taad ɔ: «Kεse Isan ken goon Yusup se ey la? Ken kon ute Bubiη k'jeeldeki se ey la? Ted ɔɔ di jaay 6orse num taad ɔ: «Maam bɔɔyo raan se?»»

43 Gɔtn se Isa terlden ɔ: «ɔnte 'taadki naan ki ute naapa rom ki.

44 Bu ken ɔlumo se, nam nam jaay naan tiik ɔlin te gɔtum ki ey se, ade kɔη 6aa gɔtum ki eyo. ɔɔ debm ken Bu ɔlumsinga se, bii ken kaam mɔɔtn se maam m'an durin daan yoge tu.

45 Jee taad taar teeco taar Raa ki raanjo do dɔkin ɔ: *Raa se, utu dooyjeege paac.*§

«ɔɔ debm ken jaay ɔndga biη do taar Bubum ki, ɔɔ booy ɔkga taarin ken naan dooyjeege se, ade kɔη 6aa gɔtum ki.

46 Taa nam, bii kalan aak te Bu eyo. Debm ken iino gɔtn Raa ki se naan kalin ki sum 6o aakkiga Bua.

47 'Booyki bεε m'asen taada: debm jaay aalga maakin do maam ki se, naan ɔnga kaajη gen daayum.

48 Taa maam 6o m'mappan ken εdkaaja jeege tu.

49 Do kɔd-6aar ki, do dɔkin naane se, bubsege ɔso nakη kɔsn ken k'danη *maan*. Te naan se kic 6o naade ooyga.

§ 6:45 Aak Eza 54.13.

⁵⁰ Num kɛse ʒo mappan bɔɔyo raan, debm jaay ɔsga naan̄ se num, naan̄ 'kɔŋ kooy eyo.

⁵¹ Maam ʒo kɔsn bɔɔyo raan ɔɔ kɛn ɛd kaaja. Debm jaay ɔsga kɔsn ese num, naan̄ utu ting gɛn daayum daayum. Kɔsn kɛn maam m'utu m'asen kɛd se, kɛse daa rom mala; naan̄ se ʒo kɛn utu kɛdn̄ kaaja jeege tun do naan̄ ki.»

⁵² Kɛn Yaudge jaay booy taar se, naade baag naajn̄ te naapa makɔŋɔ ɔɔ: «Gaabm se jaay ɔɔ ajeki kɛdn̄ daa ron̄ ʒo j'aki kɔs se, j'an̄ki kɔsn ɔɔ dɔo?»

⁵³ Gɔtn se Isa deekden ɔɔ: «'Booyki bɛɛ m'asen taada: kɛn naase jaay ɔski te daa ro maam Goon Deb eyo, ɔɔ aayki te moosum ey se, naase aki kɔŋ kaajn̄ mala eyo.

⁵⁴ Debm ɔs daa roma ɔɔ aay moosum se, naan̄ ɔŋga kaajn̄ gɛn daayum, ɔɔ kɛn naan̄ ooyga kic ʒo, ʒii kɛn kaam mɔɔtn se maam m'an̄ durin̄ daan yoge tu.

⁵⁵ Deere, daa rom se, kɛse ʒo nakŋ kɔsn mala mala, ɔɔ moosum se ɛ, naan̄ ʒo nakŋ kaay mala mala kici.

⁵⁶ Ɔɔ debm ting tɔs daa roma, ɔɔ ting taay moosum se, naan̄ se in̄g *dɔɔk ute maama, ɔɔ maam m'in̄g dɔɔk te naan̄a.

⁵⁷ Aan gɔɔ Bua kɛn ɛd kaaja nakge tun ʒaa se paac se, naan̄ ʒo debm kɛn ɔlumo ɔɔ naan̄ ʒo debm ɛdum kaaja maam ki kici. Taa naan̄ se ʒo, debm kɛn ɔs daa ro maam se 'kɔŋ kaaja gɔtum ki.

⁵⁸ Kɛse mappan kɛn bɔɔyo raan. Naan̄ se tec aan gɔɔ kɔsn kɛn bubsege ɔso do dɔkin̄ do kɔd-ʒaar ki se eyo. Ute naan̄ se kic ʒo naade ooyga, num gan̄ debm ɔs mappan ese se, naan̄ 'kɔŋ kaajn̄ gɛn daayum.»

59 Taargen se 60, Isa dooy jeege maakŋ *6ee ken Yaudge lee tusn maak ki gen keem Raa ken maakŋ geger ken Kaparnayum ki.

Jee metn Isa ken metinge se, iin resina

60 Jee metin ki, ken metinge se jaay booy taar Isa taad bin se, maakde ki se jeege dena baag taadn ɔɔ: «Taar se, ɔɔn aak eyo! Nanja jaay 'kɔŋ 'booy taar se?»

61 Isa jeel maak-saapde ken jee metin ki jaay baag mooy naan ki ron ki se, do taar ken naan taad se deekden ɔɔ: «Naase maakse tujga do taar ken se la?»

62 Num ken naase amki kaakŋ maam *Goon Deba m'kookŋ 6aa gɔtum ken deet se, naase tap 60 aki taadn ɔɔki di?

63 Ken ed kaaja jikilimge tu se, *Nirl Raa; ey num jikilimge kalde ki se, 'kɔŋ kaajn rode eyo. Taargen maam taadsesino se, iino gɔtn Nirl Raa ken lee ed kaaja jeege tu se.

64 Num gan maakse ki se, jee metinge aal maakde dom ki eyo.» Taa gɔtn do dɔkin tap 60 Isa se, naan jeel jeegen aal maakde don ki ey se, ɔɔ debm ken utu an kutin se kic 60, naan jeelina.

65 Ter Isa taadden ɔɔ: «Taa naan se 60 maam taadseno m'ɔɔ: debm ken Raa ɔɔdin te doob ey se, naan ade kɔŋ 6aa gɔtum ki eyo.»

66 Ken jee metin ki jaay booy taar bin se, denin iin resina ɔɔ baate 6aa ute naana.

67 Gɔtn se Isa tond metn jee metin ken ɔɔp sik-kaar-di se ɔɔ: «Num naase se, 'je aki 6aa ey la?»

68 Gɔtn se Simon Pier terlin ɔɔ: «Meluma, naai 60 ɔk taar ken ed *kaajn gen daayum. Ken jaay kɔŋ naai se k'6aa gɔtn nan ki?»

⁶⁹ Taa naaje se j'aalga maakje do naai ki ɔ k'jeeli naai se Debm *Salal ken iinɔ gɔtn Raa ki.»

⁷⁰ Ter Isa taadden ɔ: «Naasen sik-kaar-di ki se, maam ɔ m'beɛr tɔɔdseno ey la? Num gan maakse ki se, deb kalan se, tec sitan te kaamiŋa.»

⁷¹ Kɛse naan taad te Judas goon Simon ken Iskariot; naan ɔ debm ken maakŋ jeege tun sik-kaar-dio ken utu an kut se.

7

Isa se gɛnaaŋge mala kic ɔ aal maakde don ki eyo

(Jn 5.44, 15.18-19; Mt 10.16)

¹ Ken nakgen se paac jaay deel se kic ɔ, Isa utu lee lee taa naan Galile ki rak. Ɔ naan baate ɔaa lee taa naan Jude ki taa magal Yaudge se je je doobm an tɔɔɔ.

² Kaad ken se, laa Yaudgen ken k'danin *laa Daabge se, ɔɔpga gɔɔɔ.

³ Gɔtn se gɛnaaŋge deekin ɔ: «Beeki num, naai 'kiin ɔaa taa naan Jude ki, taa nakŋ-kɔɔɔngen naai 'ted gɔtn ara se, 'ɔaa tedin naane kici taa jee meti ki 'ɔaa kaaka.

⁴ Ken debm jaay je ɔ jeege jeel gɔtin se, naan ted nakge tal tal, ɔyin kɔy eyo. Taa di nakŋ-kɔɔɔngen naai 'lee ted se, ɔaa tedin naan jeege tu, taa jeege paac ai kaakŋ jeele.»

⁵ Taa gɛnaa Isage mala kic ɔ, naade aal maakde don ki eyo.

⁶ Gɔtn se Isa deekden ɔ: «Gen tedn nakŋ ese se, kaadum aas te ey ɔɔrtɔ. Num gan gen naase le, kaadn gay gay kic ɔ jigsen naase ki.

7 Jee do naan̄ ki se asen kəŋ kəɔdn̄ kund naase eyo; num gan̄ maam se naade ɔɔd undum naata. Taa maam m'lee m'tɔɔdden tɔɔd mɛtn̄ *kusiŋdege.

8 Gen̄ baa tɛdn̄ laa se, naase 'baaki. Ɔɔ maam se m'baa eyo, taa kaadum aas te ey bɔrtɔ.»

9 Ken̄ Isa jaay taad nan̄ taarin̄ se, naan̄ ɔɔp in̄g taa naan̄ Galile ki.

*Isa baa gen̄ tɛdn̄ *laa Daabge*

10 Ken̄ genaange jaay iin̄ baa gen̄ tɛdn̄ laa se, naan̄ kic iin̄ baa. Naɔɔ ken̄ naan̄ baa baa se goon̄ goon̄o ɔɔ ken̄ aan naane se kic ɔɔ tɔy tɔy ron̄a.

11 Maakŋ ɔiige tun Yaudge tɛd tɛd laa taal Daabge se, magal Yaudge lee je je Isa deek ɔɔ: «Naan̄ tap ɔɔ gay?»

12 Jeege dena gɔtn̄ se taad naan̄ ki, ɔɔ naaj te naapa ro Isa ki. Jee mɛtinge deek ɔɔ: «Gaabm se, naan̄ debm jiga.» Ɔɔ kengen̄ kuuy deek ɔɔ: «Bere naan̄ se, iig kiig ɔɔ jeege.»

13 Num gan̄ debm jaay 'taadn̄ taa Isa tal naan̄ jeege tu se gɔtɔ, taa naade se beer beer magal Yaudge tu.

14 Kaad ken̄ jeege tɛd tɛd laa gen̄ taal Daabge jaay aan daanin̄ ki se, Isa baado end daan bɔɔr *Bee Raa ki ɔɔ baag dooy jeege.

15 Ken̄ Yaudge jaay booy naan̄ in̄g dooy dooy jeege se, ɔkden taad eyo, deek ɔɔ: «Gaabm se le, in̄go te gen̄ dooyo gam eyo, num jeel nakge den̄ bin se ɔŋin̄o gay?»

16 Num gan̄ Isa tɛrlɛn̄ ɔɔ: «Taargen maam dooy jeege se, m'tɛrɛc daan dom ki eyo, num taargen se, debm ken̄ ɔlumo se ɔɔ taadumsin̄o.

17 Debm kɛn je tɛdn nakɲ kɛn *Raa maakin ɓo jen ro ki se, kɔɲ 'jeele taargen maam dooy jeege se, m'tɛɾɛc te daan dom ɓo m'taad eyo num taargen se iino gɔtn Raa ki.

18 Debm kɛn jaay tɛɾɛc te daan don sum ɓo, taad se naan je jeege ɓo an *nooko. Num gan debm je jeege nookɲ debm ɔliɲo naaba se, naan se taad taar mɛt ki ɔ ɔk taar-kɔɔɓ eyo.

19 Kɛn baado taadsen *Ko Taar Raa se, *Musa ey la? Gan maakse ki se, debm jaay ɔk Ko Taar Raa jiga se gɔtɔ, ey num kɛn naase jaay 'je amki tɔɔl se taa dɪ?»

20 Gɔtn se jee dɛnge tɛrliɲ ɔɔ: «Naai se ɔk sitan! Nam nam je aay tɔɔl naai se tap ɓo nanja?»

21 Isa tɛrldɛn ɔɔ: «Bii kalaɲ se, maam tɛdo nakɲ-kɔɔɓɔ kalaɲ bini, ɔ nakɲ-kɔɔɓm se deelo dose, ɔ ɔksen gen taad eyo.

22 Musa se taadseno ɔ gaangen gaabge se 'tɔjɛki pɔndɔ, num gan *kɔjɲ pɔndɔ se iino do bubge tun do dɔkiɲa, do Musa ki sum eyo. Taa naan se ɓo kɛn aanga *bii sebit ki kic ɓo, naase lee 'tɔjki pɔndɔ gɛnsege tu.

23 Taa naan se ɓo, naase 'tɔjki pɔndɔ gɛnsege tu utu bii sebit kic ɓo tuj Ko Taar kɛn Raa ɛdo Musa ki se eyo. Num gan debkilimi ute magalin ɓo maam m'ɛdn lapi bii sebit ki jaay naase maakse taarse se taa dɪ?

24 Kɛn jaay aki kɔjɲ bɔɔrɔ do nam ki num, ɔnte kɔjki do nakge tun, kɛn naase aki ute kaamse sum eyo, num ɔjki bɔɔrɔ ute doobiɲa.»

25 Gɔtn se jee Jeruzalem kɛn mɛtinge deek ɔɔ: «Kɛse ɓo gaabm kɛn k'je j'an tɔɔl se ey la?»

26 'Booyki naan̄ daar tal taad taad naan̄ jeege tu, ɔɔ tɔɔgjege se, nam tap ɔɔ taad̄n̄ taar dim eyo. Lɔ bin se naade jeelinga naan̄ *al-Masi deer ne?

27 Num al-Masi jaay utu ade ɔɔa se, gɔtn naan̄ ano kiin̄ tap ɔɔ nam jeel eyo. Gan̄ gaabm se ɛ, naaje k'jeelki gɔtn naan̄ iin̄no ro ki.»

28 Kaad̄ kɛn̄ Isa dooy dooy jeege daan̄ bɔɔr Bee Raa ki se, kɛn̄ naan̄ jaay booy taarde se, uun̄ mind̄n̄ raan̄ deekden̄ ɔɔ: «Deere, naase 'jeelumki ɔɔ 'jeelki gɔtn̄ maam m'iin̄no. Anum, maam se m'iin̄o gen̄ dom ɔɔ m'ɔaado eyo. Num deb̄ kuuy ɔɔ ɔlumo, ɔɔ debm̄ ɔlumo se taad̄ taar mɛt ki. Num gan̄ naan̄ se naase 'jeelinki eyo.

29 Anum debm̄ se maam m'jeeliŋa taa maam se m'iin̄o gɔtin̄ ki, ɔɔ naan̄ ɔɔ ɔlumo.»

30 Gɔtn̄ se naade je an̄ kɔkɔ naɔo nam ɔŋ ɔl te jin̄ ron̄ ki eyo, taa kaad̄n̄ aas te ey ɔɔrtɔ.

31 Gan̄ maakŋ jee dɛnge tu se, jee mɛtinge took aal maakde don̄ ki ɔɔ naade deek ɔɔ: «Kɛn̄ al-Masi utu ade ɔɔa se 'kɔŋ 'tɛdn̄ nakŋ-kɔɔbgen̄ dɛn̄ cir gen̄ gaabm̄ ese tɛd se la?»

32 Gɔtn̄ se *Parizige ɔɔa booy taar kɛn̄ jeege lee taad̄ naan̄ ki ro Isa ki se, naade ute magal jee tɛdn̄ sɛrkge se, ɔl asgargen̄ lee bɔɔb Bee Raa se, gen̄ ɔɔa kɔkŋ Isa.

33 Gan̄ Isa deekden̄ ɔɔ: «Maam se, ɔɔpunga baata kɛn̄ m'king te naase ɔɔ tɛdga ɔɔ maam ɔɔa kɔŋ debm̄ kɛn̄ ɔlumo.

34 Naase utu amki jea, naɔo amki je kɔŋ eyo. Taa gɔtn̄ maam ɔɔa ɔɔa se, naase aki kɔŋ kaan̄ eyo.»

35 Gɔtn̄ se Yaudge baag taad̄n̄ te naapa ɔɔ: «Naan̄ tap ɔɔ ɔɔa kaam gay, jaay naaje j'an̄ki kɔŋ kɔŋ ey se? ɔɔ ɔɔa tin̄g daan̄ Yaudge tun̄ wɔɔk maakŋ

Grækge tu se la? Ɔo gɔtn naane se naan̄ ɓaa dooy Grækge la?

³⁶ Ey num taar naan̄ taad̄ ɔɔ: «Naase utu amki jea, naɓo amki je kɔŋ eyo, taa gɔtn maam ɓaan ɓaa se, naase aki kɔŋ kaan eyo.» Taar se tap ɓo naan̄ je deekŋ ɔɔ dio?»

Isa taad̄ taar maan̄ ken̄ ɛd̄ kaaja jeege tu

³⁷ Bii magal cir paacŋ gen̄ *laa Daabge se, ɓiin ken̄ kaam mɔɔtn. Bii se ɓo Isa iin̄ ɗaara ɔɔ uun mindiŋ raan̄ ɔɔ baag taada ɔɔ: «Debm ken̄ jaay maane tɔɔliŋ se ŋ'ɓaado gɔtum ki ɔɔ ŋ'kaaye.

³⁸ Aan gɔɔ taar ken̄ k'raan̄o do dɔkiŋ taad̄ ɔɔ: debm jaay aalga maakiŋ dom ki se, 'kɔŋ maan̄ ken̄ ɛd̄ kaaja. Ɔo maan̄ ken̄ ɛd̄ kaaja se, ade kiin̄ maakiŋ ki ɔɔ 'toodn̄ kɔoy maakiŋ ki kɔl kɔl aan gɔɔ maan̄ maakŋ oolge tu.»

³⁹ Ken̄ Isa jaay taad̄ taar se, naan̄ je taadn̄ taa *Nirl Raa, ken̄ tɛdga num, jee aalga maakde don̄ ki se utu 'kɔŋo. Taa kaad̄ ken̄ se, Nirl Raa ɓooy te ey ɓortɔ; taa Isa se ook ɓaa te raan̄ gɔtn j'ansen nook ey ɓortɔ.

Jeege naaj taara te naapa ro Isa ki

⁴⁰ Ken̄ jeege jaay booy taar se, jee mɛtinge deek ɔɔ: «Gaabm se, deere naan̄ se debm taad̄ taar teeco taar Raa ki mala mala.»

⁴¹ Jee mɛtinge taad̄ ɔɔ: «Naan̄ se ɓo *al-Masi.» Gan̄ jee mɛtingen̄ kuuy taad̄ ɔɔ: «Al-Masi ɓo ade kiin̄ taa naan̄ Galile ki ne? Kese gɔto.

42 Ey num taargen do dɔkiŋ k'raaŋinga raan se deek ɔɔ: *Al-Masi se, ade teecŋ metjil *Daud ki ɔɔ ade kiin Betleem ki, ken maakŋ naan Daud ki ey la?**»

43 Taa Isa se jee den se, taarde baa ɔk metn naap eyo.

44 Gɔtn se jeege kandum maakde ki se je an kɔkɔ naɓo nam ɔŋ ɔl te jin roŋ ki eyo.

45 Asgargen lee bɔɔb *Bee Raa se ɔk terlo baado ɔŋ *magal jee tedn serke Raage tu ute *Parizige. Naade taad asgarge tu ɔɔ: «Gen di jaay naase 'baate kɔkŋ baansinkiro se?»

46 Gɔtn se asgarge terlden ɔɔ: «Bii kalan tap ɓo nam ɔŋ taad te taara aan gɔɔ gen gaabm se eyo.»

47 Anum Parizige se, terlden ɔɔ: «Naase kic gaabm se taad bisenga dose kic la?»

48 Maakŋ magalge tu ey le maakŋ Parizige tu se aakkiga nam kalan tookga taariŋ la?

49 Num gan jee den took taariŋ se naade jeel *Ko Taar ken Raa edo Musa ki se eyo, ɔɔ naade se le jee ken Raa naamdega naama.»

50 Gan maakŋ Parizige tu se gaaba kalan roŋ Nikodem, naan se bii kalan ingoga king gɔtn Isa ki kici deekden ɔɔ:

51 «Ko Taar ken Raa edjekiro se, debkilimi jaay k'booy te taariŋ eyo, ɔɔ j'aak te nakŋ ken naan ted ey se, j'an kɔkŋ mindiŋ j'ɔɔ di?»

52 Gɔtn se naade terliŋ ɔɔ: «Naai kic 'tedn kɔd Galile la? 'Baa dooy ɔk taargen k'raaŋdeno do dɔkiŋ se jiga jaayo, bii kalan tap ɓo debm taad taar teeco taar Raa ki gam teeco te taa naan Galile ki eyo.»

* 7:42 Aak Jn 8.42, KKR 120.10-12, 2Sam 7.12 ɔɔ Mis 5.1-3.

53 [Gətn se, nanja nanja kic 6o iin uun doobm beena beena.]

8

Mend gaaba j'əkin ute gaabm kuuy

1 Naan ken se Isa iin 6aa do *kəsn əlib ki.

2 Metbeenki tanəərin nəərin se, naan ək tərlo daan bəər *Bee Raa ki ə jeege paac 6aado əniŋa. Gətn se naan booy inŋ naan ki ə baagden dooyo.

3 Gətn se jee jeel taadn təkŋ metn Ko Taar Raage ute *Parizige se ək 6aano te mend gaaba kalan bin se j'əkiŋo te gaabm kuuy. Naade 6aado əndin daan jeege tu.

4 Naade deek Isa ki ə: «Debm dooy jeege, mend se tədga nakŋ *kusiŋa j'əniŋo toof toof te gaabm kuuy.

5 Maakŋ *Ko Taar ken Raa edo Musa ki se taadjeki ə: «Məndgen bin se j'aden tund təl te koa.» Num gen naai ki num ə dī?»

6 Ken naade jaay taad bin se, je ken naan taadga taar dim cəkə sum 6o, naade an goom kəkə taa an kəkŋ mindiŋa. Num gan gətn se, Isa no don naan ki ə baag raan naan ki ute goon jiŋa.

7 Aan gə ə naade dək taara tənd metin əŋ ey se, gətn se Isa uun don deekden ə: «Maakŋ naase ken 'paacki se, nam nam bii kalan jaay təd te nakŋ kusiŋ ey num, uun koa und mend se deete.»

8 Gətn se tər naan no don naan ki daala ə baag raan naan ki.

9 Ken naade jaay booy taar ese se, nanja nanja kic 6o uun doobin doobiŋa. Jee magalge se 6o baag

kiin̄ ɓaa deet deet. Gətn se ɔp̄ Isa kalin̄ ki te mɛnd kɛn naade ɔk ɓaano daande ki se.

¹⁰ Num gətn se Isa uun don̄ daala deek mɛnd ki se ɔɔ: «Mɛnda, jee se ɓaaga gay? Maakde ki se, nam nam 'daar jaay 'kɛnd teeli gɛn kuti se gətɔ ne?»

¹¹ Mɛnda se deekin̄ ɔɔ: «Jaamus, nam utum te eyo.» Gətn se Isa deekin̄ ɔɔ: «Maam kic m'je kuti eyo. 'Baaɔ nabo məɔtn ɔntɛ tɛdn nakn̄ kusina.»

Isa se naan̄ gətn wɔɔr gɛn jeege paac

¹² Isa deek jeege tu daala ɔɔ: «Maam se, m'gətn wɔɔr gɛn jeege paac. Debm kɛn ɓaadɔga mɛtum ki se, naan̄ se lee maakn̄ gət kɛn ɔɔf eyo. Gan̄ naan̄ se 'kəŋ gətn wɔɔr kɛn an̄ tɔɔdn̄ kəl gətn kɛn naan̄ an̄ kəŋ kaaja.»

¹³ Gətn se *Parizige deekin̄ ɔɔ: «Naai ɓo 'tɛdn̄ saadn̄ gɛn naai mala se, saadn̄ naai se ɔs aay eyo.»

¹⁴ Isa tɛrlden̄ ɔɔ: «Kɛn maam m'tɛdn̄ saadn̄ maam mala kic ɓo, saadn̄ maam se ɔs aaye. Taa maam m'jeel gətn maam m'iinno ɔɔ gətn maam m'an̄ ɓaa. Num gan̄ naase gətn maam m'iinno lɛ, 'jeelki eyo ɔɔ gətn maam ɓaan̄ ɓaa ro ki kic ɓo, naase 'jeelki eyo.

¹⁵ Naase ɔjki ɓɔɔrɔ do jeege tu aan̄ gɔɔ kɛn jikil-imge lee tɛda. Num maam lɛ m'ɔj ɓɔɔrɔ do nam ki eyo.

¹⁶ Kɛn jaay aanumga gɛn kəŋn̄ ɓɔɔrɔ kic num, kəŋn̄ ɓɔɔr maam se kɛn mɛt ki. Taa maam se m'kalum ki eyo, num Bu kɛn ɔlumo se kic utu te maama.

¹⁷ Maakn̄ *Ko Taar kɛn Raa ɛdseno se, k'raan̄inga raan̄ j'ɔɔ: kɛn jeege di jaay taad taarde ɔk mɛtn̄ naapa se saadn̄ naade se, ɔs aaye.

¹⁸ Maam mala ɓo m'taadn̄ saaduma ɔɔ Bubum kɛn ɔlumo se kic taad saadn̄ maama.»

19 Gətn se naade tənd mətin ə: «Bubi naai 'taadn se gay?» Isa tərlden ə: «Naase lɛ 'jeelumki eyo. Ɔə Bubum kic naase 'jeelinki eyo. Kɛn naase jaay 'jeelumki maam num, Bubum kic ʒo naase aŋki 'kəŋ jeel kici.»

20 Isa taad taargen se, kaad kɛn naan dooy dooy jeege daan bəər *Bee Raa ki. Naan kɛn se, naan iŋg cɛɛ nakŋ kɛn jeege lee təmb *sɛrkɛ maak ki; num gan gətn se, nam əŋ əl te jin roŋ ki eyo taa kaadin aas te ey ʒərtə.

Isa taad ə naan utu tər l gətn Bubiŋ ki

21 Isa taadden daala ə: «Maam se m'baa ʒaao ə naase utu amki jea, naʒo naase se utu aki kooy maakŋ *kusiŋse ki. Taa gətn maam m'an ʒaa se lɛ, naase aki kəŋ ʒaa eyo.»

22 Gətn se magal Yaudge taad te naapa ə: «Taar kɛn naan taad ə gətn maam m'baan ʒaa se naase aki kəŋ ʒaa eyo. Bin se, naan kalin ki ʒo ʒaa ʒaa təəl roŋ la?»

23 Isə tərlden ə: «Naase se, jee do naan ki, num maam lɛ, m'iinə raan. Naase se, jee do naan ki ara, num maam se, m'mɛtn jee do naan ki ara ki eyo.

24 Taa naan se ʒo maam taadseno m'ə, naase se utu aki kooy maakŋ kusiŋsege tu. Kɛn naase jaay 'baate 'kaalki maakse do maam kɛn m'iŋg daayum se, naase se utu aki kooy maakŋ kusiŋsege tu.»

25 Gətn se naade tənd mətin ə: «Naai tap ʒo naŋa?» Isa tərlden ə: «Do kupm mət ki tap ʒo maam m'əŋ te eyo num m'taadŋenoga.

26 Do naase ki se, maam m'ək taarge dɛna kɛn m'asen taada ə gɛn kəŋŋ bəərə dose ki. Num gan

Debm kɛn ɔlumo se, naan̄ taad̄ taar mɛt ki. Ɔɔ taar kɛn maam taad̄ jeege tu se, m'booyo gɔtn naan̄ ki.»

²⁷ Num taar jaay naan̄ taaddɛn te *Raa Bubu se, naade ɔnd te mɛtiŋ eyo.

²⁸ Gɔtn se Isa deekden daala ɔɔ: «Kɛn naase jaay 'tup 'tɔɔlkiga *Goon Deba ro kaag ki uun daarin̄kiga raan se, kaad̄ kɛn se jaay naɓo naase aki jeele, maam se ɓo debm kɛn m'inḡ gɛn daayum. Ɔɔ maam se m'tɛd̄ naka gɛn dom eyo, num maam taad̄ se m'taad̄ te nak̄ kɛn Bubum dooyumo.

²⁹ Debm kɛn ɔlumo se, naan̄ utu te maama. Naan̄ ɔŋ ɔnum te kalum ki eyo, taa maam se daayum m'tɛd̄ nak̄ kɛn tɔɔliŋ naan̄ ki.»

³⁰ Gɔtn se kɛn jeege jaay booy taar Isa taad̄ bin se, jeege dɛna took aal maakde don̄ ki.

*Gaan Raage ute gaan *Bubm sitange*

³¹ Gɔtn se Isa taad̄ Yaudge tun aalga kaal maakde don̄ ki se ɔɔ: «Kɛn naase jaay ɔkki taarum maakse ki tɔɔg se, naase aki tɛdn̄ jee mɛtum kɛn mala mala.

³² Ute naan̄ se naase aki jeel taar mɛt ki, ɔɔ taar mɛt ki kɛn naase aki jeel se ɓo, asen kɔɔdn̄ dose maak̄ ɓul ki.»

³³ Naade tɛrliŋ ɔɔ: «Naaje se k'mɛtjil *Abraamge ɔɔ bii kalan̄ naaje k'tɛd̄ te bul nam gam eyo. Naai 'taadjɛn ɔɔ: naase aki kɔŋ tɛdn̄ bul ey sum se, taa d̄i?»

³⁴ Isa tɛrlden ɔɔ: «'Booyki bɛɛ m'asen taada: debm jaay tɛd̄ nak̄ *kusiŋ se, naan̄ ɔɔp tɛd̄ga ɓul gɛn kusiŋa.

³⁵ Bulu se naan̄ kɔŋ kinḡ maak̄ ɓee ki gɛn daayum eyo, num goono ɓo debm 'kinḡ maak̄ ɓee ki gɛn daayum.

36 Taa naan se 6o ken Goon Raa jaay ɔɔdsenga maakŋ 6ul ki num, naase aki kɔŋ dose deer deer.

37 Maam m'jeele naase se metjil Abraamge. Na6o naase 'baate 'kuunki taaruma ɔɔ taa naan se 6o naase 'je amki tɔɔɔ.

38 Maam se m'taadsen nakŋ ken maam m'aako gɔtn Bubum ki. Gaŋ naase se 'tedki nakŋ ken naase 'booykiro gɔtn bubse ki.»

39 Naade terlin ɔɔ: «Bubm naaje se, Abraam.» Isa terlden ɔɔ: «Ken naase jaay gaan Abraamge deer num, naase aki tedn nakgen aan gɔɔ Abraam tedo se.

40 Num 6orse naase 'je amki tɔɔɔ. Taa maam m'taadsenga taad'taar met ki ken maam booyo gɔtn Raa ki. Nakgen bin se Abraam ɔŋ tedin te eyo.

41 Num gaŋ naase se 'tedki nakgen ken bubse lee tɔɔɔ.» Naade terlin ɔɔ: «Naaje se k'gaan bumige eyo. Naaje j'ok Bubu kalan sum, ɔɔ Bubm naaje se, Raa!»

42 Isa deekden ɔɔ: «Ken Raa jaay Bubse num kaadn naane, naase amki jea. Maam m'iino gɔtn Raa ki ɔɔ m'baado kic 6o taa naana: maam se m'baado gen dom eyo, num naan 6o debm ken ɔlumo.

43 Gen di naase 'booy okki taarum ey se? Taa taar maam m'taadsen se naase aasin ki gen booy kokin eyo.

44 Bubm naase se, naan Bubm sitange. ɔɔ naase 'jeki tedn nakŋ ken bubse maakin jea. Do dakin kic 6o, naan 6o debm tesoo gen tɔɔl jeege. ɔɔ naan se taad'taar met ki eyo, taa nakŋ met ki se gɔtn naan ki gɔɔ. Ken naan baaga taadn taar-kɔɔɔ se taargen se naan uun don ki 6o taada, taa naan se debm

taar-kəɔbɔ ɔɔ bubm jee taar-kəɔbge.

⁴⁵ Num gan maam se m'taadsen taar met ki. Taa naan se ɔɔ naase 'baate 'tookki taaruma.

⁴⁶ Maakse ki se nanja jaay am kəŋ taadn kusiŋ kən maam tɛda ɔɔ kən maam m'taad taar met ki num, naase 'baate kuunki taarum se gɛn di?

⁴⁷ Debm gɛn Raa se, booy uun taar Raa. Num naase se, jee Raage eyo, taa naan se ɔɔ naase 'baate 'booyki taaruma.»

⁴⁸ Gotn se magal Yaudge taad Isa ki ɔɔ: «Kɛn k'deek j'ɔɔ naai kɔd *Samari ɔɔ debm sitan se, taarje met ki.»

⁴⁹ Gan Isa tɛrlɛn ɔɔ: «Maam se debm sitan eyo. Num maam se *m'nook Bubuma, gan naase aalumki maak ki eyo.

⁵⁰ Maam se m'je jeege ɔɔ am nook eyo, num deb kuuy ɔɔ je jeege am nooko, naan ɔɔ debm utu 'kəŋ bɔɔɔ.

⁵¹ 'Booyki bɛɛ m'asen taada: debm jaay booy uun taar maam se, mɔɔtn naan se 'kəŋ kooy eyo.»

⁵² Gotn se, magal Yaudge deekiŋ ɔɔ: «Bɔɔse naaje k'jeeliga naai se debm sitan! Ey num Abraam te jee taad taar teeco taar Raa ki kən do dəkŋ se kic ɔɔ ooyga, gan naai 'taad ɔɔ debm jaay booy uunga taar naai num, mɔɔtn 'kəŋ kooy eyo.

⁵³ Bin se bubjen Abraam kən ooyga se naai magal cirŋ la? Ey num jee taad taar teeco taar Raa ki se kic ɔɔ ooyga ɔɔ naai magal roi bin se 'je kaasn te nanja?»

⁵⁴ Isa tɛrlɛn ɔɔ: «Kɛn maam ɔɔ m'nook rom mala sum num, nookŋ ro maam se nakŋ cɛɛ. Kɛn nookum maam se, Bubuma, ɔɔ naan ɔɔ kən naase 'taadki ɔɔki naan ɔɔ Raase se.

⁵⁵ Gaŋ naase 'jeel ɔkiŋki eyo ɔɔ maam se m'jeel m'ɔkiŋ mala mala. Ken maam jaay m'taad m'ɔɔ m'jeel m'ɔkiŋ ey se, m'tedn debm taar-kɔɔɔɔ aan gɔɔ naase kici. Num maam se m'jeel m'ɔkiŋa ɔɔ m'ɔk taariŋ se maakum ki.

⁵⁶ Bubse Abraam se maakiŋ raapo ɔɔ naaŋ aak kaam biin m'ano 'baa do naaŋ ki. Ken naaŋ jaay aak naaŋ se sum se, naaŋ maakiŋ raap den aak eyo.»

⁵⁷ Do taar ken naaŋ taad se magal Yaudge deekiŋ ɔɔ: «Naai ken baari si-mii kic aas te ey sum bo aakga Abraam ne?»

⁵⁸ Isa terlden ɔɔ: «'Booyki beɛ m'asen taada: kaad ken j'ooj te Abraam ey se, maam m'utu tap.»

⁵⁹ Gɔtn se naade tɔs koa je an tundu, naɔo naaŋ end iig daan jeege tu ɔɔ iin teec daan bɔɔr *Bee Raa ki se naatn.

9

Isa ed lapi gaab ken j'oojin tap bo kaam-tɔɔkɔ (Mk 8.22-25, 10.46-52)

¹ Bii kalaŋ Isa deel deel se, aak gaaba kalaŋ bin se j'oojin bo kaam-tɔɔkɔ.

² Gɔtn se jee metin ki tɔnd metin ɔɔ: «Debm dooyje, ken tuj *Raa ki jaay ɔl gaabm se j'oojin kaam-tɔɔkɔ se, naaŋ mala lɔɔu bubiŋ te koŋ lɛ?»

³ Isa terlden ɔɔ: «Ken ɔl jaay k'j'oojin kaam-tɔɔkɔ se, taa *kusiŋ koŋ te bubiŋ eyo, ɔɔ gen naaŋ mal eyo. Num ute naaŋ se, Raa bo 'je taadn naabiŋ jeege tu!

⁴ Ken kaada jaay utu se, beeki se, k'tedki naabm gen debm ɔlumo. Ey num ken nɔɔrɔ jaay aanga num, nam 'kɔŋ tedn naab dɪm eyo.

⁵ Kaad ken maam m'utu do naan̄ ki ɓɔrt se, maam ɓo gɔtn wɔɔr gen jee do naan̄ ki.»

⁶ Ken Isa jaay taad naan̄ taariñ se, tup ɓooriñ naan̄ ki, deepiñ te naan̄a ɔɔ uun ɔtiñsiñ kaam gaab ken kaam-tɔɔkɔ se.

⁷ Ɔɔ deekiñ ɔɔ: «Baa tug kaami maakiñ gɔɔ ken ɔk maane ɔɔ gɔɔ se ɓo ken k'dan̄iñ Siloam se.» Siloam se je deekiñ ɔɔ: *j'ɔlinga*. Gɔtn se debm kaam-tɔɔkɔ iin̄ ɓaa tug kaamiña ɔɔ ken naan̄ terlo terl se, naan̄ aak kaaka.

⁸ Jee do daambooginge ute jee jeeliñ do dakiña jaay aakiño naan̄ ɛ, baayo baay se deek ɔɔ: «Kese ɓo debm kaam-tɔɔkiñ ken iñg ɛ baayo se ey la?»

⁹ Jee metinge deek ɔɔ: «Kese ɓo naan̄a.» Kengen kuuy deek ɔɔ: «Gɔtɔ! Kese naan̄ eyo. Nam ɓo tecin̄ tece.» Gan̄ gaabm kaam-tɔɔkɔ se taadd̄en ɔɔ: «Kese maam mala.»

¹⁰ Gɔtn se naade tɔnd metiñ ɔɔ: «Ted̄ ɔɔ d̄i jaay kaami ɔɔd̄ aak se?»

¹¹ Naan̄ terlden ɔɔ: «Gaabm k'dan̄iñ Isa se ɓo deep ɓooriñ te naan̄a ɔɔ ɔtumsiñ kaamum ki ɔɔ deekum ɔɔ: «Baa tug kaami maakiñ Siloam ki se.» Gɔtn se ɓo maam m'iin̄ ɓaa tug kaamuma ɔɔ kaamum ɔɔd̄ aaka.»

¹² Naade tɔnd metiñ ɔɔ: «Gaabm se utu gay?» Naan̄ terlden ɔɔ: «Maam jeel gɔtiñ eyo.»

**Parizige tɔnd metn gaabm debm kaam-tɔɔkiñ Isa ɛd̄iñ lapi se*

¹³ Gɔtn se j'ɔk k'ɓaan te gaabm, ken iñgo kaam-tɔɔkɔ se, gɔtn Parizige tu.

¹⁴ Gan̄ ɓii ken Isa deep naan̄a ute ɓooriñ jaay ɔt kaam gaab ken debm kaam-tɔɔkɔ ɔɔ kaamiñ ɔɔd̄ aak se, ɓiin se *ɓii sebit.

15 Taa naan̄ se 6o Parizige kic t̄ond̄ met̄in̄ ɔɔ: «T̄ed̄ ɔɔ d̄i jaay kaami ɔɔd̄ aak se?» Naan̄ t̄erl̄den ɔɔ: «Gaabm̄ k̄en̄ k'dan̄in̄ Isa se 6o, deep̄ 6oorin̄ ute naan̄ja ɔɔ ɔtum kaamum̄ ki ɔɔ m'6aa m'tug kaamuma ɔɔ kaamum̄ ɔɔd̄ aaka.»

16 Maak̄η Parizige tu se jee met̄inge d̄eek ɔɔ: «Gaabm̄ se debm̄ Raa eyo. Taa b̄ii sebit kic 6o naan̄ aalin̄ maak̄ ki eyo.» Gan̄ jee kuuy d̄eek ɔɔ: «Debm̄ *kusin̄ naan̄ Raa ki sum̄ 6o, 'k̄on̄ t̄ed̄n̄ nak̄η-k̄ɔɔb̄gen̄ deel̄ d̄o bin̄ ne?» Ḡɔtn̄ se taard̄e 6aa ɔk̄ met̄n̄ naap̄ eyo.

17 Ḡɔtn̄ se t̄er̄ naad̄e t̄ond̄ met̄n̄ gaabm̄ in̄go kaam-t̄ɔɔk̄ɔ se daala ɔɔ: «Maak-saapm̄ naai ki num, gaabm̄ ɔɔd̄io kaami se, naai ɔɔ d̄i?» Naan̄ t̄erl̄den ɔɔ: «Naan̄ se debm̄ taad̄ taar teeco taar Raa ki.»

18 Gan̄ magal Yaudge se baate tooko k̄en̄ gaabm̄ se jaay j'oojin̄ 6o kaam-t̄ɔɔk̄ɔ ɔɔ 6orse kaamin̄ ɔɔd̄ aakga kaak se; taa naan̄ se 6o, naad̄e dan̄o kon̄ te bubin̄ se.

19 Ḡɔtn̄ se naad̄e t̄ond̄ met̄de ɔɔ: «Gaabm̄ se 6o k̄ese goonsen̄ ɔɔki oojin̄ki kaam-t̄ɔɔk̄ɔ se ne? Ɔɔ 6orse 't̄ed̄ ɔɔ d̄i jaay kaamin̄ ɔɔd̄ aak se?»

20 Bubin̄ ute kon̄ t̄erl̄den ɔɔ: «K̄ese goonje mala. Naaje se d̄eere j'oojin̄ 6o kaam-t̄ɔɔk̄ɔ.

21 Gan̄ t̄ed̄ ɔɔ d̄i jaay kaamin̄ ɔɔd̄ aak se, naaje j'ond̄ eyo ɔɔ nam̄ nam̄ ɔɔd̄in̄ kaamin̄ se l̄e, naaje k'jeelin̄ eyo. Naan̄ l̄e debm̄ magala, 't̄ond̄ki met̄in̄a naan̄ mala asen̄ taad̄n̄ met̄in̄a.»

22 K̄en̄ ɔl̄ kon̄ ute bubin̄ jaay taad̄ bin̄ se, taa naad̄e 6eer 6eer magal Yaudge tu. Taa magal Yaudge se d̄ɔɔk̄ga d̄ɔɔk̄ taard̄e ɔɔ debm̄ k̄en̄ jaay taad̄ga ɔɔ: «Isa 6o *al-Masi se» naad̄e an̄ tuurin̄ maak̄η *6ee k̄en̄ Yaudge lee tusn̄ maak̄ ki se naatn̄.

23 Taa naan se 6o kon te bubin deek oo: «Naan le debm magala, tondki metina.»

24 Ter Parizige se danoo gaabm ken ingo kaam-taakoo se, daala, deekin oo: «Naan Raa ki se, naai taad taar met ki. Gaabm se le naaje k'jeelin naan se debm kusina.»

25 Naan terlden oo: «Ken gaabm se 6o debm kusina, lo debm kusiin eyo, maam jeel eyo. Nakn maam jeel se, maam se j'oojum kaam-taakoo oo borse kaamum ood aakga.»

26 Naade taad gaab ken se oo: «Naan tap 6o tedi oo di? Oo kaami se naan tedin oo di jaay ood aak se?»

27 Naan terlden oo: «Taar se maam taadsenga taad metina. Nabo naase mala, 'baate 'tookki taar se! 'Jeki m'asen taad metin daal se gen di? Lo naase 'je aki tedn jee metin ki kic le?»

28 Gotn se Parizige baagin naaja deekin oo: «Naai 6o metn gaabm se ey num! Naaje se k'jee metn *Musa ki.

29 Naaje k'jeel se Raa se taado Musa ki. Num gan naan se iino gotn gay gay se, naaje k'jeel eyo!»

30 Gotn se gaabm ingo kaam-taakoo se terlden oo: «Ken naase jaay ooki 'jeelki gotn naan iino ey se taar se deel doa! Ey num gaabm se naan 6o debm oodumo kaamuma.

31 Naaje k'jeelki Raa se, booy keem noo jee kusinge eyo. Num gan Raa se booy keem noo debm ken aalin maak ki oo ted nakn ken Raa maakin jen ro ki.

32 Bii kalan jaay k'booy j'oo nam oodga kaam debm j'oojin 6o kaam-taakoo se goto.

33 Ken gaabm se jaay debm Raa ey se, naan 'kon tedn dim eyo!»

34 Naade t̄erlin̄ ɔ: «Naai ɓo j'ooji maakɲ kusiɲ ki tappi ɔ gan̄ t̄er 'je ajen dooy naaje ne?» Gɔtn se naade tuur ɔɔɔɔn̄ naatn.

35 Ken̄ Isa jaay booy ɔ naade tuuringa naatn se, gɔtn se naan̄ ɓaa je ɔɲina ɔ deekiɲ ɔ: «*Goon Deba se, naai aal maaki don̄ ki la?»

36 Gaabm se t̄erlin̄ ɔ: «Naka, 'taadum tu naan̄ naɲa jaay maam m'kaal maakum don̄ ki se?»

37 Isa deekiɲ ɔ: «Aaka! Debm̄ ken̄ naai aakiɲ daar naani ki jaay taadi se, keese ɓo naana.»

38 Gaabm se deek ɔ: «Meluma, maam m'aalga maakum doi ki.» Gɔtn se naan̄ no naan̄ ki ɔ ɛrg naaniɲ ki.

39 Gɔtn se Isa deek ɔ: «Maam m'ɓaadɔ do naan̄ ki se taa kɔɲɲ ɓɔɔɔ, taa jee kaam-tɔɔkge se kaamde kɔɔɔn̄ kaaka, ɔ jeegen kaamde utu aak kaak se ɛ utu 'tɛɔn̄ jee kaam-tɔɔkge.»

40 Parizigen utu te naan̄ se, ken̄ naade jaay booy taar ese se deekiɲ ɔ: «Ken̄ bin se naaje kic k'jee kaam-tɔɔkge la?»

41 Isa t̄erlden̄ ɔ: «Ken̄ naase jaay 'tɛɔkiga t̄ɛɔ jee kaam-tɔɔkge num, kaadn̄ naane naase aki t̄ɛɔn̄ jee kusinge eyo. Num gan̄ ɓɔɔse naase 'deekki ɔki: «Naaje se jee kaamje aak kaaka.» Taa naan̄ se ɓo naase utu in̄gki maakɲ kusiɲse ki se.»

10

Isa aal naagɲ taara ute debm̄ gaam baatge

1 T̄er Isa taadden ɔ: «'Booyki ɓɛɛ m'asen taada: debm̄ ɛnd̄ t̄ɔɔɔn̄ baatge tu jaay aal te taa doob eyo, gaan̄ aal gɔt kuuy se, naan̄ se debm̄ ɓoogo ɔ debm̄ tujɲ jeege.

² Num gan debm aal te taa doobo se, naan se bo debm gaam baatge.

³ Do debm ken ing boob taa doobo se, addin kaam taara do baatge se booy mindina. Do baatn naange mala se, naan danje te rode do add teecnde naatn.

⁴ Ken naan jaay add teecndega naatn se, naan lee naande ki, do naade ok metina taa naade booy jeel mindina.

⁵ Num naade se kon kon metn nam kuuy eyo. Ken naade booyga mindin kic bo aanin kaana, taa deb kuuy se naade booy jeel mindin eyo.»

⁶ Isa se taadden te kaal naagn taara, num gan jee se booy ok metn taar ken naan taadden se eyo.

Isa naan debm gaam beε

⁷ Ter Isa taadden daala do: «'Booyki beε m'asen taada: maam se bo aan goo m'taa doobm baatge.

⁸ Jeegeen baado paac deet naanum ki se, naade se jee boogge do jee tujn jeege, nabo baatge se took te taarde eyo.

⁹ Do maam bo aan goo m'taa doobo. Ken debm jaay end te doobm maam se, naan 'kon kaaja. Naan kon kendε do teecn baa gaam te maraadina.

¹⁰ Debm boogo baado se, gen boogo, gen toolo, gen kutu. Num gan maam m'baado se, taa jeege 'kon kaaja do 'kon kaajn gen taad eyo.

¹¹ «Maam se m'debm gaam beε: debm gaam beε ken utu kutn kon taa baatinge.

¹² Do debm ken gaam gen gurs sum se, naan se mel baatge eyo do baatge se le gen naan eyo. Ken aakga k-sogsogi utu baado se, naan an resn te baatge. Do k-sogsogi se baado ooc baatge do wookde naatn.

13 Taa naan̄ lɛ tɛd̄ naabm̄ gɛn̄ gurs̄ sum, ɔlin̄ d̄im̄ te baatge eyo.

14 Num̄ maam̄ se m'debm̄ gaam̄ bɛɛ, maam̄ m'jeel̄ baatumge ɔɔ baatumge kic̄ 60 jeelum̄ maama

15 aan̄ gɔɔ Bubum̄ jeeluma ɔɔ maam̄ jeelin̄ naan̄ se, maam̄ m'utū kutn̄ komā taa baatumge.

16 Ɔɔ maam̄ m'ɔk̄ baatgen̄ kuuȳ kɛn̄ te naatn̄ kici. Naadē se kic̄ 60 m'utū m'adenō kɔŋɛ̄ ɔaaɔ. Naadē se kic̄ utū 'booȳ jeel̄ minduma. Bin̄ se naadē utū tum̄ tɛd̄n̄ dɔɔl̄ baatgen̄ kalan̄ ɔɔ debm̄ gaamdē kic̄ 60 'tɛd̄n̄ kalan̄.

17 Bū se jemā taa maam̄ m'utū m'kɛd̄n̄ koma ɔɔ tɛd̄ga num̄ maam̄ m'utū m'duru.

18 Nam̄ nam̄ jaaȳ am̄ kɔɔd̄n̄ kɔmb̄ taa tɔɔgɔ se gɔtɔ. Maam̄ malā 60 m'kɛd̄n̄ komā taa maam̄ se m'ɔk̄ tɔɔgɔ kɛn̄ m'jē lɛ m'kɛd̄n̄ koma ɔɔ m'ɔk̄ tɔɔgɔ kɛn̄ m'utū m'duru. Kesē 60 nak̄ɛ̄ kɛn̄ Bubum̄ taad̄umo ɔɔ m'tɛda.»

19 Gɔtn̄ se Yaudgē jaaȳ booȳ taar̄ Isā taad̄ bin̄ se, taardē ɔaā ɔk̄ mɛtn̄ naap̄ eȳ daala.

20 Maakdē ki se, jeē dɛn̄ taad̄ ɔɔ: «Naan̄ lɛ debm̄ sitan̄ ɔɔ do lɛ tɛd̄ga gɛn̄ naan̄ eyo. Num̄ inj̄ḡ 'booykī taarin̄ se gɛn̄ d̄i?»

21 Gan̄ jeē mɛtingē deek̄ ɔɔ: «Debm̄ sitan̄ 'kɔŋ̄ taad̄n̄ taargen̄ bin̄ eyo; ɔɔ sitan̄ se 'kɔŋ̄ tɔɔd̄n̄ kaam̄ jeē kaam-tɔɔkgē la?»

Yaudge ɔɔd̄ und̄ Isa

22 Kaad̄ kɛn̄ se kaad̄n̄ kuul̄ ki, ɔɔ ɔiī kɛn̄ se Jeruzalem̄ ki Yaudgē tɛd̄ tɛd̄ maak-raapdē gɛn̄ ɔiī

ken naade daapo *Bee Raa tedo salal*.

²³ Gətn se daan boor Bee Raa ki metn daabm ken k'danjn daabm Salomon se, Isa lee baa kaam ara kaam ara.

²⁴ Yaudge baado əl gurugina deekin ə: «Naaje tap bo j'ai booy bini nun ki jaay naai ajesi taadn tal se? Ken naai bo al-Masi ɛ, 'taadjesina!»

²⁵ Isa terlden ə: «Ey num maam m'taadsenga, naʒo naase 'baate 'tookki taaruma. Nakgen maam m'ted te ro Bubum paac se kic bo, taad saadn maama.

²⁶ Gaŋ naase 'baate tookki taarum se, taa naase se baatn maamge eyo.

²⁷ Baatn maamge se booy jeel minduma, maam jeelde ə naade se ək metuma.

²⁸ Ə maam m'aden kedn *kaajn gen daayum. Ə naade se 'kəŋ kut eyo ə nam kuuy aden kəŋ kujn jim ki eyo.

²⁹ Bubum ken edumdeno se naan magal do nakge tu paac, nam 'kəŋ kujn ne dim jin ki eyo.

³⁰ Maam te Bubum se, naaje k'kalan.»

³¹ Ken Yaudge jaay booy taar se, naade tso ko daala gen tund toolina.

³² Gaŋ ter Isa taadden ə: «Nakgen jiga sum se, maam m'tedga dena te ro Bubuma ə naase aakkiga te kaamse. Num taa nakŋ ken gay jaay naase je amki tund tool se?»

³³ Yaudge terlin ə: «Taa nakŋ jigan naai ted se bo, naaje k'je j'ai tund tool eyo. Num gaŋ naai bo

* **10:22** Laa ken ara se əl gaan *Israelge saap do kaad ken Juda Makabe daap Bee Raa ken Jeruzalem ki ken do dakin Antios tujino maakin se ə naan se maakŋ baar ken kaaru ute si-mecce-kaar-soo (164) kaad ken se j'ooj te Isa *al-Masi ey boortə.

naaj *Raa, taa naai debkilimi sum 60 'ted roi aan gɔɔ Raa.»

³⁴ Isa terlden ɔɔ: «Maakɲ *Ko Taar Raa naase ki se, taar se k'raanɲinga raanɲa j'ɔɔ: *Naase se raage.*»†

³⁵ «'Booyki, Raa jaay dan *raage*, jeegegen kɛn naan taadden taarin se. Bin se, k'jeelki taar Raa k'raanɲinga raan se nam an kɔɲ tɔɔl eyo.

³⁶ Gan maam kɛn Bu mala 60 bɛɛr ɔɔdumo ɔɔ ɔlumo do naan ki, taa maam m'taadga taad m'ɔɔ maam Goon Raa sum 60, naase ɔɔki maam m'naaj naaj Raa.

³⁷ Kɛn maam jaay m'tɛdn naabm gen Bubum ey num, ɔɲte 'kaalki maakse dom ki.

³⁸ Num kɛn naabm maam m'tɛd se jaay gen Bubum num, kɛn naase 'baate 'kaalki maakse do maam ki kic num, naase aalki maakse do naab kɛn maam m'tɛd se. Ute naan se naase aki kɔɲ jeel Bubum se, utu te maama, ɔɔ maam m'ing te naanɲa.»

³⁹ Gɔtn se magal Yaudge iin daala, je an kɔkɔ, gan naan iik uj jide ki.

⁴⁰ Naan ɔk terl 6aa ing do ool gen Jordan kɛn kaam naane, gɔtn se 60 kɛn Jan lee *batizno jeege.

⁴¹ Gɔtn se jeege dena baadɔ ɔɲina, naade deek ɔɔ: «Deere, Jan-Batist ɔɲ ted te nakɲ-kɔɔbm gam eyo, num gan taargen paacɲ naan taad ro gaab kɛn se, kalan kic ooc te naan ki eyo.»

⁴² Gɔtn se jeege dena took aal maakde do Isa ki.

11

Yo Lazar

¹⁻² Gaaba kalan k'danɲ Lazar, naan se genaa Mari te gen Mart ɔɔ naade se tiɲ Betani ki. Mari

† 10:34 Aak KKR 82.6.

ese bo ken ota uubm oot koot je Melje Isa ki, o otinŋin te beekiŋa. Gaŋ bii kalan genaŋ Lazar se ooc koŋo.

³ Genanŋen mendge se ol deba ba taad Isa ki o: «Melje beere, debm naai 'jen se oocga koŋo.»

⁴ Ken Isa jaay booy taar se, naan deek o: «Koŋ Lazar se an koŋ tool eyo, num naan se utu 'taadn nookŋ *Raa. Oo ute koŋ Lazar se, Goon Raa *nookŋ ute 'keeme.»

⁵ Ey num Mart te genaŋ Mari o Lazar se, Isa jede aak eyo.

⁶ Gaŋ goŋn ese ken Isa jaay booy o Lazar koŋo se, naan oop ted bii dio goŋ ken k'baado j'onaŋ se.

⁷ Ken bii di jaay deel se, naan deek jee metin ki o: «J'iin k'terl k'baaki taa naan Jude ki.»

⁸ Goŋn se jee metin ki deekiŋ o: «Debm dooyje, goor goor ese sum bo Yaudge je ai tund tooli te koa se bo, naai 'je terl ba goŋn naane daal ne?»

⁹ Isa terlden o: «Goto jaay iipga o kaada jaay ookga se naan lek bini aan teger jaay ooc ey la? Taa naan se bo debm lee te kaam kaada se naan rook eyo, taa te kaam kaada se naan aak nakgen do naan ki.

¹⁰ Anum debm lee noor se, naan 'rookŋ kooco taa goŋn woer ken an woer goto se goto.»

¹¹ Ken Isa jaay taad nan taarin se, naan ter deekden o: «Beere, medjege Lazar se, kaamin okga bia, gaŋ maam m'utu m'an ba duru.»

¹² Jee metin ki se deekiŋ o: «Melje, ken naan jaay toodga bi se, naan utu 'koŋ lapa.»

¹³ Ute naan se Isa jeden taadn o Lazar se ooyga. Gaŋ maak-saapm naade ki se, o daan naane Isa

taadden te toodn bi aan gɔɔ kɛn jeege lee tood se sum.

14 Gɔtn se Isa taaddesiŋ tal ɔɔ: «Bεεε, Lazar se ooyga.

15 Num kɛn Lazar ooy jaay maam gɔtɔ gɔtn naane se, maam maakum-raapo taa naase. Taa bin se naase aki kaal maakse dom ki paac. Bɔrse j'iin k'baa k'j'ɔŋiŋki.»

16 Gɔtn se debm metiŋ kɛn k'daniŋ Tɔma ɔɔ ron Tɔma se je deekŋ ɔɔ rɔŋɔ, naan deek jee metn Isa kɛn metiŋge se ɔɔ: «Naaje kic ɓo j'iin k'baaki te naana j'aki baa kooy kalaŋ.»

Isa tɔɔg maakŋ Mart te gen Mari

17 Kɛn Isa jaay aan se, ɔŋ Lazar ɔkga bii ɔɔ maakŋ baad kɛn aan gɔɔ iibi se.

18 Aan gɔɔ Betani se gɔɔr te Jeruzalem, daande se ɔk kilɔmetir baa baa nakŋ mɔtɔ sum se,

19 taa naan se ɓo, Yaudge dena baado taa 'daar ro Mari ute Mart ki taa yo genaade.

20 Kɛn Mart jaay booy ɔɔ Isa utu baado se, naan iin baa ɔŋiŋa, gaŋ Mari se ɔɔp iŋg beene.

21 Kɛn Mart jaay aan se deek Isa ki ɔɔ: «Mɛluma, kɛn naai jaay utu gɔtn ara ki num, kaadn naane genaam 'kooy eyo.

22 Gaŋ bɔrse kɛn naan ooyga kic ɓo maam m'jeele nakŋ paacŋ kɛn naai 'tɔndga meta gɔtn Raa ki se, Raa se naan aisiŋ kefa.»

23 Isa deekiŋ ɔɔ: «Genai se utu 'duru.»

24 Gɔtn se Mart terliŋ ɔɔ: «Mɛluma, maam m'jeele biin dunia nan jaay jeege utu ade dur se, naan kic utu ade duru.»

25 Isa deekiñ ðð: «Maam ðo debm dur jeege daan yoge tu ðð kæn ed kaaja jeege tu. Debm kæn jaay aal maakiñ do maam ki se, ooyga kic ðo utu 'kəŋ kaaja.

26 Debm jaay iŋg ðð aal maakiñ do maam ki se, naaŋ se məətn 'kəŋ kooy eyo. Num do taar kæn se naai 'took la?»

27 Gətn se Mart tərliŋ ðð: «Yee Meluma, maam se m'aal maakum doi ki taa naai ðo *al-Masi, Goon Raa, kæn utu ađe ðaa do naaŋ ki se.»

28 Kæn Mart jaay taad naŋ taariŋ se, naaŋ iin ðaa əŋ gənaaŋ Mari ðð taadiŋ naaŋ ki ðð: «Debm dooyje se ðaadoga ðð naaŋ danji.»

29 Kæn Mari jaay booy taar se, naaŋ naar iin ðaa gətn Isa ki.

30 Naaŋ kæn se Isa end te Betani ki ey ðərtə. Naaŋ utu iŋg kiŋg gətn kæn Mart əŋiŋə se.

31 Gaŋ Yaudge se iŋg kiŋg ðeene ute Mari, naade iŋg seliŋ selɛ. Kæn naade jaay aakiŋ naaŋ naar iin teec se, naade ək mətina. Taa naade saap ðð: «Kaadn naane naaŋ ðaa ðaa taa ðaadki se, gən ðaa keeme.»

32 Kæn Mari jaay aan əŋ Isa gətn kæn naaŋ iŋg se, jaay naaŋ aakiŋ se, ooc mətŋ jən ki ðð deekiñ ðð: «Meluma, kæn naai jaay utu gətn ara ki num, kaadn naane gənaam se 'kooy eyo.»

33 Kæn Isa aak Mari te Yaudgen əko mətina jaay baag keeme se, gətn se Isa maakiŋ əŋ ðaar eyo, gətn se maakiŋ tuju.

34 Naaŋ tənd mətde ðð: «Naase aaliŋkiga kaam gay?» Naade tərliŋ ðð: «Məlje, 'ðaaado kaaka.»

35 Gətn se Isa eeme.

36 Gaŋ Yaudge taad ðð: «Aakki tu! Lazar se naaŋ jən ðen aak eyo!»

37 Anum maakde ki se, jee kandum deek ə: «Debm kaam-təəkə kic naan ədfin̄ kaamina, num Lazar 60 ŋ'əŋ gaasiŋ te yo ki ey la?»

Isa dur Lazar daan yoge tu

38 Gətn se tər Isa maakiŋ əŋ daar ey daala, naan̄ iin̄ 6aa taa 6aad ki. Baadn̄ se aan gəə iibi ə taariŋ se naade gaasiŋ te koa.

39 Gətn se Isa deekden ə: «Ko taar ki se ədfin̄ki naata.» Mart, gən̄aa debm ooy se, deekiŋ ə: «Məluma, naan̄ se əkga 6ii səə maakŋ 6aad ki; 6ərse naan̄ tɛdn̄ ootga.»

40 Gaŋ Isa deekiŋ ə: «Maam taadiga taada m'əə kən̄ naai jaay aalga maaki do maam ki num naai utu 'kaakŋ *nookŋ Raa ey la?»

41 Gətn se naade ədf und te ko taar ki se naata, Isa uun kaamiŋ raan ə deek ə: «Bua, m'təəmi taa naai 'booyumga.

42 Deere, maam se m'jeele daayum nakŋ maam m'təndga mɛti 6o, naai 'lee 'booyum booyo. Anum m'taad se taa jee dən̄ gurug aalum se, naade 'jeele naai 6o əlumo.»

43 Kən̄ Isa jaay taad naŋ taariŋ se, naan̄ ədf əy makəŋə ə: «Lazar 'teeco!»

44 Gətn ese debm ooyga kooy se teeco, ə teeco se jinge te jenge se k'teelinga teel te kala ə daan kaamiŋ se naade deebiŋ kala. Gətn se Isa deek jeege tu ə: «'Tuutiŋki kalingen ron̄ ki se naata ə əŋin̄ki naan̄ 6aa.»

Magalgen gən̄ Yaudge se end tɛl gən̄ təəl Isa

45 Yaudgen 6aadə daar ro Mari ki se, naade jaay aak nakŋ Isa tɛf se, dɛniŋ took aal maakde don̄ ki.

46 Gañ jee mεtinge se 6aa ɔŋ *Parizige ɔɔ taaddɛn nakŋ kɛn Isa tɛdo se.

47 Gɔtn se *magal jee tɛdn sɛrkɛ Raage tu ute Parizige, naaden *jee kaakŋ mɛtn taargen Yaudge se paac tuso ɔɔ taad ɔɔ: «Gaabm se j'anki tɛdn ɔɔ dɪ? Naan̄ lɛ tɛdn nakŋ-kɔɔbge dɛna ɔŋ eyo.

48 Kɛn jaay j'ɔn̄in te naan̄ se lɛ, jeege paac utu 'tookŋ taar naan̄a. Ɔɔ bɛrɛ sɔm *Rɔmɛge se utu adɛ 6aao ɔɔ utu an tɔɔkŋ te Bɛe Raajɛge ɔɔ utu an tɛrɛcŋ te naan̄jɛge.»

49 Maakde ki se gaaba kalan̄ k'dan̄in̄ Kayip. Baar se, naan̄ 6o magal jee tɛdn sɛrkɛ Raage tu, naan̄ deek ɔɔ: «Naase se 'jeelki dɪm eyo.

50 Naase 'saapki kic 6o ɔŋin̄ki eyo, ey num bɛɛki se, deb kalan̄ 6o 'kooyo 'kɔŋ jee dɛna. Bin se naan̄jɛge se 'kɔŋ tɛrɛcŋ te magalin̄ eyo.»

51 Taa baar se naan̄ 6o magal jee tɛdn sɛrkɛ Raage tu, bin se taar naan̄ taad se iin̄o maak-saapm naan̄ malin̄ ki eyo, gañ taar naan̄ taad se, iin̄o gɔtn Raa ki. Ɔɔ taar naan̄ taad se je taadn̄ ɔɔ: Isa se utu kooy taa Yaudgen te den̄in̄,

52 ɔɔ naan̄ utu kooy se taa Yaudge kalin̄ ki sum eyo, num gañ kooy naan̄ se utu 'tusn̄ gaan Raagen gɔtn 6aa se paac 'tɛdn kalan̄.

53 Bii kɛn se sum 6o, magal Yaudge uun doa taa tɔɔl Isa.

54 Taa naan̄ se mɔɔtn Isa baate lee maakŋ Yaudge tu, naan̄ iik tɔk 6aa maakŋ naan̄ ki kalan̄ bini k'dan̄in̄ Epraim, kɛn gɔɔr te kɔd-6aara. Gɔtn ese 6o naan̄ 6aa in̄g te jee mɛtin̄ ki.

55 Jeege dɛna iin̄o taa naan̄ge tun kuuy ɔɔ 6aadɔ Jeruzalɛm ki, gɛn tugŋ daapm rode naan̄ Raa ki, taa *laa Paakŋ gɛn Yaudge se ɔɔpga gɔɔrɔ.

⁵⁶ Daan bəər *Bee Raa ki se naade lee je Isa ə gətn se naade taad te naapa ə: «Naase tap ʔo 'saapinki əki dīo? Bεε, daam jaay ey num, Isa se ade kəŋ ʔaa laa ki se eyo.»

⁵⁷ Taa magal jee tɛdn serkε Raage tu ute Parizige se, taadga taad jeege tu ə: «Debm kɛn jaay jeel gətn Isa num, aden taadn gətiŋa taa naade aŋ ʔaa kəkə.»

12

Mari ət itir je Isa ki

(Mt 26.6-13; Mk 14.3-9)

¹ Ken Isa jaay aan Betani ki gətn kɛn naan duro Lazar daan yoge tu se, əpga ʔii mεεε sum ʔo, Yaudge 'tɛdn *laa Paak.

² Gətn se k'tɛd kəsə taa naana ə Mart uuno kəsə se, ʔaado tənddesiŋa. Gaŋ maakŋ jeege tun iŋg əs kəs te Isa se, Lazar kic utu maakde ki.

³ Gətn se Mari uuno itir aas kaam doocŋ kurku ə itir se k'daniŋ *nard* ə naan se itir salal ə əŋə. Naan jεε itir se do je Isa ki ə ətiŋsiŋ ute bεekiŋa ə ʔee naade iŋg maak ki se, oot itir itir sum.

⁴ Gətn ese maakŋ jee mɛtiŋ ki se, debm kɛn k'daniŋ Judas Iskariət se, naan ʔo kɛn tɛdga num utu aŋ kut se, deek ə:

⁵ «Bεeki se, itir se jaay k'dugiŋa utu tamma kaar-mətə* ə gursn se k'nigŋ jee daayge tu num bεε ey la?»

⁶ Ken Judas jaay taad bin se, taa naan saap ʔo do jee daayge tu eyo, num gaŋ taa naan debm ʔoogo; aan gəə naan debm kəkŋ gursde dey se, naan iŋga num lee tuun tuun mɛtn gursn ese.

* **12:5** Tamma kaar-mətə se aas kəŋŋ deba maakŋ ʔaar ki.

⁷ Gōtn se Isa deek ɔɔ: «Menda se ɔnɪn kaam kalan! Nakɪ naan tɛdum se kɛse ʋo aasga gɛn bii duubuma.

⁸ Jee daayge se daayum utu te naase. Num gan maam se, daayum m'kɔŋ king te naase eyo.»

Magal Yaudge je tɔɔl Lazar

⁹ Kaad kɛn se Yaudge dɛna kɛn booy jaay j'ɔɔ, ɔɔ Isa utu Betani ki se, naade iin ʋaado. Naade ʋaado se taa Isa sum eyo, num naade ʋaado se taa kaakɪ Lazar kɛn naan duriŋo daan yoge tu se kici.

¹⁰ Gōtn se *magal jee tɛdɪn sɛrkɛ Raage tu uun doa gɛn tɔɔl Lazar kici.

¹¹ Taa Lazar se, Yaudge dɛna iin rɛsde ɔɔ ʋaado uun taar Isa.

*Isa end Jeruzalem ki aan gɔɔ Gaarge
(Mt 21.1-11; Mk 11.1-10; Lk 19.29-44)*

¹² Metbeenki se, jee dɛn ʋaado gɛn tɛdɪn *laa Paak se, booy ɔɔ Isa utu ʋaado Jeruzalem ki.

¹³ Naade gaanjo doomo jidege tu, ɔɔ teec ʋaado dɔɔd Isa. Naade dɔɔdɪn se, dɔɔb ɔoy ɔɔ:

«Ozaana†,

**Raa tɛdɪn bɛɛŋ do deb kɛn ʋaado te ro Mɛljege Raa, naan se ʋo Gaar *Israelge‡.»*

¹⁴ Isa ɔŋ goon buur gaaba se ook inŋo do ki, aan gɔɔ taar kɛn k'raanjo do dɔkiŋa kɛn deek ɔɔ:

*¹⁵ Jee maakɪ gɛgɛr kɛn Sion ki, §ɔŋte 'ʋeerki, aakki gaarse ookoga do goon buur kɛn gaaba utu ʋaado.**

¹⁶ Nakgen deel mɛtn-jiki paac se kaad kɛn se, jee mɛtiŋ ki se ɔŋ jeel ɔk te mɛtiŋ eyo. Num gan kɛn

† **12:13** Ozaana se je deekɪ ɔɔ: Raa aaja. ‡ **12:13** Aak KKR 118.25-26. § **12:15** Sion se, naan ro Jeruzalem kici. * **12:15** Aak Zak 9.9.

Isa Raa *nookiñ se jaay 60, naade saap ɔŋiña nakŋ
Isa tɛd se, taa nakŋ se k'raaŋiñoga raanja do dakiña
ɔɔ kɛse 60 nakgen kɛn jeege tɛdɪnsiñ se.

17 Anum jee dɛn iŋgo te Isa jaay aako kɛn naan
danjo Lazar maakŋ baad ki jaay Lazar duro daan
yoge tu se, naade se 60 baado ɔɔs maaniñ jeege tu.

18 Aan gɔɔ naade booyga booy nakŋ-kɔɔbm naan
tɛdo se, taa naan se 60 jeege teec baado dɔɔd Isa.

19 Gɔtn se *Parizige baag taadn te naapa ɔɔ:
«Aakki! Naan se ɛ cirga dojege, ɔɔ bɔrse se ɛ, jeege
paac baaga metiñ ki.»

Grɛkgen metinge baado je kaakŋ Isa

20 Bii *laa Paak ki se, Grɛkgen† metinge baado
Jeruzalem ki gen keem Raa.

21 Naade se 60 baado ɔŋ Pilip kɛn iino Betsaida
kɛn taa naan Galile ki se ɔɔ naade tɔnd metiñ ɔɔ:
«Naka, naaje se k'je kaakŋ Isa.»

22 Pilip 6aa ɔŋ Andre ɔɔ taadɪñ ɔɔ naaden di se
paac 6aa taad Isa ki.

23 Isa tɛrldɛn ɔɔ: «Bɔrse kaadn kɛn *Goon Deba
*nookiñ keem se, aanga.

24 'Booyki bɛɛ m'asen taada: kaam teeŋe jaay
j'ɔɔciñ te ey se, naan iŋg gɔtiñ ki sum. Num gan kɛn
j'ɔɔciŋga num, kaamiñ se ut naatn, ɔɔ kɛn teeco se
baado ooj dɛna.

25 Debm je roŋ se, utu kutn koŋa ɔɔ debm do
naan ki ara jaay je Raa cir roŋ se, naan se utu 'kɔŋ
*kaajñ gen daayum.

26 Debm jaay je tɛdn naabm maam se, 'kɔkŋ
metuma. Gɔtn maam m'utu se, debm tɛdn naabum

† 12:20 Grɛkgen se jeege metjil Yaudge eyo.

se kic 'king te maama. Ken debm jaay tɛdum naabm maam se, Bubum utu an magala.»

Isa taad ɔ naan utu 'kooyo

27 Ter Isa taad ɔ: «Borse maam m'ing se nirlum aayuma, num gan m'taadn m'ɔ di? M'taadn m'ɔ: Bua, aajuma gen kaadn dubar utu 'kaan dom ki se 'sookumsiñ naatn rom ki bin ne? Gɔtɔ! Maam baado tap ɔ taa naan se.

28 Bua, *'nookn roi.» Gɔtn se k'booy mindi taad maakn raa ki ɔ: «Maam se m'nookinga ɔ m'utu m'an nookn daala.»

29 Jee den ing gɔtn ese jaay booy se, taad ɔ: «Kese Raa ɔ aata.» Gan jee mɛtinge deek ɔ: «Kese *kɔdn Raa gam ɔ taadn.»

30 Gan Isa terl taadden daala ɔ: «Mind taad se taad te maam eyo, anum naan se, taad te naase.

31 Borse kaadn ken Raa an kɔjn bɔɔɔ do jeege tun do naan ki se aanga. Biin se ɔ *'Bubm sitange, naan ɔ Gaar jee kusingen do naan ki se, j'an tuurin naatn.

32 Ken maam se jaay j'uun k'daarumga raan se, maam m'tɛdn jeege paac ade baa gɔtum ki.»

33 Ken naan jaay taad taargen se, naan je taadn ɔ te doobm gay jaay naan utu 'kooyo.

34 Jee denge se deekin ɔ: «Naaje k'booy maakn *Ko Taar ken Raa ɛdo Musa ki se ɔ: *al-Masi se baadoga num naan se 'ting gen daayum. Anum gen di jaay naai taad ɔ: *Goon Debm j'an tupm tɔɔl ro kaag ki ɔ j'an kuun daar raan se? Goon Debm ese ken gay daala?»

35 Isa terlden ɔ: «Gɔtn wɔɔr ken lee wɔɔrsen gɔtɔ se, kaadn ɔɔpga gɔɔɔ. Kaad ken naan utu se, 'leeki

maakŋ gət kən wəər se, taa bin se gətn əd se asen naar kəkŋ do jise ki eyo. Taa debm lee maakŋ gət kən əd se ɛ, naaŋ jeel gətn naaŋ ɓaan se eyo.

³⁶ Kaadŋ gətn wəər utu se, 'tookki 'leeki utu gətn wəər se. Taa bin se naase aki tɛdŋ gaan gət kən wəərɔ.»

Kən Isa jaay taad naŋ taariŋ se, naaŋ iin ənde ə ɓaa oom gətn dək te naade.

Yaudge baate tooko gɛn kaal maakde do Isa ki

³⁷ Ute nakŋ-kəɓgen Isa tɛd dɛn naande ki se kic ɓo, Yaudge baate kaal maakde doŋ ki rək.

³⁸ Taa naaŋ se ɓo taar kən debm taad taar teeco taar Raa ki roŋ Ezayi taadno se aanga doobiŋ ki kən ə:

*Mɛljege Raa, taari naaje jaay k'lee k'taad jeege tu se,
naŋa took uunga*

ə *Mɛljege Raa tap ɓo 'təgɪŋ se, naaŋ taadga naŋ ki?‡*

³⁹ Yaudge jaay əŋ aal maakde do Isa ki ey se, taa Ezayi se taadga taad taar ese se kici kən ə:

⁴⁰ *Deere, jee se Raa turumdenga kaamdege ə tɛddɛn
naade tɛdga jee do-məŋgɛ*

*taa kaamde kaakŋ kəkŋ gət eyo ə bide booy kəkŋ
taar eyo*

ə *ute maakde kic naade kəŋ booy kuun jaay ade tɛrl
ro maam ki,*

*ey num kaad kən naane se, maam Raa m'aden
kaaja.§*

⁴¹ Kən Ezayi jaay taad bin se, taa naaŋ aakga kaak *nookŋ Isa ə taargen naaŋ taado se, taad ute naaŋa.

‡ 12:38 Aak Eza 53.1. § 12:40 Aak Eza 6.9-10.

⁴² Ute naan̄ se kic 60 maak̄n magal Yaudge tu se, jeege d̄ena aal maak̄de do Isa ki. Nab̄o taa *Parizige se, naade ɔŋ taad̄iŋ tal naan̄ jeege tu eyo, taa naade 6eer ɔɔ s̄om Parizige aden tuur naatn, maak̄n *6ee ken̄ Yaudge lee tusn̄ maak̄ ki se.

⁴³ Taa naade je t̄om̄ ken̄ jikilimge lee t̄om̄de se 6o, b̄eε cir ken̄ Raa 6o aden t̄om̄ɔ.

Isa se naan̄ 6o ḡotn̄ w̄ɔɔr ḡen̄ jee do naan̄ ki

⁴⁴ Gaŋ ḡotn̄ se Isa uun mindiŋ raan taad̄ ɔɔ: «Debm̄ jaay aal maakiŋ do maam̄ ki se, naan̄ aal maakiŋ do maam̄ ki sum̄ eyo, num̄ naan̄ se aal maakiŋ do Deb̄ ken̄ ɔlumo.

⁴⁵ ɔɔ debm̄ ken̄ aakunga maam̄ se, aakga Deb̄m̄ ken̄ ɔlumo se kici.

⁴⁶ Maam̄ se m'ḡotn̄ w̄ɔɔr ken̄ 6aad̄o do naan̄ ki se, taa debm̄ jaay aalga maakiŋ do maam̄ ki se, naan̄ 'k̄oŋ kinḡ maak̄n̄ ḡot̄ ken̄ ɔɔd̄ eyo.

⁴⁷ Ken̄ debm̄ jaay booy taaruma ɔɔ ɔkiŋ maakiŋ ki ey se, maam̄ 6o m'aŋ̄ k̄oŋ̄ b̄ɔɔrɔ doŋ̄ ki eyo. Taa maam̄ m'6aad̄o se, ḡen̄ k̄oŋ̄ b̄ɔɔrɔ do jeege tun̄ do naan̄ ki eyo, num̄ m'6aad̄o se ḡen̄ kaaj̄n̄ jeegen̄ do naan̄ ki.

⁴⁸ Deb̄m̄ jaay ɔɔd̄ unduma ɔɔ baate took̄n̄ taarum se, b̄ɔɔrɔ utu kooç̄n̄ doŋ̄ ki. Taa 6iin̄ dunia an̄ nan̄ se, taargen̄ maam̄ m'taad̄iŋ se 6o utu aŋ̄ k̄oŋ̄ b̄ɔɔrɔ doŋ̄ ki.

⁴⁹ Taargen̄ maam̄ taad̄ se, m't̄er̄εc te dom̄ eyo. K̄ese Bu ken̄ ɔlumo se 6o ɔlum̄ m'taad̄ taargen̄ se ɔɔ m'dooy jeege.

⁵⁰ Maam̄ m'jeele taar ken̄ naan̄ taad̄umo ḡen̄ t̄eɔa se, k̄ese 6o taar ken̄ εd̄ kaaja ḡen̄ daayum̄. Taar

kɛn maam m'taad se, m'taadɪn aan gɔɔ kɛn Bu taadfumsiŋo.»

13

Isa tug jɛ jeengen mɛtiŋ ki

(Mt 26.19-20; Mk 10.35-45; Lk 22.14-18,24-27)

¹ Aan gɔɔ ɔɔpga ɔii kalan sum ɔo Yaudge 'tɛdn *laa Paak se, Isa jeelga kaadn kɛn naan 'kiin kɔn do naanɔ an ɔaa gɔtn Bubiŋ ki se aasga. Ɔɔ jeengen do naan ki se daayum naan jeden aak eyo. Ɔɔ naan jeden ute maakiŋ paac.

² Kɛn aan kaadn kɔs ki jaay naade baag kɔsɔ se, kaad kɛn se *Bubm sitange endga kend maakɪ Judas goon Simon Iskariot ki, gɔtn se naan saap je doobm an kutn Isa.

³ Aan gɔɔ Isa se jeel Bu se ɛdiŋga nakge paac kaam jiŋa, taa naan iinɔ gɔtn *Raa ki ɔ tɛdga num utu 'tɛrl ɔaa gɔtn Raa ki se,

⁴ kɛn naade utu ɔs kɔs se Isa iin ɔɔd aal kal magaliŋa ɔɔ uun dɔɔk maakiŋ ute kal kɛn k'lee k'j'ɔtn jɛ jeege.

⁵ Tɛr naan ɔmb maane maakɪ baay ki ɔɔ baag tugɪ jɛ jee mɛtiŋ ki ɔɔ ɔtdesiŋ te kal kɛn naan uun dɔɔkɪ maakiŋ ki se.

⁶ Kɛn jaay aan do Simon Pier ki se, Simon Pier deekiŋ ɔɔ: «Mɛluma, naai ɔo am tugɪ jɛ maam ne?»

⁷ Isa tɛrlin ɔɔ: «Nakɪ maam tɛd se, ɔɔrse naai 'kɔn jeel mɛtiŋ eyo, num gan tɛdga jaay sɔm naai utu 'jeel kɔkɪ mɛtiŋ bɛɛ.»

⁸ Gɔtn se Simon Pier deekiŋ ɔɔ: «Naai ɔo am tugɪ jɛ maama! Gɔtɔ!» Isa tɛrlin ɔɔ: «Kɛn maam jaay m'tugi te jɛi ey se, diŋm jaay ai tum te maam se gɔtɔ.»

9 Gətn se Simon Pier tərliŋ ə: «Məluma, jəm sum eyo, num tugum jimge ute dom paac kici.»

10 Isa deekiŋ ə: «Debm jaay roogga roog se, kəŋ roogŋ kuuy ey sum kən əpini se 'tugŋ jən sum taa debm roogga se roŋ paac aacga walak ə naan tɛdga aak bɛɛ naan Raa ki. Bərse naase 'tɛdkiga jee aak bɛɛ naan Raa ki, naʒo 'paacki eyo.»

11 Taa debm kən jaay utu aŋ kut se, Isa jeeliŋa. Taa di naan deek ə: «Naan Raa ki se naase aakki bɛɛ 'paacki eyo.»

12 Kən Isa jaay tug jɛ jeenŋe aas se, naan uun uus kal magaliŋa, ə ʒaado iŋg gət kən naade iŋg əs kəs se. Gətn se naan tənd mɛtde ə: «Nakŋ maam m'tɛdsen se, naase 'jeel əkki mɛtiŋ dey la?

13 Kən naase jaay 'danumki əki: <Debm Dooyje> ə <Mɛlje> se, taarse se mɛt ki. Deere, maam ʒo m'Debm Dooyse ə Mɛlse.

14 Kən maam Mɛlse ə m'Debm Dooyse jaay ʒo m'tugsen jɛsege se, bɛɛki se, naase kic 'lee 'tugki jɛ naapge bin kici.

15 Kən maam jaay m'tɛdsen naan se, taa naase kic ʒo aki kəŋ tɛdn aan gəə gən maam m'tɛdseno se kici.

16 'Booyki bɛɛ m'asen taada: debm tɛdn naaba gətn deb ki se, naan se magal cir debm kən naan lee tɛdiŋ naaba eyo ə debm aan naaba deb ki se, naan magal cir debm kən lee əliŋ naaba eyo.

17 Nakgen se, bərse naase 'jeel əkkiga mɛtiŋa kən naase jaay 'tɛdiŋkiga naan se num, maakse 'raapo.

18 Taar kən maam m'taadse, m'taad te naase paacki eyo, taa jeegen kən maam ʒo m'bɛɛr m'təddɛ se, maam jeeldɛ. Gaŋ taar kən k'raanŋiŋ

do dɔkiŋ se, aanga doobiŋ ki kɛn ɔɔ: *Debm kɛn lee ɔs mappɔ te maam se, 'tɛrlumgɔ naaga.**

19 «Kɔr nakŋ se jaay ute kaan se, maam m'taadseŋ bɔrse. Bin se nakŋ se jaay aanga kic num, naase aki 'jeele maam se debm kɛn tiŋg gɛn daayum.

20 'Booyki bɛɛ m'asen taada: debm dɔɔɔ ɔk debm kaan naabum jiga se, naan se dɔɔɔ ɔkum maam mala, ɔɔ debm dɔɔɔ ɔkum maam se dɔɔɔ ɔk Debm kɛn ɔlumo.»

Isa taad ɔɔ Judas utu an kutu

(Mt 26.31-35; Mk 14.27-31; Lk 22.31-34)

21 Kɛn Isa jaay taad nan taariŋ se, gɔtn se maakiŋ tujɔ. Ɔɔ naan taaddeŋ tal ɔɔ: «'Booyki bɛɛ m'asen taada: maakse ki se deb kalan utu am kutu.»

22 Gɔtn se jee mɛtiŋ ki baag tɛrl kaakŋ naapa ɔɔ saap maakde ki ɔɔ: «'Naan tap ɔɔ taad te nana?»

23 Deb kalan maakŋ jee mɛtiŋ ki se, naan se ɔɔ debm kɛn Isa jeŋ se utu iŋg cɛɛŋ ki†.

24 Gɔtn se Simon Pier tɛdiŋ nakŋ kɛn naan an kaakŋ jeel ro ki ɔɔ: «'N'tɔnd mɛtiŋ naan tap ɔɔ n'taad te nana?»

25 Gɔtn se debm kɛn mɛtn Isa kɛn ese se deŋ kaadn Isa ki tɔnd mɛtiŋ ɔɔ: «'Meluma, kɛse tap ɔɔ nana?»

26 Isa tɛrliŋ ɔɔ: «'Kɛse debm kɛn maam m'utu m'dupm mappɔ ɔɔ m'kɔl maakŋ baay ki jaay m'an kɛd se.» Gɔtn se Isa dup mappɔ ɔl maakŋ baay ki ɔɔ ɛd Judas goon Simon Iskariɔt ki.

27 Kɛn Judas jaay ɔk mappan ji Isa ki se, gɔtn ese sum ɔɔ *'Bubm sitange baado ɛnd maakiŋ ki. Gɔtn

* **13:18** Aak KKR 41.9. † **13:23** Yaudge se kɛn naade ɔs kɔs num tood rɛs yɛr kɛrlɛ do ji jeele ɔɔ dodege se ɔliŋ kaam sak tabil.

se Isa deekiñ ə: «Nakñ naai 'je 'tɛda se 'naar tɛdɪñ yəkəɔə.»

²⁸ Gañ jee ing gətn ese se maakde ki se, mɛtn taar kɛn naan taad se, nam tap ɓo booy jeel te mɛtɪñ eyo.

²⁹ Aan gəw Judas ɓo debm ɓəɓbm gursde dey se, jee mɛtinge saap ə kaadn naane Isa jen taadn ə n'ɓaa n'dugo nakñ tɛdn laa, ey lɛ jen taadn ə n'ɓaa n'ɛd naka jee daayge tu.

³⁰ Gañ gətn se, Judas jaay ək mappan k'dup k'l'ɛdɪnsɪñ sum se, naan naar teec naatn. Wə kaad kɛn se gəw tɛdga nəwə.

Isa taadden ə k'je naapa

³¹ Kɛn Judas jaay teec sum se, Isa deek ə: «Borse se *Goon Deba se *nookiñ ute 'keeme ə ute ro Goon Deba se Raa kic nookiñ ute keeme.

³² Aan gəw Raa nookiña utu 'keem ute doobm Goon Deba se, bin se Goon Deba kic əpğa baata Raa utu an nooko.

³³ Gɛnumge‡ maam se m'kəñ king dɛn ute naase ey sum. Naase utu amki jea nabo aan gəw kɛn m'taado Yaudge tu se, m'taadsen naase ki kici, gətn maam m'an ɓaa se, naase aki kəñ ɓaa eyo.

³⁴ Borse maam m'taadsen nakñ naase utu aki tɛd se kɛn kiji: 'jeki naapa. Aan gəw kɛn maam m'jeseno se, bin se naase kic 'jeki naapa.

³⁵ Kɛn naase jaay 'jeki naapa deer num, ute naan se jeege paac 'jeele, naase se jee mɛtn maam ki.»

³⁶ Gətn se Simon Pier tənd mɛtɪñ ə: «Mɛluma, naai 'ɓaa gay?» Isa tɛrlɪñ ə: «Borse gətn maam

‡ **13:33** Gɛnumge se gətn se Isa je taadn ə jee mɛtɪñ ki se naan jede aan gəw gaan maakinge mala.

m'an 6aa se, naai am kəŋ daan eyo. Num kaadn naai am daan se, mɔɔtn kuuy jaayo.»

³⁷ Pier terlin ɔɔ: «Mɛluma, ɣɛn dɪ jaay naai ɔɔ bɔrse maam m'ai kəŋ daan ey se? Taa naai se, maam m'kooyo!»

³⁸ Isa terlin ɔɔ: «Naai se 6o 'kooy taa maam ne? 'Booy bɛɛ m'ai taada: kər kərɔŋjɔ 'kɔɔy ey sum 6o, naai 'naajŋ dɔɔl mɔɔ ɔɔ naai 'jeelum eyo.»

14

*Isa se naan doobm kɛn ɔl jeege ɣɔtn *Raa ki*

¹ ɔŋte 'kuunki nirlse, naase aalki maakse do Raa ki ɔɔ aalki maakse do maam ki kici.

² ɣɔtn kingi utu dɛna raan maakŋ 6ee Bubum ki. Kɛn jaay ɣɔtɔ num, kaadn naane maam m'taadsenga. Maam 6aa 6aa se taa m'asen 6aa daapm ɣɔtɔ.

³ Kɛn jaay m'6aa daapsenoga ɣɔtɔ num, maam m'ade terlɛ m'utu m'asen tɔɔ taa j'aki 6aa king telɛ.

⁴ Naase 'jeelki doobm kɛn maam m'an 6aa se.

⁵ ɣɔtn se Tɔma deekiŋ ɔɔ: «Mɛlje, ɣɔtn naai '6aan 6aa se naaje k'jeel eyo, ɔɔ doobm se tap 6o j'an jeel ɔɔ dɪ?»

⁶ Isa deekiŋ ɔɔ: «Maam 6o doobo, m'taar mɛt ki ɔɔ debm kɛn ɛd kaaja jeege tu. ɔɔ debm jaay 6aa ɣɔtn Bubum ki se kaal te doobm maam jaayo.

⁷ Kɛn naase 'jeelumki maam se, Bubum kic num naase anki 'jeele. Bɔrse, naase 'jeelinki ɔɔ aakinkiga te kaamse.»

⁸ Pilip deekiŋ ɔɔ: «Mɛlje, 'taadjen tu Bua, na6o bɛɛjega sum.»

⁹ Isa deekiŋ ɔɔ: «Do dɔkiŋ maam m'ting ute naase se 6o ɔɔ naai 'jeelum ey ne Pilip? Debm aakumga

maam se, naan̄ se aakga Raa Bubu. Gen dī jaay deekum ə: <'Taadjən tu Raa Bubu se?>

10 Naai 'took ey la kən maam m'ing ute Bua ə Bu ing te maam se, taargen maam m'taadsen se maam m'tɛɾɛc ute dom eyo, gaŋ Bu kən naaje k'kalan̄ se ʋo lee tɛdn̄ naabīna.

11 'Tookki taaruma kən maam m'ing ute Bua ə Bu ing ute maam se, kən 'tookki taarum ey kic num, 'tookki taa nakŋ-kəɔɔŋgen maam m'lee m'tɛd se.

12 'Booyki bɛɛ m'asen taada: debm aal maakiŋ do maam ki se, 'kəŋ tɛdn̄ nakgen aan gəɔ maam m'lee m'tɛd se, ə naan̄ se utu 'tɛdn̄ nakgen cir gen maam se daala, taa maam ʋaa ʋaa gətn̄ Bubum ki.

13 Nakgen paacŋ naase utu aki tənd mɛta te ro maam se, maam m'utu m'an̄ tɛda bin ʋo maam Goono se m'taadn̄ *nookŋ Bubuma.

14 Nakŋ kən naase 'təndki mɛta ute ro maam se, maam m'utu m'an̄ kəŋ tɛda.»

*Isa deek ə utu ade kəl *Nirl Raa jeen̄ge tu
(1Jn 5.3, 2.3-5; Jn 16.5-15,33)*

15 «Kən naase jaay 'jemki num, naase aki kəŋ tɛdn̄ nakŋ kən maam m'taadsen gen tɛda se.

16 Maam m'utu m'tənd mɛtn̄ Bubuma, ə naan̄ utu aseno kəl debm kən asen kiŋg noogŋ daayum.

17 Debm kən naan̄ ade kəl se, kɛse Nirl Raa mala kən taad̄ taar mɛt ki. Naan̄ se jee do naan̄ ki an̄ kəŋ kəŋ eyo, taa naade se əŋ aakiŋ eyo ə jeeliŋ eyo. Gaŋ naase se 'jeeliŋki taa naan̄ utu te naase ə utu iŋg maakse ki.

18 Maam m'asen kəŋ kəŋ gɛnaalge eyo, maam m'utu m'asen tɛrl kəŋə.

19 Ɔɔpɔga baata jee do naan̄ ki se am kaak ey sum, gan̄ naase se utu amki kaakum m'inḡ zεεε, ɔɔ naase kic num aki kɔŋ kaaja.

20 Bii kɛn se, naase aki 'jeele maam m'inḡ te Bubuma ɔɔ Bubum inḡ ute maam se, naaje k'kalan̄ ɔɔ naase ute maam se, naaje k'kalan̄ki kici.

21 «Taar kɛn maam m'taad̄sen ɔɔ tɛɔɔ jaay debm tɛɔɔ se kɛse ɔɔ debm jema, ɔɔ debm jem maam se, Bubum kic an̄ jea ɔɔ maam kic m'utu m'an̄ jea ɔɔ m'an̄ taad̄n roma, taa naan̄ am jeele.»

22 Judn kɛn Judas Iskariot ey se, ɔɔee kiŋ ɔɔ: «Mɛlje, naai ɔɔ ajen taad̄n roi naaje ki sum ɔɔ jee do naan̄ ki jaay ai kaak ey se ajensiŋ taad̄n ɔɔ ɔɔi?»

23 Isa tɛrlin̄ ɔɔ: «Debm jem maam se 'tookŋ kuun taaruma ɔɔ Bubum se utu an̄ jea maam te Bubum se k'ɔaa ɔɔtiŋ ki, ɔɔ k'kinḡ tɛɛ ute naana.

24 Debm kɛn jem ey se, naan̄ 'took taarum eyo. Taar kɛn naase inḡ 'booyki maam m'inḡ m'taad̄sen se m'tɛɛc te dom eyo, gan̄ naan̄ se Bubum ɔlumo se ɔɔ taada.

25 Maam m'taad̄sen nakgen se kaad̄ kɛn maam m'utu te naase.

26 Bubu se utu aɔe kɔl *Nirl Salal ute ro maama, taa naan̄ asen noogo ɔɔ naan̄ asen dooy nakge paac, ɔɔ utu asen tɛɔn̄ naase aki saapm jeel mɛtn taargen maam m'taad̄seno se.

27 «Ɔn̄te 'kuunki nirlse ɔɔ ɔn̄te 'ɔeerki. Maam m'ɔaa ɔaa se m'asen kɔn̄ tɔɔsuma kɛn asen tɔɔɔŋ maakse, ɔɔ tɔɔsn̄ se ɔɔ kɛn utu maakŋ maam ki kici. Maam m'asesin̄ kɛɔse aan̄ ɔɔ ɔɔn̄ jee do naan̄ ki eyo.

28 Naase 'booykiga taar kɛn maam m'taad̄sen m'ɔɔ m'ɔaa ɔaao num m'utu m'aɔe tɛrl m'asen

kəŋə. Kən naase jaay 'jemki num maam ɓaa ɓaa ɓətn Bubum ki se, bɛɛki num, maakse raapo taa Bubum se naan magal cirum maama.

²⁹ Maam m'taadsen ɓorse kər nakgen se aan te ey ɓərt se, kən naade se jaay aanga kic num, naase aki tooko.

³⁰ Naan ki se maam m'kəŋ taadn den te naase ey sum, taa gaar ɓen do naanɗa se utu 'ɓaado. Nabo deere, naan se ɔk tɔɔɔ dom ki eyo.

³¹ Num gan taa jee do naan ki 'jeel maam se, m'je Bubuma ɔ m'tɛdn nakŋ kən naan taadumi. Iinki ɓətn ara; k'ɓaaki!»

15

*Isa se naan *ko biŋ mala mala*

¹ Isa taad jeege tun mɛtiŋ ki daala ɔ: «Maam se aan ɓɔɔ ko biŋ mala mala ɔ Bubum se, naan ɓo mel ko biŋ se.

² Tɛletgen paacŋ dɔɔk ute maama ɔ kən ooj ey se, naan gaan tund naatn. Gan tɛletn kən ooj se naan gaan daapina taa koojŋ den cir kən se daala.

³ Taargen kən maam m'taadsen se, 'daapsenga, akiga bɛɛ naan *Raa ki.

⁴ Inŋ 'dɔɔkki ute maama aan ɓɔɔ kən maam m'utu m'inŋ m'dɔɔk te naase se. Aan ɓɔɔ tɛletn ko biŋ k'gaan k'j'undga naatn num ɔŋ ooj ey se se bin ɓo kən naase jaay inŋ 'dɔɔkki ute maam ey se, naase aki kəŋ tɛdn nakŋ aak bɛɛ eyo kici.

⁵ Maam se m'ko biŋ ɔ naase se 'tɛletumge. Debm inŋ 'dɔɔk te maama ɔ maam m'inŋ m'dɔɔk te naan se, debm se utu 'tɛdn nakgen jiga den aak eyo.

Anum ken naase jaay 'dɔɔkki te maam ey se aki kɔŋ tɛdn̄ dim eyo.

⁶ Debm ken ing 'dɔɔk te maam ey se j'utu j'an̄ gaan̄ kund naatn̄ aan̄ ɔɔ tɛlɛtn̄ ko biŋ k'gaan̄ j'undin̄ se naan̄ utu tuutu ɔɔ j'an̄ tɔsn̄ tɔɔɔ.

⁷ Ken naase jaay ing 'dɔɔkki te maama ɔɔ taarum jaay ing maakse ki se, 'tɔndki mɛtn̄ nakŋ naase 'jeki ɔɔ naase an̄ki kɔŋɔ.

⁸ 'Tɛdki nakgen bɛɛ dɛna, bin se naase aki 'tɛdn̄ jee mɛtum ki ɔɔ nakgen se *'nookŋ Bubuma.

⁹ Maam m'jese aan̄ ɔɔ ken Bubum Raa 'jem maam se kici. Ing 'dɔɔkki te maama, bin se naase aki 'jeele maam se m'jese.

¹⁰ Ken naase jaay 'tɛdki nakŋ maam m'taadsen ɣɛn tɛda se num, kɛse naase ing dɔɔkki ute maam maakŋ maak-jem ki, aan̄ ɔɔ maam m'tɛd̄ nakgen ken Bubum taadum ɣɛn tɛda se jaay m'in̄ɣ *dɔɔk ute Bubum maakŋ maak-jen̄ ki se.

¹¹ «Maam m'taadsen nakgen se taa naase aki kɔŋ maak-raapuma, ɔɔ maak-raapse se 'tɛdn̄ maak-raapm maraadin̄ ki.

¹² 'Booyki! Nakŋ ken maam m'taadsen ɣɛn tɛda se: 'jeki naapa aan̄ ɔɔ ken maam m'jese se.

¹³ Debm ken jaay ɛd̄ kɔŋa taa mɛd̄in̄ge se, naan̄ se jede te maakin̄ cir paac.

¹⁴ Nakŋ maam m'taadsen se jaay, naase 'tɛd̄in̄ki se, naase se ɓo mɛdn̄ maamge.

¹⁵ Maam se mɔɔtn̄ m'asen kɔŋ dan̄ ɓulumge ey sum, taa debm ɓulu se ɔŋ jeel nakŋ ken melin̄ lee tɛd̄ se eyo. Num naase se maam m'dan̄se mɛdumge, taa maam m'taadsenga nakgen paacŋ ken maam booyo ɣɔtn̄ Bubum ki.

¹⁶ Naase 6o 'bɛɛr ɔɔɖumki eyo, anum maam 6o m'bɛɛr m'tɔɔɖseno se taa m'asen kɔl naaba aki 6aa tɛɖn nakɲ aak bɛɛ ɔɔ nakgen tiŋg gen daayum. Taa bin se nakɲ naase paac 'tɔndkiga mɛta ute ro maam se, Bubum asen 'kɔŋ kɛɖa.

¹⁷ Nakɲ maam m'taadsen m'ɔɔ aki tɛɖ se: 'jeki naapa.»

Jee do naaŋ ki utu kɔɔɖn kund jee mɛtn Isa ki

¹⁸ «Kɛn jee do naaŋ ki jaay ɔɔɖ undse se, 'jeelki naade ɔɔɖ undumoga maam 6o deete.

¹⁹ Kɛn naase jaay mɛtn jee do naaŋ ki num, kaadn naane naade asen jea, taa naase aki 'tɛɖn mɛtn naade. Gaŋ naase 'tɛɖkiga mɛtn naade eyo, ɔɔ maam se m'bɛɛr m'tɔɔɖseno maakɲ naade ki se, naase 'tɛɖkiga kalse ki, taa naaŋ se 6o naade ɔɔɖ undse naatn se.

²⁰ 'Saapki tu do taar kɛn maam m'taadseno m'ɔɔ: debm tɛɖn naaba gɔtn deb ki se, naaŋ se magal cir debm kɛn naaŋ tɛɖn naaba gɔtiŋ ki se eyo. Jee se jaay dabarumo maam se, naase kic, naade utu asen dabara; ɔɔ naade jaay uun taar maam se taar naase kic 6o, naade utu kuunu.

²¹ Naade utu asen tɛɖn nakgen se paac dose ki se taa maama, taa naade lɛ jeel debm ɔlumo se eyo.

²² Kɛn maam m'6aado jaay m'taaddɛn te taargen se ey num, naade 'tɛɖn jee *kusinge eyo, num 6ɔrse maam m'6aado m'taaddɛnga jaay naade baate kuun se, naade 'kɔŋ doobm kɛn naade an kɔɔɖn dode eyo.

²³ Debm ɔɔɖ undum maam se, ɔɔɖ und Bubum kici.

²⁴ Nakɲ kɔɔɔgen maam m'tɛɖ daande ki kɛn bii kalan nam tɛɖiŋ te ey se, kɛn maam jaay m'tɛɖiŋ

te ey num, naade kəŋ 'tɛdn̩ jee kusinge eyo. Num borse nakŋ-kəɔbgen maam m'tɛddesin̩ se naade aakinga ute kaamde. Ute naaŋ se kic ʋo naade ɔɔd undum maam te Bubuma.

²⁵ Nakŋ naade tɛd se aanga doobiŋ ki aan gəɔ k'raaŋiŋ maakŋ *Ko Taar kɛn Raa ɛdɔ Musa ki kɛn ɔɔ: *Jee se ɔɔd undum se, cɛɛ sum.** »

²⁶ Tɛr Isa deekden ɔɔ: «Debm utu ade ʋaa jaay asen noogse, ade kiin̩ gɔtn̩ Bubum ki, ɔɔ kɛn maam m'ʋaaga gɔtn̩ Bubum ki num, m'asesiŋo kɔɔ. Naaŋ se ʋo Nirl naaŋ Raa mala kɛn taad taar mɛt ki ɔɔ kɛn iin̩o gɔtiŋ ki, kɛn naaŋ ʋaadoga se naaŋ mala utu am tɛdn̩ saaduma.

²⁷ Naase kic ʋo utu amki tɛdn̩ saadumge taa gɔtn̩ maam m'ʋaag naabum sum se, naase utuki te maama.»

16

¹ «Maam m'taadsen taar ese se, taa kaal maaksen naase aalki do *Raa ki se aŋki kəŋ eyo.

² J'utu j'asen tuur maakŋ *ʋee kɛn Yaudge lee tush maak ki ɔɔ kɛn kaadiŋ utu kaan se, jeege utu asen tɔɔɔ, maak-saapm naade ki num ɔɔ kaadn̩ naane naade tɛd tɛd naabm Raa.

³ Naade utu 'tɛdn̩ naaŋ se, taa naade jeelum maam eyo ɔɔ jeel Bubum eyo.

⁴ Gaŋ maam m'taadsen naaŋ se, kɛn kaadiŋ aanga kic num, naase aki saapm do taar kɛn maam taadseno se. Kaad kɛn maam m'utu m'ʋaag ʋaag naabum se, maam m'ɔŋ m'taadseno te naaŋ se eyo, taa maam m'utu te naase.»

*Naabm gɛn *Nirl Raa*

* 15:25 Aak KKR 35.19 ɔɔ 69.4.

⁵ Borse maam taadga taad m'oo m'baa baa gōtn deb ken olumo, nabo maakse ki se, debm jaay 'tōnd metum oo naai 'baa gay kic bo gōto.

⁶ Num gan taa taar maam m'taadsen bin se, tujsega maakse.

⁷ Ey num taar maam m'taadsen se taar met ki; ken maam m'baaga se asen tēdn jiga naase ki; ken maam jaay m'baa te ey num, Debm Noogo se ade kōŋ baa eyo. Num gan ken maam m'baaga num m'utu m'aŋo kōlo.

⁸ Ken naan baadoga num, naan utu 'taadn jeege tun do naan ki se, naade iigga do maak-saapm ken naade ok do *kusiŋ ki, do nak ken ute doobiŋa, oo ter do kōjn bōor ken Raa utu kōjn do jeege tu se kici.

⁹ Maak-saap naade ok do kusiŋ ki se le taa naade aal maade dom ki eyo.

¹⁰ Oo maak-saapm ken naade ok do nak ken ute doobiŋ se le, taa maam baa baa gōtn Bubum ki oo mōotn naase amki kōŋ kaak eyo.

¹¹ Oo maak-saapm ken naade ok do kōjn bōor ken Raa utu kōjn do jeege tu se le, taa gaar do naan ki se bōoro oocga doŋ ki.

¹² «M'ok nakge dena ken m'asen taada, nabo ken m'taadsesinga borse kic bo, naase anki kōŋ booy kōk eyo.

¹³ Ken *Nirl Salal ken taad taar met ki utu ade baa se, naan utu asen tōdō taa naase aki jeel taar met ki se mala mala. Taa taar naan utu 'taad se, 'terēcn doŋ ki bo 'taad eyo, gan naan se utu asen taadn taar ken naan utu ade booyo, oo utu asen taadn nakgen utu 'kaan se.

¹⁴ Nirl Salal se utu am *nooko, taa nakgen jaay naan ade booy gōtum ki se utu asesiŋ taadn naase

ki.

¹⁵ Nakgen paacñ Bubum ək se, nakgen se gen maam kici; taa naan se 60 maam m'taadsen m'ɔɔ: nakgen jaay naan ađe booy gɔtum ki se utu asesiñ taadn naase ki.»

Naase 'maakse utu raapo

¹⁶ «Ɔɔpga baata naase utu amki kaak eyo, ɔɔ tɛdga cəkɔ jaay sɔm utu amki kaaka.»

¹⁷ Gɔtn ese maakñ jeenge tu se jee mɛtinge se taad te naapa ɔɔ: «Naan tap 60 je deekñ ɔɔ dɔo ken taad ɔɔ: ɔɔpga baata naase utu amki kaak eyo, ɔɔ tɛdga cəkɔ jaay sɔm utu amki kaaka, tɛr deek ɔɔ: maam ɓaa ɓaa gɔtn Bubum ki se?

¹⁸ Ɔɔ taariñ ken ɔɔ ɔɔpga baata se, je deekñ ɔɔ dɔo? Taar naan taad se naaje j'ɔnd te mɛtiñ eyo.»

¹⁹ Isa se jeele ken naade je tɔnd mɛtiñ se, naan deekden ɔɔ: «Naase je aki jeel ute naapa mɛtn taar ken maam m'deeksen m'ɔɔ: Ɔɔpga baata naase utu amki kaak eyo, ɔɔ tɛdga cəkɔ jaay sɔm utu amki kaak se.

²⁰ 'Booyki bɛɛ m'asen taada: naase maakse utu tujɔ ɔɔ aki keeme, gan jee do naan ki se maakde utu 'raapo. Maakse utu tujñ deere, nabo tɛdga num, maak-tujse se 'dɛl maak-raapo.

²¹ 'Saapki tu do mɛnd ken ɓaa ɓaa koojo se: ken kaadn koojin jaay aanga se, naan dabar bini jaay ooj goono. Ken naan oojga num, dirign te dubariñ se naatn ɔɔ naan maakin raapo taa goon naan ooj se.

²² Taa naan se, naase kic ɓorse utuki maakñ maak-tuj ki, ɔɔ tɛdga num, maam m'utu m'asen kaaka ɔɔ bin se maakse utu raapo ɔɔ maak-raapm naase se, nam an kɔñ tuj eyo.

23 «Bin ɓo, ɓii kɛn se, naase aki tɔnd mɛtn ɗim gɔtum ki ey sum. 'Booyki bɛɛ m'asen taada: nakɗ naase 'tɔndki meta gɔtn Bubum ki te ro maam se, naanɗ utu asen kɛda.

24 Bini ɓorse kic ɓo, naase 'tɔndki te mɛtn ɗim te ro maam eyo; ɓorse 'tɔndki meta ɔɔ utu aki kɔɗo, bin se ɓo maakse 'raap maraadiɗ ki.»

*Isa tɔɔg cir *dunia*

25 «Taargen maam m'taadseno paac se, m'taadseno ute kaal naagɗ taara. Gaɗ kaadiɗ utu 'kaan se, maam m'utu m'asen taadɗ ute kaal naagɗ taar ey sum. Num naan ki se nakgen taad taa Bubum se m'utu m'asesiɗ taadɗ tal tal.

26 Biin se naase aki tɔnd mɛtn nakge paac ute ro maama. Maam m'asen taada taa naase se maam m'kɔɗ tɔnd mɛtn Bu ey sum;

27 taa Bu mala se jese taa naase 'jemki maama ɔɔ naase 'jeelkiga maam se m'iino gɔtn Raa ki.

28 Maam m'ɓaado do naanɗ ki se m'iino gɔtn Bubum ki; ɓorse maam m'kiinɗ do naanɗ ki se m'ɓaa gɔtn Bubum ki.»

29 Gɔtn se jee mɛtinɗ ki deekiɗ ɔɔ: «'Booyo, ɓorse naai 'taadjen tal tal aaljen naagɗ taar ey sum.

30 ɓorse naaje k'jeele, naai se 'jeel nakge paac ɔɔ 'je nam 'tɔnd meti ey sum. Taa naanɗ se ɓo naaje k'jeele naai se iino gɔtn Raa ki.»

31 Isa tɛrlɗen ɔɔ: «ɓorse naase 'jeelkiga sum la?

32 'Booyki! Kaadiɗ utu 'kaana, ɔɔ ɓorse kaadiɗ se aanga, naase utu aki 'kaan wɔɔkɔ ɔɔ nanɗa kic ɓo 'kuun ɗoobiɗ ɗoobiɗa ɔɔ utu amki kɔɗ kalum ki, naɓo maam se m'kalum ki eyo, num Bu se utu te maama.

³³ Taargen maam m'taad̄sesiñ se, taa ute maam se naase aki 'kəŋ tɔɔsɛ. Deere, naase utu aki 'kəŋ dubar do naaŋ ki, naʒo aayki kaamse taa maam cirga dunia.»

17

*Isa tɔnd mɛtn *Raa taa jee mɛtiŋ ki
(ɛb 7.24-28, 4.14-16)*

¹ Kɛn Isa jaay taad̄ naŋ taariŋ se, naaŋ uun kaamiŋ raan deek ɔɔ: «Bua, ʒɛɛ, kaadiŋ se aasga naai *'nook Gooni, taa Gooni kic ai nooko.

² Naai ɛdiŋga jikilimge paac kaam jiŋa, taa naaŋ kɛdn̄ *kaajŋ ʒɛn daayum jeege tun naai ɛdiŋsiŋga se.

³ Kaajŋ ʒɛn daayum kɛn ese se taa naade ai jeeli naai Raa mala kɛn kalaŋ lak ɔɔ am jeel maam Isa *al-Masi kɛn naai ɔlumo.

⁴ Do naaŋ ki se maam nookiga ɔɔ naabi naai ɛdum se, maam m'tɛd̄ naŋiŋga.

⁵ Bɔrse Bua, 'nookum naani ki aan ʒɔɔ kɛn naai 'nookumo kaad̄ kɛn naai aal te dunia ey ʒɔrt se.

⁶ «Maam m'taaddenga naade jeeliga naai jeegen kɛn naai 'bɛɛr tɔɔdo do naaŋ ki jaay ɛdumden se. Naade se jee naaige, ɔɔ naai ɛdumden̄ga kaam jima, ɔɔ naade booy uunga taar naai.

⁷ Bɔrse naade jeele, nakŋ naai ɛdumo paac se iino ʒɔtn̄ naai ki.

⁸ Taar kɛn naai 'taad̄umo se, maam m'taaddesiŋga kici. Ɔɔ naade took uunga, naade jeelga deere, maam se m'iino ʒɔtn̄ naai ki ɔɔ naade tookga naai ʒo ɔlumo.

⁹ «Maam m'tɔnd̄ mɛti se taa naade sum, ey num ʒɛn jee do naaŋ kɛn ʒaa se paac eyo. Anum m'tɔnd̄

m̄eti se ḡen jee naai εd̄um̄deno kaam jima, taa naade se jee naaige.

¹⁰ Nak̄η maam m'ok̄ paac se ḡen naai ɔ̄ nak̄η naai ok̄ paac se ɛ, ḡen maama; ɔ̄ ute doobm̄ naade se ɓo, jeege 'kaak̄η nookuma.

¹¹ Naan ki se maam m'k̄ōη king do naan̄ ki ey sum. Gan̄ naade se utu king do naan̄ ki ɔ̄ maam ɛ m't̄erl̄ t̄erl̄ ḡōtn̄ naai ki. Bua, naai Deb̄m̄ *Salal se, ɓōɓ̄ɓ̄de ute t̄ōgi ken naai εd̄um̄ se. 'B̄ōɓ̄ɓ̄de taa naade 't̄eɖ̄n̄ kalan̄ aan ḡō maam ute naai naaje k'kalan̄ se.

¹² Kaad̄ ken maam m'inḡo te naade se, maam ɛ m'ɓōɓ̄ɓ̄deno ute t̄ōḡη ken naai εd̄umo se. Maam se m'ɓōɓ̄ɓ̄denoga maak̄de ki se nam kalan̄ tap ɓo ut eyo, ɔ̄ deb̄ kalan̄ ken ut se ɛ, taa taar k'raan̄o do d̄okin̄ se 'kaan te doob̄ina.

¹³ B̄orse maam m't̄erl̄ t̄erl̄ ḡōtn̄ naai ki ɔ̄ ken ɓ̄orse m'utu do naan̄ ki jaay m'taadden taargen se, taa naade k̄ōη maak-raapuma ɔ̄ maak-raapm̄ naade se, 't̄eɖ̄n̄ maak-raapm̄ maraadin̄ ki.

¹⁴ Maam m'taadd̄enga taar naai, gan̄ jee do naan̄ ki se ɔ̄ɔ̄ und̄d̄enga taa naade se m̄etn̄ jee do naan̄ ken ɓaa se eyo, aan ḡō maam kic m̄etn̄ jee do naan̄ ken ɓaa se ey se.

¹⁵ Maam m't̄ōnd̄ m̄eti se taa ad̄en t̄ōsn̄ naatn̄ do naan̄ ki eyo, num taa ad̄en ɓōɓ̄m̄ ro Deb̄ ken inḡ ɓo ḡen t̄eɖ̄n̄ *kusin̄ sum se.

¹⁶ Naade se m̄etn̄ jee do naan̄ ken ɓaa se eyo, aan ḡō maam kic m̄etn̄ jee do naan̄ ken ɓaa se ey se.

¹⁷ Ute taar naai m̄et̄ ki se, naai 't̄eɖ̄den̄ naade 't̄eɖ̄n̄ jee naaigen mala mala; taa taar naai se taar m̄et̄ ki.

¹⁸ Aan ḡō ken naai ɔ̄lumo do naan̄ ki se, maam kic m'ɔ̄lden̄ do naan̄ ki.

19 Taa naade se, maam m'edi rom paac, taa naade kic ai kedn rode paac ute taar met ki.

20 «Ken m'tond meti se taa naade sum eyo, num m'tond meti, taa jeegen utu 'tookn taarde oo utu 'kaal maakde dom ki se kici.

21 Ondé naade paac 'tedn kalan. Bua, 'tedden naade 'tedn kalan ute naaje kici, aan goo naai ing *dook ute maama oo maam m'ing dook te naai se. 'Tedde naade 'tedn kalan kici, jaay jee do naan ki se 'jeel naai bo olumo.

22 Maam m'taaddenoga nookn naai edumo se, ute naan se naade tedn kalan aan goo maam m'utu naai k'kalan se.

23 Maam m'ing m'dook te naade, aan goo naai ing dook te maam se. Bin se naade 'kon dookn tedn kalan, jaay jee do naan ki se 'jeele naai bo olumo oo naai 'jede aan goo naai 'jem maam se.

24 Bua, jee se naai bo edumdeno oo m'je gotn maam m'ing se, naade 'king ute maam kici. Taa naade kaakn nookuma, nookn ken naai edumo. Taa naai 'jemoga kaad ken naai aalo te do naan ey borta.

25 Bua, naai se debm daan ki, naoo jee do naan ki se jeeli te eyo, gan maam se m'jeeli, oo jee se kic jeelga ken naai bo olumo.

26 Maam m'taadden naade jeelga roi, oo maam m'utu m'aden tedn naade ai jeel koka, taa maak-jei ken naai ok dom ki se 'tedn do naade ki kici, bin se jaay maam m'king dookn te naade.»

18

Isa jeege baado okina

(Mt 26.36-54; Mk 14.32-50; Lk 22.39-51)

¹ Kɛn Isa jaay taad nan taarin se, naan iin te jee metin ki gaan kaam maane k'danin Sedron deel baa jɛn kɛn kaam naane. Gɔtn se ɔk jinɛnɛ ɔ naan ute jee metin ki se baa end maak ki.

² Gan Judas je kutn Isa se, jeel gɔtn ese kici taa Isa ute jee metin ki se, lee baado tus tus gɔtn ese.

³ Naan deelo naan dool asgar *Romege tu, ute asgargen kɛn lee boob *Bee Raa. Naade se *Parizige ute *magal jee tedn serke Raage tu bo oldeno. Naade baado jinɛnɛ ki se, ute jel poodge te loompdege ɔ ute nakn tedn boordege.

⁴ Num gan Isa jeel paac nakn utu kaan don ki se, naan iiko cɛɛde ki deekden ɔ: «Naase 'jeki nanja?»

⁵ Naade terlin ɔ: «Naaje k'je Isan kod Nazaret.» Gɔtn se Isa terlden ɔ: «Kese bo maama.» Gan Judas debm kɛn je kutin se utu maakn jeege tun se kici.

⁶ Kɛn jee se jaay booy Isa deekden ɔ: «Kese maam se,» jee se ter te metde diwir ɔ naade paac si naan ki.

⁷ Ter Isa tond metde daala ɔ: «Naase tap bo, 'jeki nanja?» Naade terlin ɔ: «Naaje k'je Isan kod Nazaret.»

⁸ Isa terlden ɔ: «Maam m'taadsenoga taada m'oo kɛse bo maama. Kɛn naase jaay, 'jemki maam sum num, onki jee metum ki se 'baao.»

⁹ Taar kɛn Isa taado se aanga doobin ki kɛn ɔ: *Maakn jeege tun kɛn naai edumdeno kaam jim paac se, nam kalan maam m'utin te eyo.**

¹⁰ Gɔtn se, Simon Pier ɔd gard-jerlin se, ɔ ɔg gaan te bi debm tedn naabm magal debm tedn serke Raa ki. Naan gaan te bin do ji daama ɔ gaabm se

* **18:9** Aak Jn 6.39 ɔ 17.12.

k'danin Malkus.

¹¹ Gan Isa taad Pier ki oo: «Gord-jerli se olin saapin ki gotin ki! *Koom dubar ken Bubum edumo se, maam m'an kaayin ey la?»

J'ok k'baan te Isa naan Annan ki

(Mt 26.57-75; Mk 14.53-72; Lk 22.54-65)

¹² Gotn se dool asgar *Romage, ute bubde oo te asgargen ken lee boob *Bee Raa ken Yaudge oldeno se, iij-ok Isa oo dookina.

¹³ Naade ok baansino deet se gotn Annan ki. Oo Annan se bo moom Kayipm gaaba. Oo baar ken ese Kayipm bo *magal debm tedn serke Raa ki.

¹⁴ Kayipm ese bo ken taado magal Yaudge tu oo: ken asen tedn jiga naase ki se, deb kalan bo 'kooyo oo 'kon jee dena.

Pier baate Isa

¹⁵ Simon Pier ute debm metn Isa ken kuuy se, naade oko metn Isa. Num debm metn Isa ken kuuy se, *magal debm tedn serke Raa ki se jeelina, gotn se naan end te Isa kalan baa daan boor bee magal debm tedn serke Raa ki se.

¹⁶ Gan Pier se oop ing naatn taa doob ki, anum debm metn Isa ken kuuy, ken magal debm tedn serke Raa ki jeelin se teeco. Oo baado taad mend ken ing boob taa doobo se, oo j'on Pier se endo.

¹⁷ Oo mend ken ing boob taa doobo se, naan deek Pier ki oo: «Naai kic bo maakn jeege tun metn gaab ken se la?» Pier terlin oo: «Maam se metn naade eyo!»

¹⁸ Bii ken se kuulu oono, taa naan se bo jee tedn naabge ute asgargen ken lee boob *Bee Raa se, gotn

se naade tuuy poodo əɔ ɔaɑr riib riibi. Gətn se Pier kic ɔaɑr riib te naade.

**Magal debm tɛdn sɛrkɛ Raa ki se tənd mɛtn Isa*

¹⁹ Gaŋ magal debm tɛdn sɛrkɛ Raa ki se baag tənd mɛtn Isa se taa jee mɛtn̄ ki əɔ do taar kɛn naan̄ lee dooyɔ.

²⁰ Isa tɛrlin̄ əɔ: «Jee te dɛnde se maam taaddenga tal tal əɔ daayum maam m'lee dooyo jeege maakŋ *bɛe kɛn Yaudge lee tusn̄ maak ki əɔ m'dooyo jeege daan bəɔr *Bee Raa ki, gətn kɛn Yaudge paac lɛ tusn̄ se taar dɪm kalan̄ tap ɔo maam m'əyin̄ te eyo.

²¹ Naai tap ɔo 'tənd mɛtum bin se taa dɪo? Naai 'tənd mɛtn̄ jeege ting booyo taar kɛn maam m'lee taaddeno se. Ɔo mɛtn̄ taar kɛn maam taaddeno se lɛ, naade jeelin̄ paac.»

²² Do taar kɛn se sum ɔo maakŋ asgarge tun kɛn lee bəɔb Bee Raa se deb kalan̄ kɛn cɛɛŋ ki se, əndin̄ mɛtn̄ bin̄ ki əɔ deekin̄ əɔ: «Magal debm tɛdn̄ sɛrkɛ Raa ki ɔo k'taadin̄ taar kɛn bin̄ ne?»

²³ Gaŋ Isa tɛrlin̄ əɔ: «'Taadum tu taar dɪ kɛn maam m'taad m'tujin̄ se! Ɔo kɛn maam jaay m'taadga taar mɛt ki num, gɛn dɪ jaay naai əndum se?»

²⁴ Isa jaay Annan əlin̄ gətn Kayipm kɛn magal debm tɛdn̄ sɛrkɛ Raa ki se, Isa k'dəokin̄ga dəəkə.

Pier baate Isa kuuy daala

²⁵ Kaad kɛn Simon Pier ɔaɑr riib riib poodo gətn ese se, naade deekin̄ əɔ: «Maakŋ jeege tun mɛtn̄ gaab kɛn se, naai kic ɔo maakde ki la!» Gətn se Pier naaj əɔ: «Maam se mɛtn̄ naade eyo.»

²⁶ Gaŋ maakŋ jee tɛdn̄ naabm *magal debm tɛdn̄ sɛrkɛ Raa ki se, deb kalan̄ se taasn̄ gaabm kɛn Pier

og gaanjo te bin se, naan deek Pier ki oo: «Naai se, maam m'aakioga te naan maakn jinen ki daamo?»

27 Ganj ter gotn se Pier naaj daala oo kaad ken se sum bo ganj koronjo naar ood oyo.

Isa j'ok k'baansin naan Pilat ki

(Mt 27.1-2,11-30; Mk 15.1-9; Lk 23.1-25)

28 Tanorin noorin se, naade oko Isa gotn Kayip ki oo baansin bee magal *Romεge tu ron Pilat. Ganj naade baate kend maak ki taa naade daapga daap rode gen kosn *laa Paak, taa naade je tedn kusina rode ki eyo.

29 Gotn se Pilat teec onde naatn oo deekden oo: «Gaabm se naase okinki mindin gen di?»

30 Naade terlin oo: «Gaabm se ken tuj te dim ey sum bo naaje j'ansino kokn baa goti ki la?»

31 Gotn se Pilat terlden oo: «Naase mala ok baansinki, oo taar se, baa aakinki ute doobm naase.» Ganj Yaudge terlin oo: «Naaje j'undjen te kulu gen tool deba eyo.»

32 Bin bo taar ken Isa taado oo te doobm gay ken naan utu an kooy se, aanga doobin ki.

33 Gotn se Pilat terl end maak ki daala, ol k'danjo Isa, oo naan tond metin oo: «Naai bo Gaar Yaudge la?»

34 Num Isa terlin oo: «Taar naai 'taad se, naai mala bo saap onin lobu, jeegen kuuy bo taadi taa maam le?»

35 Pilat terlin oo: «Naai aakum maam se, m'kod Yaud la? Kese jeeige mala naaden *jee magal tedn serke Raa ki se bo ok baansio gotum ki je ai kutu. Naai tap bo tujga dio?»

36 Gotn se Isa terlin oo: «Gaar maam se gen do naanja ara eyo. Ken gaar maam jaay gen do naanja

ara num, asgarumge am kəŋ kənum Yaudge am kək eyo. Num borse gaar maam se, gen do naanja ara eyo.»

³⁷ Gətn se Pilat deekin ɔɔ: «Kɛn bin se, naai gaarge daamo?» Isa tərliŋ ɔɔ: «Yɛɛ aan gɔɔ kɛn naai 'taadiŋ se, maam se m'gaarge. Taa naan se ɓo maam j'oojuma ɔɔ maam m'baado do naan ki se taa m'tɛdn saada do taar kɛn mɛt ki. Ɔɔ debm jaay injg ute taar mɛt ki se, booy kuun taaruma.»

³⁸ Pilat tərli Isa ki ɔɔ: «Taar mɛt ki se, taar gayo?»

Num kɛn Pilat jaay taad taar ese se, naan tərli teec ɓaa ɔŋ Yaudge daala ɔɔ deekden ɔɔ: «Gaabm se, maam m'ɔŋ te taar dim kusiŋ gətiŋ ki eyo.

³⁹ Aan gɔɔ aanga laa Paakŋ gen Yaudge tak ɓo, maam m'lee m'tɔɔd tɔlsen tɔl maakŋ jee danɣayge tu deba kalan se, borse naase 'jeki m'asen kɔɔdn kɔl Gaar Yaudge se la?»

⁴⁰ Tər gətn se naade baag tɔɔyɔ ɔɔ: «Naaje k'je Barabas, ey num naan se eyo!» Anum gan Barabas se, naan debm tujŋ nakŋ jeege.

19

Isa jeege je an ɓaa kutu

¹ Gətn se, Pilat ɔl ɔɔ j'ɔk k'ɓaano te Isa ɔɔ k'tɔndiŋ ute mɛɛjɛ.

² Ɔɔ asgarge se, uj daapo jɛkɛ gen kərəndɔ ɓaado ɔndiŋ don ki, tər naade uun uusiŋ kal gaariŋge aac bon.

³ Naade iiko cɛɛŋ ki ɔɔ deekin ɔɔ: «Tɔɔse naai ki, Gaar Yaudge!» Gətn se, naade baagiŋ tɔnd mɛtn biŋ ki.

4 Ter Pilat teeco kuuy daala ၵ deek Yaudge tu ၵ: «'Booyki, gaabm se maam m'aၵo kၵၵdn teecn naatn. Taa naase aki jeele maam se m'ၵၵ te taar ၵim ken naase ၵkinၵi mindiၵ ro ki eyo.»

5 ၵၵtn se Isa teeco naatn ute jekၵ kၵၵၵndၵ don ki ၵ te kal gaaringen aac se roၵ ki. Anum Pilat deekden ၵ: «Kese ၵo gaabm se!»

6 Num ken *magal jee tedn serke Raa ki te jeedege jaay aakiၵ se, naade baag tၵၵdn tၵၵyo ၵ: «Naan se tupu tၵၵliၵ ro kaag ki! Tupu tၵၵliၵ ro kaag ki!» ၵၵ Pilat taadden ၵ: «Naase mala ၵk ၵaa tupu 'tၵၵliၵki ro kaag ki; ey num maam se m'ၵၵ te taar ၵim ken naase ၵkinၵi mindiၵ ro ki eyo.»

7 Yaudge terliၵ ၵ: «Naaje se j'ၵk *Ko Taar ken Raa edo Musa ki ၵ maakၵ Ko Taar naajege se taad ၵ debm bin se j'an tၵၵၵ. Taa naan ted roၵ Goon *Raa.»

8 Ken Pilat jaay booy taarde se, ၵeere ၵkiၵ cir daala.

9 Pilat terl ၵaa ၵၵ Isa maak ki tၵnd metiၵ ၵ: «Naai tap ၵo iၵၵo gay?» Num ၵၵ Isa baate terliၵ taara.

10 ၵၵtn se Pilat deekiၵ ၵ: «Maam ara ၵo naai 'baate terlum taara ne? Naai 'jeel ey la ken maam m'ၵk tၵၵၵ ၵ ken m'je num, m'ai kၵၵdn kၵၵ ၵ ken ၵၵၵ le m'ၵk tၵၵၵ ken m'ai tupm tၵၵ ro kaag ki se?»

11 ၵၵ Isa terliၵ ၵ: «Naai se ken Raa jaay edi eyo te tၵၵ ey se, naai ၵk tၵၵၵ dom ki eyo. Taa naan se ၵo debm ၵk ၵlum ji naai ki se, tedga *kusiၵ ciri naai se daala.»

12 Naan ken se sum ၵo, Pilat je doobm an kၵၵdn kၵၵ Isa. Num ၵၵ Yaudge baag tၵၵdn tၵၵyo deek ၵ: «Ken naai jaay ၵၵ ၵliၵga num, naai se medn

Sezar* eyo. Taa debm jaay tɛd ron gaarge se, naan se debm taamooy Sezar.»

13 Ken Pilat jaay booy taargen se naan ɔl k'j'ɔk k'j'ɔdɔ Isa naatn, naan baadɔ ɔndiŋ gɔt ken j'iin k'daapinga daap te koa ken naan lee ɔjŋ bɔɔrɔ jeege tu. Gɔtn se k'danŋ te taar Ebre: *Gabbata*.

14 Aan gɔr te katar se, Pilat taad Yaudge tu ɔ: «Aakki, kese ɔ gaarse!» Naan ken se, naade daap daap rode gen tɛdn *laa Paak gen Yaudge tɛger.

15 Num gan Yaudge tɛrl baag tɔɔdn tɔɔyɔ ɔ: «Naan se, nakiŋ yoa, naan se nakiŋ yoa! 'Baa tupu tɔliŋ ro kaag ki gam naane!» Pilat tɛrlden ɔ: «Gaarse ɔ, naase 'jeki m'an tupm tɔl ro kaag ki la?» Magal jee tɛdn sɛrkɛ Raage tu tɛrliŋ ɔ: «Naaje se Gaarje Sezar sum, gaar kuuy se naaje k'j'ɔk eyo!»

16 Gɔtn se sum ɔ, Pilat ɔk ɔlden Isa taa naade an ɔaa tupm tɔliŋ ro kaag ki. ɔ gɔtn se asgarge ɔk ɔaan te Isa.

Isa k'tupin ro kaag ki

(Mt 27.32-52; Mk 15.21-37; Lk 23.26-46)

17 Ken Isa teec teec maakŋ Jeruzalem ki se, naade ɔniŋ naan mala uun kaagŋ j'ansiŋ tupm ro ki se, daamin ki. ɔ naade ɔaansiŋ gɔt ken k'danŋ kaadn do deba. Gɔtn se te taar *Ebre se, ron Golgota.

18 ɔ gɔtn ese ɔ naade tupin ro kaag ki ɔ naade tup jeege dio ro kaagge tu kici; deb kalan j'uun k'daariŋ cɛesiŋ ken kalan ɔ deb kuuy se j'uun k'daariŋ cɛesiŋ ken kuuy ɔ naade ɔl Isa daar daan ki.

19 Tɛr Pilat raan ro kaag ki ɔl k'ɔaa k'tupin raan kaam do kaag ken k'tupm Isa ro ki. ɔ taar naan

* 19:12 Sezar se Gaar magal inŋ *Rɔm ki.

raan se taad ɔ: «Isan kɔd Nazaret se, naan Gaar Yaudge».

²⁰ Gaŋ den Yaudge se dooyga taar se, taa gɔtn k'tupm Isa ro kaag ki se, naan gɔr te Jeruzalem. Ɔɔ taar naan raanin se ɛ raanin te taar Ebre, taar Laatin ɔ ute taar Grek kici.

²¹ Num *magal jee tɛdn serke Raa ki gen Yaudge se, deek Pilat ki ɔ: «Ɔnte raan ɔ: naan se Gaar Yaudge, num raan ɔ: naan ɔ taad ɔ naan Gaar Yaudge.»

²² Gaŋ Pilat tɛrlden ɔ: «Taar maam m'raaninga se, m'raaninga sum.»

²³ Ken asgarge jaay tup Isa ro kaag ki aas se, naade tɔs kalinge ɔ nigin gɔtɔ kaam ɔɔ. Deba kic ɔo uun bɛdin bɛdina. Ɔɔp kalin kalan ken naan uusinga num lee tuusin kalgen kuuy do ki se, ɔ kal se ɔnd raan bini bɔɔy aan naan ki se ɔk gɔtn kur eyo.

²⁴ Gɔtn se asgarge taad te naapa ɔ: «Kal se j'ɔnte 'nɛɛpinkɪ, num gaŋ k'tɛdin salatɪa, debm ken oociŋga ɔo 'kuun sum.» Anum nakŋ se aanga doobiŋ ki aan gɔɔ taar k'raanɔ do dɔkin ken ɔ:

Naade nigga kalumge ute naapa,

ɔ kalum maak ki se ɛ, naade tɛdinga salatɪa.†

Ɔɔ kɛse ɔo naabm ken asgarge tɛda.

²⁵ Cɛɛ kaag ken k'tupm Isa se, ko Isa ute genaana mɛnda, ɔ Mari mɛnd Kleopas ute Mari ken iino Magdala ki, naade utu daara gɔtn ese.

²⁶ Gɔtn se, Isa aak koŋa daara daara cɛɛ debm metin ken naan jen se, naan deek koŋ ki ɔ: «Kaaya aaka, kɛse ɔo gooni.»

† 19:24 Aak KKR 22.18.

27 Tēr naan̄ taad deb kēn mēt̄n̄ ki se, ɔɔ: «Aaka, kēsē ɓo koi.» Bii kēn se sum ɓo debm̄ mēt̄n̄ Isa ki se ɔk ɓaansin̄ beēn̄ ki.

28 Kēn nakgen se jaay deel paac sum se, aan gɔɔ Isa jeel naabm̄ kēn naan̄ ɓaano ro ki se nan̄ga, num taa taar k'raan̄o do dɔkin̄ 'kaan dɔobin̄ ki se, naan̄ deek ɔɔ: «Maam se, maane tɔoluma.»

29 Gɔt kēn se ɔk k'jɛlɛɲɛ dɔoc te tɔtn̄ koojn̄ bin̄ kēn mooyo se. Naade uuno kaagn̄ nakn̄ k'dan̄in̄ isop‡ ɔɔ uuno nakn̄ uun maane se butin̄ taar ki. Naade ɔlin̄ maakn̄ tɔtn̄ koojn̄ bin̄ kēn mooy mooy se ɔɔ uun ɔlin̄ taar Isa ki taa n̄'suubu.

30 Kēn Isa jaay suub naam̄ tɔtn̄ koojn̄ bin̄ kēn mooy mooy se, naan̄ taad ɔɔ: «Naabum aasga.» Gɔtn̄ se naan̄ no don̄a ɔɔ ɔn̄ kon̄ teece.

Isa j'ɔsin̄ cɛɲkɛɲ ki te bɔɔɔ

31 Aan gɔɔ ɓiin se Yaudge ɗaap ɗaap rode gen̄ tɛdn̄ *laa Paak se, naade je jee k'tupɗe ro kaage tu se, ɗaar bini kaan *ɓii sebit ki eyo. Taa ɓii sebit ese se, ɓii laa magala. Gɔtn̄ se naade ɓaa tɔnd mēt̄n̄ Pilat ɔɔ: «Jee kēn k'tupɗe ro kaagge tun se, k'ɓaa k'tɔnd k'tɛɾɛcɗen̄ jɛdege taa ooyga num j'adeno tɔɔdn̄ ɓɔoy ro kaagge tun k'tupɗeno ro ki se.»

32 ɔɔ gɔtn̄ se asgarge ɓaado tɔnd tɛɾɛc jɛ gaabm̄ kēn deete ɔɔ tɛɾ tɔnd tɛɾɛc jɛ gaabm̄ kēn kuuy se kici. Jee se ɓo kēn k'tup k'tɔalde te Isa kalan̄ se.

33 Kēn naade jaay aan do Isa ki se, naade ɔɲin̄ naan̄ ooyga. Taa naan̄ se ɓo naade baate tɔnd tɛɾɛcɲ jɛɲge.

‡ 19:29 Isop se kaagn̄ iin̄ aan gɔɔ mɔɔko ɔɔ k'tɛdn̄ nakn̄ oot kooto. Aak Zak 12.10.

34 Ganj maakŋ asgarge tun se, deb kalaŋ uuno bɔɔɔɔ ɔɔ ɔsiŋ cɛŋkɛŋ ki. Gɔtn se mooso te maane naar teeco.

35 Debm taad taar ara se, naaŋ mala aakiŋga te kaamina ɔɔ saadŋ naaŋ se, taar met ki. Ɔɔ naaŋ jeele saadŋ naaŋ se kɛn met ki, taa bin se naase kic ɓo aki tookŋ do taar kɛn naaŋ taad se.

36 Nakgen se paac jaay aan se, taa taar k'raaŋo do dɔkiŋ se, 'kaan doobiŋ ki kɛn ɔɔ: *Naaŋ se j'aŋ kɔŋ tɛɛcŋ cɛŋgiŋ gam eyo.*§

37 Ɔɔ tɛrl gɔt kuuy kic ɓo taar k'raaŋo do dɔkiŋ se taadga ɔɔ: *Jee ɔsiŋo se, naade utu aŋ kaakŋ ute kaamde.**

Isa k'j'ɔlinga maakŋ baad ki

(Mt 27.57-61; Mk 15.42-47; Lk 23.50-56)

38 Kɛn nakgen se jaay deel se, Yusup kɔd Arimate se, naaŋ kic maakŋ jeege tun mɛtn Isa ki naɓo taa Yaudge se, naaŋ ɓeere ɔɔ tɔy tɔy roŋa. Naaŋ ɓo ɓaa tɔnd mɛtn Pilat taa ɓaa kɔɔdŋ ro Isa ro kaag ki. Gɔtn se Pilat tookŋ, ɔŋ Yusup ɓaa ɔɔd ro Isa.

39 Ɔɔ Nikodem kɛn ɓii kalaŋ iŋgo gɔtn Isa ki nɔɔr se, naaŋ kic ɓaano te itir kɛn k'tɛdŋ te maan kaagŋ k'daŋiŋ mir ute alues† se aas ɓaa ɓaa doocŋ kɔr sik-kaar-mii.

40 Yusup te Nikodem se uun bɔɔyɔ ro Isa se ro kaag ki. Ɔɔ uuno darkɔyɔ ɔɔ tɛdŋ nakŋ oot nijimi ute itir se ro ki ɔɔ naade teeliŋ tec aan gɔɔ gɛn Yaudgen lee duubm yodege.

41 Gɔtn k'tupm Isa ro kaag ki se, gɔtn se ɔk jinɛɛ ɔɔ maakŋ jinen kɛn se, ɔk ɓaada ɔɔ ɓaadŋ se aan gɔɔ

§ 19:36 Aak Ekz 12.46, Nmb 9.12 ɔɔ KKR 34.20. * 19:37 Aak Zak 12.10. † 19:39 Mir te alues se kaagŋ k'tɛdŋ dawa jeege tu kɛn j'ɔŋiŋ taa naaŋ *Israelge tu.

iibi, taariṅ se naade gaasiṅ ute koa. Baadn se j'ol k'naam te nam maak ki eyo.

⁴² Aan gɔɔ Yaudge daap daap rode gen tedn *laa Paak se, gɔtn ese kic ɛ, baada utu gɔɔr te naade dey se, naade uun ol ro Isa maak ki.

20

*Naade baa ɔŋ te Isa maakŋ baad ki eyo
(Mt 28.1-10; Mk 16.1-11; Lk 24.1-12)*

¹ Bii dumas ki, tanɔɔriṅ nɔɔriṅ ken gɔɔ utu ilim sum ɓo, Mari ken iino Magdala ki iin baa taa baad ki. Ken naan aan se, aak ko ken k'gaasn taa baad se, k'dircilinga naatn.

² Gɔtn se naan ɔk terl aan baa ɔŋ Simon Pier ute debm metn Isa ken kuuy ken Isa jen se, naan deekden ɔɔ: «Mɛljege se, nam ɔɔdinga naatn maakŋ baad ki, ɔɔ gɔtn k'baa j'olin se naaje k'jeel gɔtin eyo.»

³ Ken Pier ute debm metn Isa ken kuuy jaay booy taar se, gɔtn se naade teeco ɔɔ iin baa taa baad ki.

⁴ Ken naade jaay baa baa se, naade di paac aan kaana, naɓo debm metn Isa ken kuuy se, aan deel Pier ɔɔ naan ɓo baa aan deet taa baad ki.

⁵ Ɔɔ ken naan jaay aan se no aak maakŋ baada, naan aak kalgen k'teelsin se, utu tood gɔtin ki gan naan baate kend maak ki.

⁶ Anum ken Simon Pier ken aano metin ki jaay aan se, naan end maakŋ baad ki. Ɔɔ naan kic aak kalgen k'teelsin se tood tood gɔtin ki.

⁷ Ɔɔ naan aak kal k'teelin kaamin se ɓo, tood te kalgen k'teelin ron ki se kalaŋ eyo. Kal k'teelin kaamin se, naan aakin k'teel j'aalinga cɛɛs ki.

8 Naan̄ ken̄ se jaay debm̄ metn̄ Isa ken̄ aan̄ aan̄ deet se, naan̄ kic̄ end̄ maak̄η̄ baad̄ ki se. Naan̄ aakā ɔ̄ took̄ aal̄ maakin̄ paac̄.

9 Ey num̄ jeē metn̄ Isa ki se, booȳ ɔ̄k te eȳ ɔ̄rtɔ̄ taar̄ ken̄ k'raan̄j̄no do d̄okin̄ ken̄ deek̄ ɔ̄: Isa se, b̄eeki num̄, afe dur̄ daan̄ yoge tu.

10 Ḡɔtn̄ se sum̄ ɔ̄ jeē metn̄ Isa ken̄ di se ɔ̄k̄ t̄erl̄ ɔ̄aā ɔ̄eedege tu.

Isa teec̄ naan̄ Mari ken̄ iin̄o Magdala ki

11 Gan̄ Marī ɔ̄aar̄ eem̄ taā ɔ̄aad̄ ki ɔ̄ maak̄η̄ keemin̄ ki se naan̄ no aak̄ maak̄η̄ ɔ̄aada.

12 Ɔ̄ naan̄ aak̄ *k̄ɔdn̄ Raage diō inḡ kinḡ te kaldege raap̄ raapo, ḡɔtn̄ k'j'aalno ro Isa ro ki se. Deb̄ kalan̄ inḡ kaam̄ don̄ ki ɔ̄ deb̄ kalan̄ inḡ kaam̄ ḡɔtn̄ j̄enge tu.

13 Naadē deek̄ Mari ki ɔ̄: «M̄end̄ ara, naai eem̄ gen̄ dio?» Naan̄ t̄erl̄den̄ ɔ̄: «M̄elum̄ se nam̄ ɔ̄d̄inga naata ɔ̄ ḡɔtn̄ k'ɔaā k'j'ɔl̄ k'j'aalsin̄ ro ki se l̄, maam̄ m'jeel̄ eyo.»

14 Ken̄ naan̄ utu taad̄ taad̄ jaaȳ t̄erl̄ aak̄ bin̄ se, naan̄ aak̄ Isa ɔ̄aar̄ ɔ̄aar̄ ḡɔtn̄ ese. Naɔ̄o naan̄ aak̄ jeelin̄ eyo.

15 Ḡɔtn̄ se Isa t̄ɔnd̄ metin̄ ɔ̄: «M̄end̄ ara, naai eem̄ gen̄ dio? Naai l̄jē nan̄a?» Num̄ gan̄ Marī jaaȳ aakin̄ se, naan̄ saap̄ ɔ̄ daan̄ debm̄ b̄ɔɔbm̄ jin̄ɛɛ se l̄ ɔ̄aam̄. Ḡɔtn̄ se naan̄ taad̄in̄ ɔ̄: «Gaabm̄ ara ken̄ naai ɔ̄o ɔ̄d̄inga l̄, taad̄um̄ ḡɔtin̄ ken̄ naai aalsin̄ ro ki se ɔ̄o maam̄ m'añ̄ ɔ̄aā kuunu.»

16 Gan̄ Isa dan̄in̄ ron̄ ki ɔ̄: «Mari.» Ɔ̄o Marī t̄erl̄ aak̄inā ɔ̄ deekin̄ te taar̄ *Ebrē ɔ̄: *Raabuni*. K̄ese jē deek̄η̄ ɔ̄: Debm̄ dooȳ jeege.

17 Gōtn se Isa deekiñ ɔɔ: «Ōnte 'kōkuma, taa maam m'ookŋ m'ḡaa te gōtn Bubum ki ey bōrtō. Num naai se, 'ḡaa ɔŋ gēnaamge se 'taadden ɔɔ, maam se m'ookŋ m'ḡaa ḡaa gōtn Bubum ki, ɔɔ Bubum se, Bubm naase kici, ɔɔ m'ḡaa ḡaa gōtn Raam ki ɔɔ m'Raam se *Raa naase kici.»

18 Gaŋ naan̄ kēn se jaay ḡo, Mari kēn iino Magdala ki se ḡaa ɔŋ jee mētn Isa ki se taadden ɔɔ: «Maam se m'aakiga Mēljege utu kaamuma. Ɔɔ 'booyki kēse ḡo taar kēn naan̄ taadumo.»

*Isa teec naan̄ jee mētinge sik-kaar-kalan̄
(Mk 16.14-18; Lk 24.33-45)*

19 Bii dumas kēn se sum ḡo aan tēgeriñ ki se, jee mētn Isa ki se, end maakŋ ḡee ki ɔɔ dēkel taara dode ki, taa naade ḡeer ḡeer magal Yaudge tu. Gōtn se naade aak Isa mala ḡaadō daar daande ki. Ɔɔ naan̄ deekden ɔɔ: «Ōñ tōosn Raa se 'tēdn̄ te naase!»

20 Kēn naan̄ utu daar taadden taad se, gōtn se naan̄ tuun taadden jinge ute gōtn cēŋkēna. Kēn jee mētiñ ki jaay aak Mēljege se maakde raap aak eyo.

21 Tēr Isa deekden daala ɔɔ: «Raa asen kēdn̄ tōosiŋa. Aan ḡoo Bu olumo do naan̄ ki se, maam kic m'olsen naase.»

22 Kēn Isa jaay taad nan̄ taarin̄ se, naan̄ iibden kuulu dode ki ɔɔ deekden ɔɔ: «Ōkki *Nirl Salal.

23 Jee kēn tēdga nakŋ *kusiñ jaay naase 'tēddekiga kaldē se, Raa kic aden tōol kusiñdege. Ɔɔ jeegen naase ɔŋ 'tēddeki te kaldē ey lē, Raa kic aden kōŋ tōol kusiñdege ey kici.»

Isa taad te Tōma

24 Gaŋ bii ken Isa jaay baado ɔŋ jeengen metin ki maakŋ bee ki se, Tɔma ken k'daŋin Didim* ken maakŋ jee metin ken sik-kaar-di se, gɔtɔ te naade.

25 Jee metn Isa ken kuuy se, baa taad Tɔma ki ɔɔ: «Naaje se j'aakkiga Meljege utu kaamje!» Gaŋ Tɔma terlden ɔɔ: «Ken maam jaay m'aak te dɔl ken k'tupin te ponto jin ki eyo, ɔɔ m'ɔl jim m'naam te gɔtin eyo ɔɔ terl cenken ki jaay m'ɔl jim naamin te ey se, maam kɔŋ tookŋ taarse se eyo.»

26 Ken aan bii dumas ken kuuy se, jee metn Isa ki baado tus maakŋ bee ken se daala. Bii ken se Tɔma kic ɔɔ utu te naade. Ken Isa ɔŋde se kaam taarde k'dekelinga dekele. Naan naar daar daande ki ɔɔ deekden ɔɔ: «Raa asen kedn tɔɔsiŋa.»

27 Ter Isa deek Tɔma ki ɔɔ: «Aak jinge, ɔɔ ɔl ji naam gɔtiŋa. Ter ɔl ji naam cenkema. Ŋnte naajŋ taara num aal maaki dom ki.»

28 Tɔma terlin ɔɔ: «Naai se Meluma ɔɔ Raama!»

29 Gaŋ Isa terlin ɔɔ: «Naai aal maaki dom ki se taa naai aakumga kaaka. Num maak-raapo jeege tun aakum te ey jaay ɔɔ, aal maakde dom ki se.»

Taar se k'raanin taa dio

30 Isa se tedga nakŋ-kɔɔbgen kuuy dena naan jeege tun metin ki. Nabo kengen metinge se j'ɔŋ k'raanden te maakŋ Kitap ken ese se eyo.

31 Num nakgen k'raanin maakŋ Kitap ken ese se, taa asen kɔl naase aki jeele Isa se, naan ɔɔ *al-Masi, Goon Raa. Ɔɔ ken naase jaay aalki maakse don ki se, naase aki kɔŋ kaaja ute ro naana.

* 20:24 Didim se je deekŋ ɔɔ rɔŋɔ.

21

*Isa teec naan jeenge tun metin ki
(Mt 28.16; Lk 5.1-11)*

¹ Ken nakgen se jaay deel se, Isa terl baado teec naan jeenge tun metin ki taa baar ken k'danin Tiberiad. 'Booyki ted oo di jaay naan teec naande ki se.

² Jee gotn ese se naade Simon Pier ute Toma rono se, Natanael kod Kana ken iino taa naan Galile ki, gaan Zebedege ute jee metn Isa ken kuuy dio. Naade se ing kalan.

³ Num gan Simon Pier deekden oo: «Maam se m'baa baa tokn kenje.» Naade terlin oo: «Bin num naaje kic k'baa te naai.» Naade teec baa ook maakn markab ki. Num ken naade jaay aan se, maakn noor ken te magalin se, naade je kenje bini on te eyo.

⁴ Ken goto jaay iip tok se, naade aak Isa daar daar do jen baar ki. Nabo jee metin ki se aakina oo aak jeelin eyo.

⁵ Gan Isa deekden oo: «Naase gaange, kenje coko kic naase okki ey daamo?» Naade terlin oo: «J'ok eyo.»

⁶ Gotn se naan deekden oo: «Uun undki gendse se kaam do ji daam aak markaba. Gotn se bo naase aki kono.» Naade und gendde oo taso maakn gendde ki se, kenje dena num gen kiikin kic bo naade on iikin eyo.

⁷ Gotn se debm metn Isa ken Isa jen se, deek Pier ki oo: «Kese Meljege!» Oo ken Simon Pier jaay booy j'oo kese Meljege se, naan odga kod kalin kic bo, uun usin gotin ki, dok maakin jaay aal ooc maan taa an baa kono.

⁸ Kaad'ken se, jee metn Isa ken kuuy se, naade kic oopdenga goor kaam tal cili-kaar-di sum bo, kookn kaan jen ki. Ken naade jaay baado baa te markabde se, tiiko gendden ken dooc te kenje se.

⁹ Ken naade jaay aan taa baar ki se, booy naan ki oo gotn se naade aak naal poodo, oo do naal pood ken se k'nan nan kenje oo naade aak mappa gotn ese kici.

¹⁰ Num Isa deekden oo: «Kenjgen naase 'tokkiro se, 'baankiro kandum.»

¹¹ Gotn se Simon Pier ook maakn markab ki oo tiiko gend dooc te kenje se baano do jen ki. Oo kenj maakn gend ken se, k'met k'j'onin kenjgen magal magal salal bo kaar-te-si-mii-kaar-moto. Oo te den kenjgen ese se kic bo, gendde nerp te eyo.

¹² Isa deekden oo: «'Baakiro aki koso.» Gotn se jee metin ki paac se, nam jaay 'tond metin oo: «Naai nanja» kic bo goto. Taa Meljege se, naade paac aak jeelinga.

¹³ Isa baado onde oo uun mappa se nigdesina, ter kenje se kic naan uun nigdesina.

¹⁴ Ken Isa jaay duro daan yoge tu se, te naan se naan teec doolga moto naan jeege tun metin ki.

Isa taad te Pier

¹⁵ Ken naade jaay os aas sum se, Isa deek Simon Pier ki oo: «Simon goon Jan, naai 'jem te maaki cir jee se paac la?» Gotn se Simon terlin oo: «Yee Meluma, naai 'jeele ken m'jei se.» Isa terlin oo: «'Gaamum gaan baatumge.»

¹⁶ Ter naan deekin gen k-dige oo: «Simon goon Jan, naai 'jem te maaki paac la?» Naan terlin oo:

«Yεε Mεluma, naai 'jeele ken maam m'jei se.» Isa deekiñ ო: «'Tედნ debm gaam baatumge.»

17 Ter Isa deekiñ გენ k-mətᵔge tu daala ო: «Simon goon Jan, naai 'jem la?» Gᵔtn se Pier maakiñ tuj se ro ken ken Isa tᵔnd metiñ dᵔᵔliñ mᵔᵔ ო: «Naai 'jem la, 'jem la se?» Gᵔtn se Pier terliñ ო: «Mεluma, naai 'jeel nakge paac ო 'jeelum maam se, m'jei.» Ter Isa deekiñ ო: «'Gaamum baatumge.»

18 'Booy bεε m'ai taada: ken naai utu goon kᵔᵔ se, naai mala ᵔo tuus kali ო 'dᵔᵔk maaki ო gᵔtn naai maaki je ᵔo ᵔaa sum. Num ken naai jaay ᵔaado gᵔᵔlga num, utu kuun ji raan nam kuuy ᵔo utu ai dᵔᵔkñ maaki ო ai ᵔaa kᵔli gᵔt ken naai maaki je eyo.»

19 Ken Isa jaay taad bin se je taadn ო Pier se ute dᵔᵔbm gay j'utu j'an tᵔᵔᵔ ო yo naan se utu *nookñ *Raa. Do taar ken se, ter Isa taadiñ ო: «Naai se ᵔk metuma.»

20 Gᵔtn se Pier terl aak metiñ ki se, naan aak debm metn Isa ken Isa jeñ se utu ᵔaado metde ki. Naan se ᵔo kaad ken naade ᵔso kᵔs jaay naan dejo kaadn Isa ki ო deekiño ო: «Melje, ken utu ai kuti se nanja?»

21 Ken Pier jaay aakiñ se, deek Isa ki ო: «Melje, naan se di an kaan don ki kaca?»

22 Gañ Isa terliñ ო: «Naan se, ken maam je m'an kᵔᵔniñ 'ting bini maam m'utu m'ade ᵔaa kic num, naai se ᵔli dᵔo? Naai se, 'ᵔaado 'daanuma.»

23 Taar se jaay გენააგე ᵔaa booyiñ se, naade taad ო: «Debm metn Isa ken ese se 'kooy ey sum.» Num gañ taar ken ო naan 'kooy ey sum se, deer num, Isa taad te bini eyo. Num naan taad ო: «Ken maam

je m'an̄ k̄n̄in̄ ting bini maam m'utu m'ade 6aa kic num, naai se ɔli di?»

²⁴ Debm k̄n̄ taad̄ nakgen se ɔ jaay raan̄in̄ paac se, naan̄ se 6o debm m̄etn̄ Isa k̄n̄ ese. Naaje k'j̄eele saad̄n̄ naan̄ se, saad̄n̄ m̄et̄ ki.

²⁵ Isa se t̄ed̄ga nakge kuuy kic 6o d̄ena. Nakgen se jaay k'raan̄in̄ paac kalan̄ kalan̄ ɔ k'dirig te kalan̄ ey se, maam m'j̄eele taargen k'raan̄o se do naan̄a te magalin̄ kic 6o an̄ k̄n̄ k̄ok̄ eyo.

Kitapm kɛn Raa dɔɔko kiji ute jeege New Testament in Kenga

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kenga

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kenga

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

de2980b7-692d-557d-af49-da5784485d94